

**LIETUVOS RESPUBLIKOS
SPECIALIŲJŲ TYRIMŲ TARNYBOS
2015 METŲ VEIKLOS ATASKAITA**

TURINYS

IŽANGOS ŽODIS	3
TARNYBOS VAIDMUO	4
PERSONALAS IR ASIGNAVIMAI	5
NACIONALINĖ KOVOS SU KORUPCIJA 2015–2025 METŲ PROGRAMA	6
KORUPCIJOS PREVENCIJA	6
ANTIKORUPCINIS VISUOMENĖS ŠVIETIMAS IR INFORMAVIMAS	11
BAUDŽIAMASIS PERSEKIOJIMAS	12
TARPTAUTINIS BENDRADARBIAVIMAS	16
VEIKLOS REGLAMENTAVIMAS	20
KOVOS SU KORUPCIJA VERTINIMAS	21
STT PRIORITETAI 2016 METAIS	22
PRIEDAI	23
1 priedas „Svarbiausi 2015 m. antikorupciniai teisės aktų ar jų projektų vertinimai“	24
2 priedas „2015 m. atliktų korupcijos rizikos analizių santraukos“	36
3 priedas „Pastabos ir pasiūlymai dėl 2015 m. vertintų svarbiausių kovos su korupcija programų ir jų priemonių planų“	49
4 priedas „Veiklos, susijusios su baudžiamuoju persekiojimu, statistiniai rodikliai“	56

IŽANGOS ŽODIS

2015 m. siekdami, kad Lietuva taptų skaidresne valstybe Europoje ir pasaulyje: parengėme naują ilgalaikę Nacionalinę kovos su korupcija 2015–2025 metų programą, išanalizavome 50 valstybėje vykstančių procesų, dėl kurių skaidrinimo pateikėme konkrečių pasiūlymų, aktyviau vykdėme tikslinių grupių antikorupcinį švietimą, įtraukdami ir privatų sektorių, ir įgyvendinome kitas antikorupcines priemones. Taip pat aktyviai prisidėjome prie Lietuvos prioritetinio siekio tapti Ekonominio bendradarbiavimo ir plėtros organizacijos (EBPO) nare. Dažnesni užsienio valstybių ir tarptautinių organizacijų kvietimai pasidalyti Tarnybos sukaupta patirtimi kovojant su korupcija atskleidžia, kad mūsų vykdoma antikorupcinė veikla tarptautiniu mastu yra pripažįstama kaip pažangi ir sektina.

Nuolat mokomės ir tobulėjame savo srityje, nes naujiems ir tęsiams darbams atlikti reikia naujausių teorinių ir praktinių žinių. Pastangos sutelkti ir tinkamai motyvuoti Tarnybos pareigūnus, kurių kaita tapo mažiausia per pastaruosius trejus metus, ir sėkmingas komandinis darbas yra tiesiogiai susiję su geresniais rezultatais išaiškinant ir užkardant korupcinio pobūdžio nusikalstamas veikas, kurios valstybei daro didžiausią žalą. Mūsų pasirinktų būdų ir priemonių kovojant su sisteminė korupcija taiklumą atskleidžia tai, kad: padaugėjo išaiškintų sunkių nusikaltimų, pusė visų įtariamųjų (ir kaltinamųjų) buvo politikai ar asmenys, einantys vadovaujamas pareigas, kaltinti asmenys pripažinti kaltais 85 proc. teismuose išnagrinėtų bylų.

2015 m. suaktyvinę visuomenės informavimą apie Tarnybos veiklą, skatinome gyventojus elgtis pilietiškai ir nesitaikstyti su korupcija: gavome daugiau asmenų pareiškimų, sumažėjo anoniminių pranešimų, pagal asmenų pareiškimus pradėjome 56 proc. daugiau ikiteisminių tyrimų. Visuomenės pasitikėjimas Tarnyba taip pat padidėjo – 2015 m. jis buvo didžiausias per septynerius metus ir siekė 55 proc. Teisingą antikorupcinės politikos kryptį pasirinkimą liudija ir Lietuvos korupcijos suvokimo indeksas, kuris per 2015 m. padidėjo iki 61 balo (2014 m. – 58 balai) – mūsų valstybė pakilo net 7 vietomis ir užėmė 32 vietą tarp 168 tyrime dalyvavusių valstybių.

2016 m. linkime priimant visus sprendimus elgtis skaidriai, tvirtai ir teisingai.

*Lietuvos Respublikos specialiųjų tyrimų tarnybos direktorius
Saulius Urbanavičius*

TARNYBOS VAIDMUO

► Esame nepriklausoma nuo vykdomosios valdžios, statutiniiais pagrindais veikianti valstybės teisėsaugos įstaiga, atskaitinga Respublikos Prezidentui ir Seimui. Atskleidžiame ir tiriamo korupcinio pobūdžio nusikalstamas veikas, rengdami ir įgyvendindami korupcijos prevencijos priemones formuojame nuoseklią ir kryptingą šalies antikorupcijos sistemą.

► Mūsų **misija** – mažinti korupciją, keliančią grėsmę žmogaus teisėms ir laisvėms, teisinės valstybės principams, ekonomikos plėtrai.

► Tarnybos **vizija** – turinti didelį visuomenės pasitikėjimą valstybės teisėsaugos įstaiga, veiksmingai atskleidžianti korupcinio pobūdžio nusikalstamas veikas, kryptingai vykdanči korupcijos prevenciją, antikorupcinį visuomenės švietimą ir informavimą.

► Tarnybos **strateginis tikslas** – mažinti korupciją valstybėje.

► Veiklos kryptys:

- ◆ Baudžiamasis persekiojimas už korupcinio pobūdžio nusikalstamas veikas.
- ◆ Korupcijos prevencija.
- ◆ Antikorupcinis visuomenės švietimas ir informavimas.

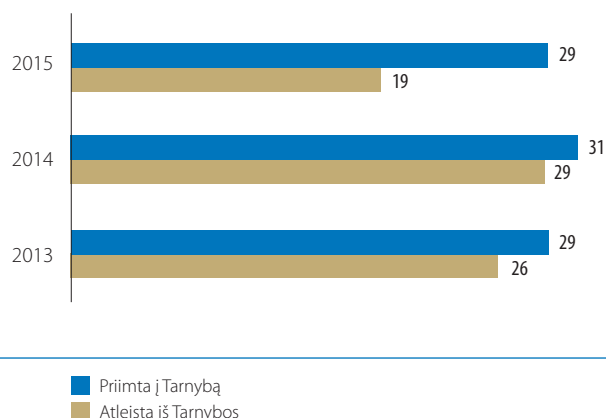
► Mūsų tikslai:

- ◆ Greitai ir išsamiai atskleisti korupcinio pobūdžio nusikalstamas veikas.
- ◆ Aptikti ir šalinti korupcijos atsiradimo priežastis ir sąlygas joms pasireikšti.
- ◆ Formuoti visuotinį nepakantumą korupcijai ir didinti pasitikėjimą Tarnyba.

► **Įgyvendinama programa** – *korupcinio pobūdžio nusikalstamų veikų atskleidimas ir tyrimas bei korupcijos prevencija (01.004)* – tęstinė ir ilgalaikė, kuria užtikrinamas STT įstatyme nustatytų uždavinių – saugoti ir ginti asmenį, visuomenę, valstybę nuo korupcijos, vykdyti korupcijos prevenciją ir išaiškinimą – vykdymas. Ši programa siejama su Nacionaline kovos su korupcija 2015–2025 m. programa, kurioje nustatytos kryptingos ir veiksmingos antikorupcinės politikos priemonės kovojant su korupcija, kaip vienu iš pavojingiausių socialinių reiškinių, keliančių grėsmę teisinės valstybės stabilumui ir žmogaus teisių laikymuisi.

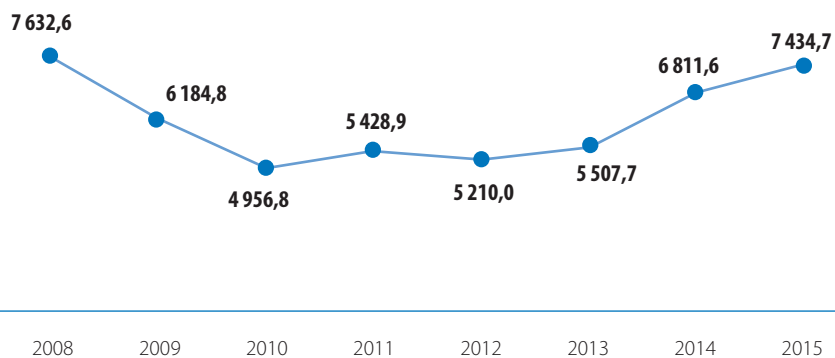
PERSONALAS IR ASIGNAVIMAI

- ▶ Tarnyboje 2015 m. dirbo 250 darbuotojų: 86 proc. pareigūnų (statutinių valstybės tarnautojų) ir 14 proc. darbuotojų, dirbančių pagal darbo sutartis.
- ▶ 2015 m. gruodžio 31 d. duomenimis, 97 proc. darbuotojų turėjo aukštąjį išsilavinimą ir 3 proc. – vidurinį išsilavinimą. Mūsų komandoje dirbo 146 vyrai ir 104 moterys. Pareigūnų vidutinis amžius – 39 metai.
- ▶ Į Tarnybą 2015 m. priėmėme 29 darbuotojus, iš kurių 20 statutinių valstybės tarnautojų, turinčių aukštąjį išsilavinimą ir vidutiniškai beveik 9 metų tarnybos Lietuvos valstybei stažą.

1 pav. Priimtų į Tarnybą ir atleistų iš Tarnybos darbuotojų skaičiaus pokyčiai

- ▶ 2015 m. pareigūnų kaita yra mažiausia per paskutinius 3 metus ir siekia 7,4 proc. (2012 m. – 8,2 proc., 2013 m. – 8,1 proc., 2014 m. – 9,5 proc.).
- ▶ Tarnybai 2015 m. skirti asignavimai – 7 434,7 tūkst. eurų, iš jų 5 722,6 tūkst. eurų buvo skirta darbuotojų darbo užmokesčiui, pensijoms, socialinio draudimo įmokoms, socialinėms išmokoms mokėti, 671,3 tūkst. eurų – prekėms ir paslaugoms ir 1 040,8 tūkst. eurų – ilgalaikiam turtui įsigyti.

2 pav. STT skirtų asignavimų pokyčiai (tūkst. eurų)

► Sukūrėme naują kvalifikacijos tobulinimo sistemą, atitinkančią Tarnybos specifinius poreikius, kad mūsų kriminalinės žvalgybos pareigūnai įgytų ir patobulintų bazines žinias, profesinius ir specialiuosius gebėjimus.

► Naujos redakcijos STT statusas (įsigaliojimo data – 2016 m. sausio 1 d.), kuriame pakeistas STT pareigūno statusas¹, įtvirtinta motyvuojanti karjeros sistema ir ją atitinkantis darbo užmokestis², nuoseklūs reikalavimai ir apribojimai asmenims, kurie gali būti skiriami į pareigas STT, kvalifikacijos tobulinimo sąlygos ir pan., padidins Tarnybos patrauklumą.

NACIONALINĖ KOVOS SU KORUPCIJA 2015–2025 METŲ PROGRAMA

► Siekdami rasti sisteminius sprendimus korupcijos apraiškoms šalinti, parengėme kartu su Lietuvos Respublikos Vyriausybe naują ilgalaikę antikorupcijos strategiją – Nacionalinę kovos su korupcija 2015–2025 m. programą³ ir šios programos įgyvendinimo 2015–2019 m. tarpinstitucinį veiklos planą⁴.

► Pirmą kartą nacionalinio lygmens kovos su korupcija programos strateginiu tikslu siekiama sumažinti korupcijos mastą ir padidinti skaidrumą bei atvirumą ne tik viešajame, bet ir privačiame sektoriuje. Šia strategija tikimasi iki 2025 m. Lietuvos verslininkų, teigiančių, kad per pastaruosius 5 metus jie davė kyšį, skaičių sumažinti 40 proc.

► Programa nustato ilgalaikius kovos su korupcija tikslus⁵ ir svarbiausias antikorupcines priemones, daugiau atsakomybės ir reikšmės suteikdama šakinėms ir institucinėms kovos su korupcija programoms.

► Laukiamas Programos efektas: Lietuvos korupcijos suvokimo indeksas 2025 m. – ne mažesnis nei 70 balų (Lietuvos korupcijos suvokimo indeksas 2015 m. – 61 balas).

KORUPCIJOS PREVENCIJA

Rūpinimasis, kad valstybės ir savivaldybių įstaigų vykdoma veikla būtų nešališka ir skaidri – tai viena iš trijų Tarnybos vykdomų kryptų, kurią įgyvendina Korupcijos prevencijos ir Pirmoji valdybos bei teritoriniai STT padaliniai. Pažymėtina, kad per 2015 m. išanalizavome ir rekomendacijas pateikėme dėl 50 valstybėje vykdomų procesų skaidrinimo.

¹ STT statutiniai valstybės tarnautojai nuo 2016 m. sausio 1 d. – statutiniai valstybės pareigūnai.

² Vietoje atsisakytų priedų už kvalifikacines kategorijas įtvirtinta tarnybos pakopų sistema, pagal kurią tas pačias pareigas užimančiam pareigūnui nustatyti šeši darbo apmokėjimo lygmenys, kurie tiesiogiai siejami su jo veiklos rezultatais.

³ Nacionalinė kovos su korupcija 2015–2025 m. programa patvirtinta Lietuvos Respublikos Seimo 2015 m. kovo 10 d. nutarimu Nr. XII-1537.

⁴ Nacionalinės kovos su korupcija 2015–2025 m. programos įgyvendinimo 2015–2019 m. tarpinstitucinis veiklos planas patvirtintas Lietuvos Respublikos Vyriausybės 2015 m. birželio 17 d. nutarimu Nr. 648.

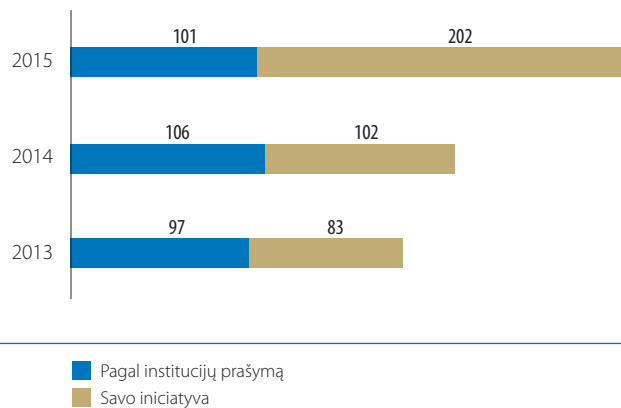
⁵ Programoje nustatyti 6 ilgalaikiai korupcijos apraiškų mažinimo tikslai: didinti viešojo sektoriaus valdymo efektyvumą; taikyti atsakomybės neišvengiamumo principą; mažinti veiklos priežiūros ir administracinę našą; užtikrinti viešųjų pirkimų skaidrumą; šalinti korupciją sveikatos priežiūros srityje; didinti nepakantumą korupcijai ir skatinti visuomenę aktyviau įsitraukti į antikorupcinę veiklą.

TEISĖS AKTŲ AR JŲ PROJEKTŲ ANTIKORUPCINIS VERTINIMAS

► 2015 m. orientavomės į kompleksinius teisės aktų ar jų projektų antikorupcinius vertinimus⁶ ir juos savo iniciatyva atlikome aktyviau (žr. 3 pav.).

► Antikorupcinio požiūriu įvertinome 303 sudėtingus ir (ar) aktualius teisės aktus ar jų projektus, iš kurių 140 buvo įstatymai ar jų projektai ir 163 įstatymų įgyvendinamieji teisės aktai ar jų projektai. Iš visų antikorupcinio požiūriu įvertintų teisės aktų galiojantys teisės aktai sudarė 51,2 proc.

► Teisės aktų projektų rengėjams ir kitiems suinteresuotiems asmenims pateikėme 647 antikorupcinio pobūdžio pastabas. Atliekant jų įgyvendinimo stebėseną nustatėme, kad ataskaitiniu laikotarpiu iš esmės buvo atsižvelgta į 73 proc., iš dalies – į 8 proc. rekomendacinio pobūdžio Tarnybos pastabų.

3 pav. Antikorupcinio požiūriu įvertintų teisės aktų ar jų projektų skaičiaus pokyčiai

► 2015 m. didelio visuomenės dėmesio sulaukę antikorupciniai teisės aktų ar jų projektų vertinimai:

- ◆ Išanalizavę sporto finansavimo reglamentavimą⁷ nustatėme, kad Kūno kultūros ir sporto rėmimo fondo taryboje lėšų paskirstymo projektams mechanizmas gali būti neskaidrus, nesant aiškių projektų atrankos kriterijų ir skiriamo finansavimo maksimalios sumos. Pasiūlėme viešinti projektų finansavimo etapus ir su jais susijusią informaciją.

- ◆ Išnagrinėjus, kaip sveikatos priežiūros įstaigos laikosi nuo 2011 m. galiojančio Farmacijos įstatymo reikalavimo, draudžiančio vaistų reklamuotojams lankyti medikus pacientų priėmimo metu,⁸ paaiškėjo, kad kai kuriose įstaigose apskritai nėra priimto teisės akto, nustatančio vaistų reklamuotojų vizitų tvarką, ar minėtos įstaigos net teigė, kad tokių vizitų nėra. Pasiūlėme nustatyti, kad farmacijos įmonei, kurios darbuotojas pažeis sveikatos priežiūros įstaigos nustatytą tvarką, būtų uždrausta rengti susitikimus ar reklaminius renginius tam tikrą laikotarpį, pavyzdžiui, 6 mėn. ar pan.

► Kiti 2015 m. atlikti svarbiausi antikorupciniai teisės aktų ar jų projektų vertinimai pateikiami 1 priede.

⁶ Pavyzdžiui, 2015 m. atlikti kompleksiniai vertinimai kapinių priežiūros, priėmimo į darželius, priėmimo į karo prievolę, mokinių pervežimo, kelių transporto licencijavimo priežiūros, bankroto ir restruktūrizavimo atestacijos organizavimo ir veiklos priežiūros srityse.

⁷ Prieiga per internetą: http://www.lrs.lt/pls/proj/dokpaieska.showdoc_l?p_id=1092309&p_org=2494&p_fix=n&p_gov=n

⁸ Prieiga per internetą: http://www.lrs.lt/pls/proj/dokpaieska.showdoc_l?p_id=1066940&p_org=2494&p_fix=n&p_gov=n

KORUPCIJOS RIZIKOS ANALIZĖ

- ▶ 2015 m. gavome 119 korupcijos pasireiškimo tikimybių išvadų, kurių padaugėjimą beveik 30 proc. lėmė vykdyti antikorupciniai mokymai Nacionalinės teismų administracijos ir teismų atstovams.
- ▶ Atlikome 18 korupcijos rizikos analizių, kurių metu antikorupciniu požiūriu įvertinome valstybės ar savivaldybės institucijų ar įstaigų korupcijai jautrias 32 veiklos sritis.
- ▶ Vykdydami korupcijos rizikos analizių išvadų pasiūlymų stebėseną, nustatėme, kad 2015 m. gruodžio 31 d. duomenimis 87,4 proc. iš 491 pateikto pasiūlymo buvo įgyvendinti ar įgyvendinami, o 3,5 proc. pasiūlymų įgyvendinta iš dalies.
- ▶ 2015 m. didelio visuomenės dėmesio sulaukusios korupcijos rizikos analizės:
  - ◆ Valstybės paramos ortopedijos techninėms priemonėms įsigyti organizavimo srityje nustatėme⁹, kad minėta valstybės parama gali būti teikiama neefektyviai ir neskaidriai, nes dalis į pagal užsakymą gaminamų ortopedijos priemonių sąrašus įtrauktų priemonių yra gaminamos serijiniu būdu, o parduodamos kaip priemonės, pagamintos pagal individualų užsakymą. Kadangi nėra teisinio reguliavimo, nustatančio užsakomųjų ortopedijos priemonių gamybą imituojančias ortopedijos įmones, šios įmonės galėjo neteisėtai pasinaudoti valstybės kompensacija, skiriama individualių ortopedijos priemonių gamybos išlaidoms kompensuoti.
  - ◆ Valstybinėje teritorijų planavimo ir statybos inspekcijoje prie Aplinkos ministerijos nustatėme¹⁰, kad dėl neefektyvaus statybos inspektorių darbo valstybė gali negauti tam tikrų pajamų. Taip pat nustatėme, kad Inspekcijos teritorinių padalinių darbuotojai, tikrinantys statybos užbaigimą patvirtinančius dokumentus, per metus patikrina tik mažąją dalį dokumentų ir beveik nenustato pažeidimų, o Inspekcijos centrinio padalinio darbuotojai, atlikdami pakartotinius patikrinimus, nustato nemažai pažeidimų, tačiau dažnai nebegali skirti nuobaudų.
- ▶ Kitų 2015 m. atliktų korupcijos rizikos analizių santraukos pateikiamos 2 priede.

KOVOS SU KORUPCIJA PROGRAMOS

- ▶ 2015 m. vertinome ir teikėme pasiūlymus dėl 31 antikorupcinės programos ar jų priemonių planų ar jų projektų. Pasiūlymai pateikti dėl Tarnybos inicijuotų 5 šakinių (sektorinių) kovos su korupcija programų projektų (*aplinkos apsaugos*¹¹, *viešųjų pirkimų*¹², *sveikatos apsaugos*¹³, *sporto*¹⁴, *rinkimų srityse*¹⁵) ir kitų institucinių programų.
- ▶ Pastabos ir pasiūlymai dėl 2015 m. vertintų svarbiausių kovos su korupcija programų ir jų priemonių planų pateikiamos 3 priede.

⁹ Prieiga per internetą: http://www.stt.lt/documents/kra_2015/Ortopedijos_KRA_ismvada.docx

¹⁰ Prieiga per internetą: http://www.stt.lt/documents/kra_2015/Satybu_Inspekcija_KRA.docx.docx

¹¹ Prieiga per internetą: http://www3.lrs.lt/pls/inter3/dokpaieska.showdoc_l?p_id=1075655&p_tr2=2

¹² Prieiga per internetą: http://www.lrs.lt/pls/proj/dokpaieska.showdoc_l?p_id=1075147&p_fix=n&p_gov=n

¹³ Prieiga per internetą: http://www3.lrs.lt/pls/inter3/dokpaieska.showdoc_l?p_id=1104085&p_tr2=2

¹⁴ Prieiga per internetą: http://www.lrs.lt/pls/proj/dokpaieska.showdoc_l?p_id=1086383&p_fix=n&p_gov=n

¹⁵ Prieiga per internetą: http://www.lrs.lt/pls/proj/dokpaieska.showdoc_l?p_id=1088244&p_fix=n&p_gov=n

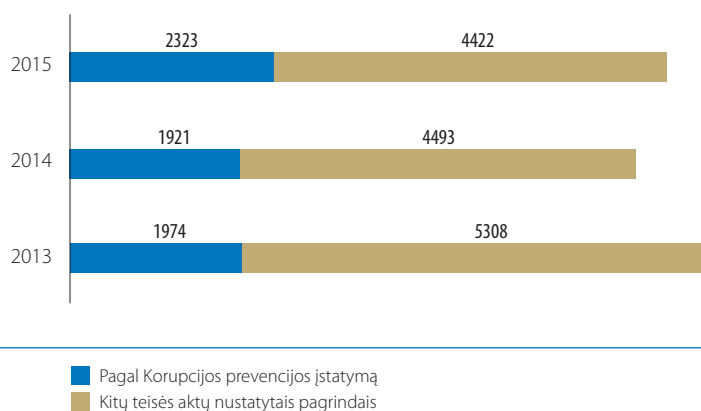

METODINĖ PAGALBA KORUPCIJOS PREVENCIJOS PRIEMONIŲ VYKDYMO KLAUSIMAIS

- ▶ 2015 m. parengėme pavyzdinius savivaldybės Antikorupcijos komisijos nuostatus¹⁶, kuriais siekiame suvienodinti antikorupcinės veiklos organizavimą, koordinavimą ir kontrolę savivaldybėse.
- ▶ Metodinę pagalbą suteikėme apie 700 valstybės tarnautojų korupcijos pasireiškimo tikimybės nustatymo; kovos su korupcija programos ir jos priemonių plano rengimo; teisės aktų projektų antikorupcinio vertinimo ir informacijos apie asmenis pateikimo klausimais.
- ▶ 2015 m. pradėjome rengti *Antikorupcinės aplinkos privačiame sektoriuje kūrimo ir įgyvendinimo vadovą*, siekdami padidinti privataus sektoriaus darbuotojų antikorupcinį sąmoningumą ir atsparumą korupcijai, gebėjimą identifikuoti ir valdyti galimas korupcijos rizikas.

INFORMACIJOS APIE ASMENIS PATEIKIMAS

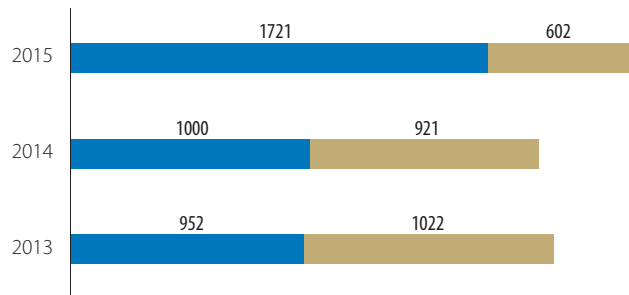
- ▶ 2015 m. pateikėme informaciją apie 6 745 asmenis, kurie siekė eiti arba ėjo pareigas valstybės ar savivaldybės įstaigose ar įmonėse, Europos Sąjungos ar tarptautinėse teisminėse ir kitose institucijose, pretendavo gauti leidimą dirbti ar susipažinti su įslaptinta informacija, įmonės patikimumo pažymėjimą, valstybės apdovanojimą, ketino dalyvauti privatizuojant valstybės ir (ar) savivaldybės turtą, bankų ir kredito bei mokėjimų įstaigų veikloje ir kt. (žr. 4 pav.).
- ▶ Pagal Korupcijos prevencijos įstatymą 2015 m. informaciją pateikėme apie 2 323 asmenis.

4 pav. Asmenų, apie kuriuos pateikta informacija, skaičiaus pokyčiai

- ▶ Teikėme informaciją dėl 72 proc. daugiau asmenų, dėl kurių rašytinio prašymo pateikimas STT yra privalomas pagal Korupcijos prevencijos įstatymą (žr. 5 pav.). Pažymėtina, kad minėtus prašymus pateikė visos savivaldybės.

¹⁶ Prieiga per internetą: http://www.stt.lt/documents/korupcijos_prevencija_2015/Sav_antikorupcijos_komisijos_nuostatai.docx

■ Rašytinio prašymo patikrinti asmenį pateikimas STT – privalomas
■ Rašytinio prašymo patikrinti asmenį pateikimas STT – neprivalomas

5 pav. Asmenų, apie kuriuos pateikta informacija, skaičiaus pokyčiai (pagal informacijos pateikimo tvarką)

► Suinteresuotoms institucijoms apie 85 asmenis, siekiančius eiti arba einančius pareigas valstybės ar savivaldybės įstaigose ar įmonėse, Europos Sąjungos ar tarptautinėse teisminėse ir kitose institucijose, pateikėme Korupcijos prevencijos įstatymo 9 straipsnio 2 dalyje nurodytą informaciją.

► Informaciją apie asmenis, patikrintus pagal Korupcijos prevencijos įstatymą, pateikėme:

- ◆ Lietuvos Respublikos Prezidento kanceliarijai – apie 236 asmenis.
- ◆ Lietuvos Respublikos Seimui – apie 6 asmenis.
- ◆ Lietuvos Respublikos Vyriausybei – apie 13 asmenų.
- ◆ Ministerijoms ir joms pavaldžioms įstaigoms ir įmonėms – apie 414 asmenų.
- ◆ Savivaldybėms ir joms pavaldžioms įstaigoms ir įmonėms – apie 619 asmenų.
- ◆ Teisėsaugos institucijoms, kriminalinės žvalgybos, žvalgybos subjektams – apie 1 035 asmenis.

► Tikimės, kad 2015 m. pradėti rengti *STT informacijos apie asmenų, siekiančių eiti ar einančių pareigas valstybės ar savivaldybės įstaigose ar įmonėse, taip pat asmenų, kuriuos į pareigas Europos Sąjungos ar tarptautinėse institucijose teikia Lietuvos Respublika, pateikimo tvarkos aprašas ir Antikorupcinės aplinkos viešajame sektoriuje kūrimo ir įgyvendinimo vadovas* padarys šios korupcijos prevencijos priemonės praktinį įgyvendinimą dar aiškesnį.

ANTIKORUPCINIS VISUOMENĖS ŠVIETIMAS IR INFORMAVIMAS

Antikorupcinį visuomenės švietimą ir informavimą vykdėme, sociologinių tyrimų duomenimis, labiausiai korupcijai neatspariose srityse, ypač daug dėmesio skirdami sveikatos apsaugos ir savivaldos sektorių darbuotojams.

ANTIKORUPCINIS VALSTYBĖS TARNAUTOJŲ ŠVIETIMAS

- ▶ 2015 m. surengėme 143 antikorupcinio švietimo seminarus ir paskaitas įvairiose valstybės ir savivaldybės įstaigose. Antikorupcines paskaitas išklausė apie 5 000 įvairių institucijų tarnautojų, kurių daugumą sudarė svarbias pareigas einantys viešojo sektoriaus darbuotojai.
- ▶ Nuo 2015 m. II pusmečio įvairių institucijų tarnautojams (ir visai visuomenei) pradėjome rodyti filmuotas antikorupcines paskaitas. Šiuo nuotoliniu valstybės tarnautojų mokymu per pusmetį pasinaudojo 30 institucijų, iš viso 818 asmenų.

VAIKŲ IR JAUNIMO ANTIKORUPCINIS ŠVIETIMAS

- ▶ 2015 m. antikorupcinėmis temomis diskutavome su aukštesniųjų klasių moksleiviais iš 21 mokyklos ir gimnazijos, organizavome 15 paskaitų ir susitikimų su aukštųjų mokyklų studentais, kuriems suteikėme žinių apie korupcijos reiškinių.
- ▶ Tęsdami projektą „Kam to reikia?!“ 2015 m. organizavome 14 susitikimų su moksleiviais, šio projekto dalyviais, ir su antikorupcine informacija supažindinome apie 360 mokinių; Tarnybos patalpose surengėme 10 pažintinių-mokomųjų ekskursijų, kuriose dalyvavo 283 moksleiviai; organizavome profesinės savanorystės projektą; Vilniaus mokyklose vedėme pamokas „Antikorupcinės iniciatyvos ir STT veikla“.

PRIVATAUS SEKTORIAUS DALYVAVIMAS ANTIKORUPCINIAME VISUOMENĖS ŠVIETIME

- ▶ 2015 m. skaitėme antikorupcines paskaitas energetikos verslo sektoriaus atstovams: AB „Lesto“, AB „Litgrid“, AB „Lietuvos dujos“ darbuotojams.
- ▶ 2015 m. gruodžio 9 d. su skaidraus verslo iniciatyva „Baltoji banga“ pasirašėme bendradarbiavimo sutartį, kuria siekiama skatinti skaidrią ir atsakingą Lietuvos verslo praktiką ir nulines tolerancijos korupcijai principo diegimą verslo įmonėse.

TARPTAUTINĖS ANTIKORUPCIJOS DIENOS MINĖJIMAS

- ▶ Minėdami Tarptautinę antikorupcijos dieną (gruodžio 9 d.) kartu su Lietuvos Respublikos Seimo parlamentinės grupės „Už Lietuvą be korupcijos“ nariais ir Lietuvos mokinių parlamento atstovais organizavome antikorupcinių plakatų konkursą „Mes – prieš korupciją“, atrinkome 4 geriausių plakatų autorius.
- ▶ Kartu su Lietuvos medicinos studentų asociacija (LiMSA) Vilniaus universiteto ligoninės Santariškių klinikose vykdėme socialinę akciją: viešai skaitėme „Paciento priesaiką“, kurioje pasižadama gydytojui atsidėkoti šypsena ir neduoti kyšio. Šia proga organizavome plataus masto antikorupcinę informacinę kampaniją socialiniame tinkle „Facebook“ „Geriausia padėka gydytojui – Jūsų šypsena. Neduok kyšių. Geriau paaukok“.
- ▶ Klaipėdoje organizavome konferenciją „Viešojo ir privataus sektorių bendradarbiavimas kovojant su korupcija“, kurioje dalyvavo daugiau kaip 120 Klaipėdos apygardos savivaldybių vadovų ir tarnautojų, Klaipėdoje reziduojančių valstybės įstaigų ir institucijų atstovų. Konferencijoje pranešimus skaitė STT, Lietuvos Respublikos Seimo Antikorupcijos komisijos, Bendrovių valdysenos instituto Baltijos šalyse (angl. *Baltic Institute of Corporate Governance*), Klaipėdos universiteto ir Lietuvos verslo kolegijos, Pramoninkų konfederacijos, prokuratūros, advokatūros ir teismo atstovai. Po konferencijos organizavome pilietinę akciją Klaipėdos Teatro aikštėje „Padovanok sau ramią sąžinę Kalėdoms“.

VISUOMENĖS INFORMAVIMAS

- ▶ 2015 m. parengėme ir išplatinome 203 pranešimus žiniasklaidai apie Tarnybos veiklą kovojant su korupcija.
- ▶ Atsižvelgiant į tai, kad įvairių sociologinių apklausų duomenimis, Lietuvos gyventojai daugiausia informacijos apie korupciją gauna iš televizijos, per šią informavimo priemonę apie savo veiklą 2015 m. teikėme komentarus 167 kartus (2014 m. – 14 kartų).
- ▶ Socialinio tinklo „Facebook“ paskyroje paskelbėme 67 žinutes. Per metus STT „Facebook“ paskyroje daugiau nei 3 300, t. y. nuo 1 753 iki 5 062, padaugėjo žmonių, kuriems patinka mūsų vykdoma veikla.

BAUDŽIAMASIS PERSEKIOJIMAS

2015 m. vykdydami baudžiamąjį persekiojimą siekėme atskleisti sunkius, sisteminius, didžiausią žalą valstybei darančius korupcinio pobūdžio nusikaltimus, kurie dažniausiai buvo susiję su viešaisiais pirkimais ar Europos Sąjungos finansuojamų projektų įgyvendinimu sveikatos apsaugos, savivaldos ir žemėtvarkos srityse.

PRADĖTI IKITEISMINIAI TYRIMAI

- ▶ 2015 m. pradėjome 77 ikiteisminius tyrimus (2014 m. – 66). Iš kitų ikiteisminio tyrimo įstaigų, prokuratūros gavome 21 ikiteisminį tyrimą, iš jų 8 buvo pradėti pagal mūsų surinktą informaciją. Iš viso 2015 m. tyrimo veiksmus atlikome 170 ikiteisminių tyrimų.

- ▶ Ataskaitiniu laikotarpiu 56 proc. padaugėjo ikiteisminių tyrimų, kuriuos pradėjome gavę asmenų skundą ar pranešimą, tai rodo didėjančią gyventojų nesitaikstymą su korupcija.
- ▶ 2015 m. pradėtuose ikiteisminiuose tyrimuose 161 asmeniui pareiškėme įtarimus nusikalstamos veikos padarymu. Pažymėtina, kad iš visų įtariamųjų 50 proc. buvo politikai ar ėjo vadovaujamas pareigas. 2015 m. įtarimus pareiškėme ir 3 juridiniams asmenims.
- ▶ Iš 308 nusikalstamų veikų, kurias nustatėme 2015 m., 65 proc. buvo valstybės tarnybai ir viešiesiems interesams. Sunkūs nusikaltimai sudarė 31 proc. visų Tarnybos 2015 m. nustatytų nusikalstamų veikų (tai 4 proc. daugiau nei prieš metus).
- ▶ Apie 50 proc. visų Tarnybos 2015 m. pradėtų ikiteisminių tyrimų buvo sveikatos apsaugos, savivaldos ir žemės nuomos, pardavimo ar nuosavybės teisių atkūrimo srityse. 20 proc. visų ikiteisminių tyrimų pradėjome dėl galimai neskaidriai vykdytų viešųjų pirkimų.

- ◆ Sveikatos apsaugos srityje pradėti ikiteisminiai tyrimai dėl:

- Galimos korupcijos VŠĮ Respublikinėje Šiaulių ligoninėje vykdant viešuosius pirkimus.
- Galimai neteisėtų farmacinės kompanijos vadovų ir darbuotojų veikų sistemingai papirkinėjant gydytojus.
- Galimai neteisėtų VŠĮ Respublikinės Panevėžio ligoninės padalinio vadovo veikų vykdant viešuosius pirkimus.

- ◆ Savivaldos srityje pradėti ikiteisminiai tyrimai dėl:

- Galimai neteisėtų Kauno miesto savivaldybės tarybos nario, Kauno miesto savivaldybės valdomos bendrovės direktoriaus ir kitų valstybės tarnautojų neteisėtų veikų organizuojant viešuosius pirkimus.
- Galimai neteisėtų Druskininkų savivaldybės valdomos bendrovės vadovo veikų, kai jis piktnaudžiaudamas einamomis pareigomis, siekdamas savivaldybės vadovų palankumo ir vykdydamas pastarųjų prašymus galimai iššvaistė jam patikėtą turtą.
- Galimai neteisėtų Vilniaus miesto savivaldybės valdomos bendrovės vadovo veikų, kai su juo susijusi bendrovė, nesant teisėto pagrindo, t. y. be konkurso, įsigijo nekilnojamąjį turtą, esantį valstybinėje žemėje, ir įgijo teisę lengvatinėmis sąlygomis šį sklypą išsipirkti ar nuomotis iš valstybės.

- ◆ Žemėtvarkos srityje pradėti ikiteisminiai tyrimai dėl:

- Galimai neteisėtų Nacionalinės žemės tarnybos prie Žemės ūkio ministerijos (toliau – NŽT) teritorinio skyriaus darbuotojų veikų atkuriant nuosavybės teises į daugiau kaip 150 ha žemės plotą. Dėl šių veikų, tikėtina, apgaulės būdu įvairiose Lietuvos savivaldybėse buvo užvaldyti valstybei priklausantys 37 sklypai ir tuo padaryta didelė (daugiau kaip 250 tūkst. eurų) žala valstybei.
- Galimai neteisėtų NŽT teritorinio skyriaus vadovo ir kitų valstybės tarnautojų veikų, kai, nesant teisėto pagrindo, Vilniaus mieste buvo išnuomoti du žemės sklypai, kurių bendra vidutinė rinkos vertė viršija 1,1 mln. eurų.
- Galimai neteisėtų NŽT teritorinio skyriaus vadovo ir kitų valstybės tarnautojų veikų, kai panaudojus galimai suklastotus dokumentus, buvo įregistruotas statinys ir 54 metų laikotarpiui išnuomotas po statiniu esantis didesnis nei 14 tūkst. kv. m valstybinės žemės sklypas.

BAIGTI IKITEISMINIAI TYRIMAI

- ▶ 2015 m. baigėme 65 ikiteisminius tyrimus, iš kurių 32 buvo perduoti teismui. 69 proc. teismui perduotų ikiteisminių tyrimų taikėme kriminalinės žvalgybos būdus ir priemones.
- ▶ Ataskaitiniu laikotarpiu 47 proc. mažiau nutraukta ikiteisminių tyrimų. 76 proc. iš visų nutrauktų ikiteisminių tyrimų buvo pradėti ne mūsų, t. y. pradėti kitoje ikiteisminio tyrimo įstaigoje ir prokuratūros perduoti Tarnybai tirti arba pradėti gavus asmenų skundą ar pranešimą.
- ▶ Teismui perduotų ikiteisminių tyrimų vidutinė trukmė 2015 m. siekė 10 mėn. 41 proc. teismui perduotų tyrimų vykdėme ne ilgiau kaip 9 mėn.
- ▶ 2015 m. teismui perduotose bylose kaltinimai pareikšti 71 asmeniui, iš kurių 48 proc. buvo politikai ar ėjo vadovaujamas pareigas. Kaltinimai taip pat pareikšti 2 juridiniams asmenims.
- ▶ Teismui perduotose bylose kaltinimai pareikšti dėl 142 nusikalstamų veikų padarymo. 32 proc. nustatytų nusikalstamų veikų buvo sunkūs nusikaltimai. Iš visų nusikalstamų veikų 68 proc. sudarė nusikalstamos veikos valstybės tarnybai ir viešiesiems interesams.
- ▶ 2015 m. 22 proc. padidėjo kaltinamųjų ir nusikalstamų veikų vidurkis viename Tarnybos teismui perduotame tyrime.
- ▶ 2015 m. svarbiausios teismui perduotos Tarnybos bylos:
  - ◆ Dėl buvusio Lietuvos Respublikos Seimo nario ir su juo susijusių asmenų bei AB „Panevėžio energija“ vadovų nusikalstamų veikų vykdant viešuosius pirkimus.
  - ◆ Dėl nusikalstamų veikų vykdant konkursą Utenos miškų urėdijos urėdo pareigoms užimti.
  - ◆ Dėl Nacionalinės žemės tarnybos prie Žemės ūkio ministerijos direktoriaus pavaduotojo piktnaudžiavimo, pasirašant taikos sutartį Vilniaus apygardos teismo civilinėje byloje su ieškovu, pagal kurią valstybė įsipareigojo išmokėti 8 284 422 litus (2 399 335 eurus) ieškovo naudai.
  - ◆ Dėl UAB „Kauno vandenys“ technikos direktoriaus ir kitų vienuolikos asmenų kyšininkavimo ir piktnaudžiavimo tarnyba.

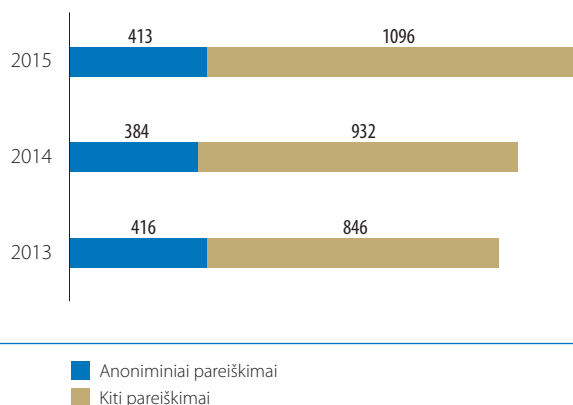
TEISMŲ SPRENDIMAI STT TIRTOSE BYLOSE

- ▶ Teismai išnagrinėjo 76 bylas, kuriose atlikome ikiteisminį tyrimą.
- ▶ Kaltinti asmenys pripažinti kaltais 85 proc. teismuose išnagrinėtų bylų, t. y. 61 byloje priimti apkaltinamieji nuosprendžiai, 4 bylose asmenys pripažinti kaltais ir atleisti nuo baudžiamosios atsakomybės pagal laidavimą.
- ▶ Vienuolikoje bylų teismai priėmė sprendimą išteisinti asmenis. 73 proc. išteisinamųjų sprendimų priimti ankstesnių metų bylose (2007–2012 m.) ir bylose, kuriose ikiteisminis tyrimas buvo pradėtas dėl Baudžiamojo kodekso 228 straipsnio (piktnaudžiavimas).
- ▶ 2015 m. visų instancijų teismų išnagrinėtose Tarnybos tirtose bylose dėl korupcinio pobūdžio nusikalstamų veikų priimti sprendimai dėl 173 asmenų, iš kurių 75 proc. pripažinti kaltais.
- ▶ Teismai mūsų tirtose bylose nuteisė 110 asmenų, iš kurių 14 buvo politikai, įstaigų vadovai ar jų pavaduotojai; 18 – įmonių vadovai ar jų pavaduotojai; 3 teisėjai; 7 advokatai, advokatų padėjėjai ar bankroto administratoriai; 12 valstybės įstaigų, įmonių padalinių vadovai; 33 valstybės įstaigų, įmonių specialistai; 2 juridiniai asmenys (viena iš jų likviduota įmonė) ir 21 kitas asmuo.

- ▶ 2015 m. teismai Tarnybos tirtose bylose 47 asmenims skyrė baudas, kurių bendra suma – 216 142 eurai. Didžiausia mūsų tirtose bylose 2015 m. teismo fiziniui asmeniui skirta piniginei bauda – 18 830 eurų. Vidutinė teismo skirta bauda 2015 m. siekė 4 599 eurus.
- ▶ Didžiausia konfiskuotų piniginių lėšų suma sudarė 57 201 eurą, o iš viso konfiskuota piniginių lėšų – 90 657 eurai.
- ▶ 2015 m. Tarnybos tirtose bylose maksimali teismų skirta laisvės atėmimo bausmė – 48 mėn. (minimali – 2 mėn.).
- ▶ 2015 m. svarbiausi teismų sprendimai mūsų tirtose bylose:
  - ◆ Buvęs Alytaus miesto meras, 2 mero pavaduotojai, administracijos direktorius, skyriaus vedėjas, 3 savivaldybės darbuotojai, privačios kompanijos direktorius ir jo pavaduotojas nuteisti dėl piktnaudžiavimo, dokumentų klastojimo ir turto iššvaistymo.
  - ◆ Buvęs Vilniaus miesto savivaldybės mero pavaduotojas nuteistas dėl prekybos poveikiu.
  - ◆ Buvęs Panevėžio apskrities viršininkas ir apskrities viršininko administracijos skyriaus vedėjas nuteisti dėl kyšininkavimo ir piktnaudžiavimo.
- ▶ Tarnybos veiklos, susijusios su baudžiamuoju persekiojimu, kiti statistiniai rodikliai pateikiami 4 priede.

ASMENŲ SKUNDŲ, PAREIŠKIMŲ IR PRANEŠIMŲ NAGRINĖJIMAS

- ▶ 2015 m. gavome 1 509 asmenų skundus, pareiškimus ir pranešimus (toliau – pareiškimai) (2014 m. – 1 316), iš kurių 413 buvo anoniminiai.

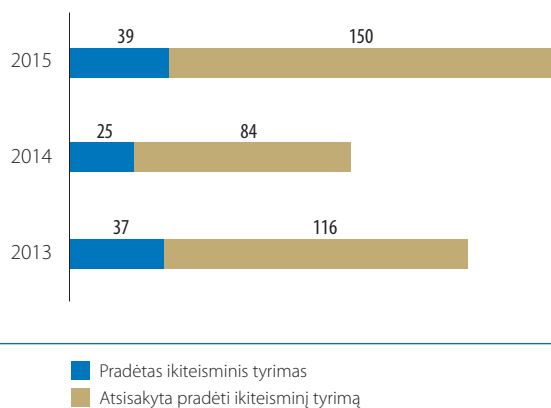
6 pav. Gautų pareiškimų skaičiaus pokyčiai

- ▶ Vadovaudamiesi *Atlyginimo asmenims, suteikusiems Lietuvos Respublikos specialiųjų tyrimų tarnybai vertingą informaciją apie korupcinio pobūdžio nusikalstamas veikas, tvarkos aprašu*¹⁷ asmenims, suteikusiems vertingos informacijos, per 2015 m. išmokėjome 6 800 eurų (nuo 300 eurų iki daugiau kaip 3 000 eurų, pagal tai, kokia informacija ir kiek ji reikšminga ikiteisminiam tyrimui). Atsižvelgdami į asmenų suteiktą vertingą informaciją pradėjome 5 ikiteisminius tyrimus ir 32 asmenims, galimai padariusiems 28 nusikalstamas veikas (iš jų 7 sunkius nusikaltimus), įteikėme pranešimą apie įtarimus.

¹⁷ Patvirtintas STT direktoriaus 2015 m. sausio 20 d. įsakymu Nr. 2-38.

► 2015 m. pagal asmenų pareiškimus pradėjome 56 proc. daugiau ikiteisminių tyrimų, tai atskleidžia gyventojų pilietiškumą ir didėjantį pasitikėjimą Tarnybos vykdoma veikla.

► Pagal pareiškimus pradėjome 39 ikiteisminius tyrimus, priėmėme 150 nutarimų atsisakyti pradėti ikiteisminį tyrimą; nustatėme 3 tarnybinio nusižengimo atvejus, 2 viešojo intereso pažeidimo atvejus, 1 administracinio teisės pažeidimo atvejį, 8 viešųjų ir privačių interesų derinimo valstybės tarnyboje konflikto atvejus ir pranešėme apie tai kompetentingoms institucijoms. 242 pareiškimus perdavėme nagrinėti kitoms institucijoms pagal kompetenciją.

7 pav. Gavus pareiškimą pradėtų ikiteisminių tyrimų ir atsisakymų juos pradėti skaičiaus pokyčiai

TARPTAUTINIS BENDRADARBIAVIMAS

Igyvendindami mums pavestas veiklos funkcijas vykdomė įsipareigojimus ne tik Lietuvoje, bet ir tarptautiniu mastu. 74 proc. visų renginių, kuriuose dalyvavome, buvo finansuoti renginių organizatorių lėšomis, tai leidžia teigti, kad Lietuvos patirtis užsienio ekspertų vertinama kaip pažangi ir sektina antikorupcinė veikla.

DALYVAVIMAS TARPTAUTINIŲ ORGANIZACIJŲ, ĮSKAITANT JŲ KOMITETUS, DARBO GRUPES, TINKLUS, VEIKLOJE

► Dalyvavome dviejuose Europos Tarybos Valstybių prieš korupciją grupės (GRECO) plenariniuose posėdžiuose, iš kurių viename Tarnybos atstovas atliko Nyderlandų IV turo rekomendacijų įgyvendinimo ataskaitos vertinimą, nes buvo tiesiogiai už tai atsakingas. Taip pat GRECO kvietimu dalyvavome Europos Tarybos Veiksmų prieš nusikalstamumą departamento organizuotame *Ad hoc* organizuoto nusikalstamumo darbo grupės susitikime, kurio tikslas – parengti veiksmų planą pagal Europos Tarybos Nusikalstamumo problemų komiteto 2014 m. birželio mėnesį patvirtintą Baltąją knygą. Dviejuose tarptautinėse konferencijose skaitėme pranešimus apie Lietuvos patirtį vykdant korupcijos prevenciją baudžiamojo persekiojimo srityje ir teismuose.

► Dalyvavome Ekonominio bendradarbiavimo ir plėtros organizacijos (EBPO) Antikorupcinio tinklo (ACN) ekspertų grupės susitikimuose, atliekant Mongolijos bendrojo I ir II turo vertinimą, vykdant Kirgizijos Respublikos III etapo stebėseną pagal Stambulo antikorupcinį veiksmų planą. Taip pat dalyvavome EBPO ACN teisėsaugos institucijų pareigūnų VI ir Pasaulinio tinklo su korupcija kovojančių teisėsaugos institucijų atstovų I susitikime ir organizuotame tarptautiniame seminare Kroatijoje apie korupcijos prevencijos priemonių efektyvumą.

- ▶ Dalyvavome Ekonominio bendradarbiavimo ir plėtros organizacijos (EBPO) Kovos su papirkinėjimu darbo grupės organizuotuose 4 plenariniuose posėdžiuose; Europos kovos su tarptautiniu papirkinėjimu specializuotų institucijų konferencijoje, siekdami dalytis gerąja praktika ir patobulinti žinias apie įvairias veikiančias Europos teisėsaugos institucijas, jų teises ir jurisdikciją.
- ▶ Taip pat dalyvavome Europos antikorupcinio tinklo EPAC / EACN metinėje konferencijoje.
- ▶ Dalyvavome Europos Komisijos Kovos su sukčiavimu tarnybos (OLAF) organizuotuose Europos skaitmeninės kriminalistikos mokymuose; Jungtinės Karalystės stambaus masto sukčiavimų tyrimų biuro (SFO) inicijuotame ir OLAF koordinuotame susitikime; dviejuose Kovos su sukčiavimu institucijų viešųjų ryšių pareigūnų tinklo (OAFCN) atstovų susitikimuose.
- ▶ Dalyvavome dviejuose Antikorupcijos ekspertų grupės susitikimuose, aptariant Europos Komisijos rengiamą antrąją kovos su korupcija ataskaitą, taip pat organizuotame praktiniame seminare pareiškėjų apsaugos klausimais.
- ▶ Dalyvavome Tarptautinės antikorupcijos vasaros akademijos mokymuose, kuriuose nagrinėtos tendencijos ir praktika pasauliniame kovos su korupcija kontekste, atspindint skirtingas valstybių kultūras.
- ▶ Šiaurės investicijų banko kvietimu dalyvavome Baltijos šalių antikorupcinių institucijų atstovams skirtame seminare antikorupcijos tema, skaitėme pranešimą ir pristatėme Lietuvos patirtį apie korupcijos ir sukčiavimo riziką finansuojant tarptautinius projektus.

BENDRADARBIAVIMAS SU UŽSIENIO VALSTYBIŲ ANTIKORUPCIJOS INSTITUCIJOMIS

- ▶ 2015 m. kovo 26 d. su Lenkijos centriniu kovos su korupcija biuru (CBA) pasirašėme Savitarpio pagalbos memorandumą.
- ▶ Bendradarbiaudami su Lenkijos centriniu kovos su korupcija biuru (CBA) ir Latvijos kovos su korupcija biuru (KNAB) vykdome į minėtas institucijas keistis gerąja praktika ir pristatyti įgyvendinamas korupcijos prevencijos priemones. KNAB atstovai taip pat lankėsi Tarnyboje, kad susipažintų su mūsų veiklos sričių ypatumais.
- ▶ Moldovos nacionalinio antikorupcijos centro korupcijos prevencijos padalinio atstovų vizito metu pristatėme, kaip nustatyti korupcijos rizikos veiksnius.

BENDRADARBIAVIMAS BAUDŽIAMOJO PERSEKIOJIMO SRITYJE

Vykdydami baudžiamąjį persekiojimą taip pat bendradarbiaujame su užsienio valstybių teisėsaugos institucijomis, pavyzdžiui:

- ▶ Jungtinės Karalystės stambaus masto sukčiavimų tyrimų biuru (SFO), atliekančiu sudėtingą tarptautinio kyšininkavimo tyrimą, kurio metu tiriamos nusikalstamos veikos, susijusios su užsienio valstybės (šiuo atveju Lietuvos) pareigūnų papirkinėjimu. Abiem pusėms naudingas bendradarbiavimas, keičiantis baudžiamajam persekiojimui svarbia informacija¹⁸, tęsiamas.
- ▶ JAV federalinio tyrimo biuru (FBI) ir kitomis JAV institucijomis, atliekančiomis korupcinių nusikaltimų, susijusių su JAV kariuomenės vykdytais pirkimais, tyrimą. Atliekant šį tyrimą vertinami ir JAV kariškį galimai papirkusio Lietuvos verslininko veiksmai. Kadangi dalis susijusių nusikaltimų veikų buvo atlikta JAV, kita – Lietuvoje, keičiamės informacija siekdami tinkamai ir efektyviai atlikti minėto Lietuvos verslininko veiklos tyrimą.

¹⁸Tarnyba atlieka tyrimą dėl Lietuvos valstybės tarnautojų ir tarpininkų, kurie gavo kyšius.

PATIRTIES PERDAVIMAS VYSTOMOJO BENDRADARBIAVIMO VALSTYBĖMS

- ▶ Ukraina. Europos Komisijos kvietimu pagal Techninės pagalbos ir informacijos mainų (TAIEX) programą dalyvavome Kijeve vykusiame seminare „Pajamų, gautų iš korupcijos, nustatymas ir tyrimas“, pristatėme Lietuvos kovos su korupcija modelį ir patirtį. Gerą patirtimi dalintasi ir Ukrainos Prezidento administracijos, Ekonominio vystymosi prekybos ministerijos, Teisingumo ministerijos ir Kijevo regioninės administracijos Kijeve surengtoje apskritojo stalo diskusijoje „Valstybės tarnybos reforma: pakankamas darbo užmokestis prieš korupciją“.
- ▶ Moldova. Tarnyboje lankėsi Moldovos nacionalinio antikorupcijos centro darbuotojai, atsakę už korupcijos prevenciją. Vizito, finansuoto TAIEX lėšomis, metu pareigūnus supažindinome su Tarnybos atliekamu korupcijos rizikos nustatymu ir analize. Taip pat dalyvavome VI Lietuvos ir Moldovos eurointegracinės komisijos posėdyje, pristatant Tarnybos veiklą ir bendradarbiavimo su Moldovos partneriais perspektyvas. Rengėme ir Lietuvos Respublikos užsienio reikalų ministerijai pateikėme dvišalio bendradarbiavimo su Moldovos nacionaliniu antikorupcijos centru 2016 m. koncepciją.
- ▶ Gruzija. STT yra Europos Sąjungos Rytų partnerystės policijos bendradarbiavimo programos EUROEAST projekto partnerė. Pagal šį projektą vedėme seminarą korupcijos prevencijos, korupcinių nusikaltimų tyrimo ir analitinės veiklos klausimais Gruzijos pareigūnams iš Centrinės kriminalinės policijos departamento prie Vidaus reikalų ministerijos ir Antikorupcinio biuro prie Valstybės saugumo tarnybos.
- ▶ Makedonija. Kartu su Finansų ministerija, Finansinių nusikaltimų tyrimo tarnyba prie Vidaus reikalų ministerijos ir Centrine projektų valdymo agentūra laimėjome Europos Sąjungos dvynių projektą „Tolesnė parama efektyviai prevencijai ir kovai su sukčiavimu ir pažeidimais įsisavinant Europos sąjungos fondų lėšas“, kurio tikslas – pagerinti strateginę, teisinę ir institucinę sistemą bei metodikas, siekiant veiksmingiau kovoti su sukčiavimu ir pažeidimais, susijusiais su Europos sąjungos lėšų naudojimu; sustiprinti Kovos su sukčiavimu koordinavimo departamento (AFCOS) prie Finansų policijos koordinavimo pajėgumus ir pakelti jo darbuotojų kvalifikaciją sukčiavimo ir finansinių pažeidimų prevencijos, nustatymo, tyrimo ir analitinės veiklos srityje.
- ▶ Bosnija ir Hercegovina. Dalyvavome Bosnijos ir Hercegovinos socialinių tyrimų centro „Analitika“ ir Korupcijos prevencijos ir kovos su korupcija agentūros (APIK) organizuotame seminare „Socialinės reklamos kampanijos ir kova su korupcija“, kuriame nevyriausybinėms organizacijoms ir valstybinėms institucijoms pristatėme Lietuvos gerąją praktiką.
- ▶ Kroatija. Dalyvavome Ekonominio bendradarbiavimo ir plėtros organizacijos (EBPO) Antikorupcinio tinklo (ACN) tarptautiniame susitikime „Korupcijos prevencijos priemonių efektyvumas“ ir pristatėme Lietuvos korupcijos rizikos veiksnių vertinimo sistemą ir pasiekimus.

TARPTAUTINIAI PROJEKTAI, KURIŲ NAUDOS GAVĖJA – STT

- ▶ Europos Sąjungos projektas „Finansų tyrimo ir nusikalstamu būdu įgyto turto paieškos bei valdymo gebėjimų stiprinimas efektyviai profesionalaus ir organizuoto nusikalstamumo prevencijai“ Nr. HOME/2013/ISEC/AG/FINEC/4000005195, kurį vykdydami kartu su kitomis institucijomis (projekto partneriais) parengėme Turto tyrimo mokymų, kaip išmokti kuo profesionaliau atlikti nusikalstamu būdu įgyto turto paiešką ir finansų tyrimą, metodologiją.
- ▶ Europos policijos biuro (Europol), Austrijos Respublikos federalinio antikorupcijos biuro (BAK), Lenkijos centrinio kovos su korupcija biuro (CBA) ir Europos Sąjungos bendrai finansuojamas projektas „SIENA – antikorupcinės institucijoms“ pagal Europos Sąjungos programą „Nusikalstamumo prevencija ir kova su juo“ (ISEC) sudarys Tarnybai daugiau galimybių keistis su kitų šalių antikorupcijos padaliniais informacija, susijusia su nusikaltimais ir kriminalinės žvalgybos duomenimis.

- ▶ Projektas „Lietuvos Respublikos ir Norvegijos Karalystės institucijų bendradarbiavimas per teikiant žinias ir gerą patirtį administracinio-finansinio valdymo bei korupcijos mažinimo ir prevencijos srityje Lietuvos Respublikos valstybės ir savivaldybių institucijomis“ Nr. NOR-LT10-VRM-01-K-02-011, kuriuo siekiame perimti Norvegijos Karalystės gerą patirtį ir žinias savivaldos institucijų veiklos efektyvumo didinimo ir korupcijos prevencijos srityse, sukurti korupcijos rodiklių identifikavimo ir matavimo metodiką savivaldoje, organizuoti apskritojo stalo diskusijas korupcijos prevencijos savivaldoje tema.
- ▶ Vykdamas Lenkijos centrinio kovos su korupcija biuro (CBA), Latvijos kovos su korupcija biuro (KNAB) ir STT projektą „Antikorupcinio švietimo sistemos sukūrimas“ pagal Europos Sąjungos programą „Nusikalstamumo prevencija ir kova su juo“ (ISEC), kvalifikaciją kėlė 30 mūsų darbuotojų korupcijos prevencijos, korupcinio pobūdžio nusikalstamų veikų nustatymo ir tyrimo, žvalgybinės ir analitinės veiklos klausimais.

OFICIALŪS VIZITAI Į STT

- ▶ JAV Prinštono universiteto mokslo darbuotoja Maya Gainer su vizitu lankėsi Tarnyboje ir kitose Lietuvos institucijose. Vizito metu surinktos medžiagos pagrindu parengta studija¹⁹ apie antikorupcinį švietimą Lietuvoje.
- ▶ JAV ambasados ryšių pareigūnų susitikimas su Tarnybos vadovybe.
- ▶ Pietų Korėjos antikorupcijos institucijos pareigūnų vizito Tarnyboje metu keitėmės kovos su korupcija patirtimi ir supažindinome svečius su mūsų veika.
- ▶ Moldovos nacionalinio antikorupcijos centro korupcijos prevencijos padalinio atstovų ir Vyriausiosios rinkimų komisijos delegacijos vizitai Tarnyboje, kurių metu diskutavome, kaip nustatyti korupcijos rizikos veiksnius bei aptarėme partijų finansavimo ir kontrolės klausimus.
- ▶ Estijos mokesčių ir muitinės valdybos Tyrimo departamento vyresnioji inspektorė Kristina Peets per vizitą pagal CEPOL mainų programą susipažino su Tarnybos veikla.
- ▶ Per Ekonominio bendradarbiavimo ir plėtros organizacijos (EBPO) Antikorupcijos skyriaus vyresniosios patarėjos teisės klausimams Christine Uriarte vizitą Tarnyboje aptarėme su stojimu į EBPO Kovos su papirkinėjimu darbo grupei kylančius iššūkius.
- ▶ Latvijos kovos su korupcija biuro (KNAB) pareigūnų vizito Tarnyboje metu pristatėme personalo valdymo, analitinės veiklos, teisės, baudžiamojo persekiojimo ir antikorupcinio švietimo įgyvendinimo aspektus.
- ▶ Tarnyboje su vizitu viešėjo Rumunijos nevyriausybinių organizacijų tyrėja Alexandra Toderita, nagrinėjanti elektroninės viešųjų pirkimų platformos įgyvendinimo klausimus Europos Sąjungos valstybėse narėse.
- ▶ Baltarusijos valstybės kontrolės komiteto delegacijos vizito Tarnyboje metu svečius supažindinome su Tarnybos veikla.

¹⁹ Prieiga per internetą:

http://successfulsocieties.princeton.edu/publications/shaping-values-anti-corruption-education-lithuania?utm_source=June+2015+Mexico+COG%2C+Lithuania+Social+Norms+%26+CONOCER+translation&utm_campaign=June+2015&utm_medium=email

VEIKLOS REGLAMENTAVIMAS

- ▶ 2015 m. priimtas Vidaus tarnybos statuto pakeitimo įstatymas Nr. XII-1855, kuris didina vidaus tarnybos sistemos institucijų konkurencinį pranašumą, siekiant pritraukti ir išlaikyti aukščiausios kvalifikacijos specialistus, nors ir tiesiogiai mūsų veiklos ir tarnybos sąlygų nereglamentuoja.
- ▶ 2015 m. priėmus Pareigūnų ir karių valstybinių pensijų įstatymo Nr. I-693 3, 6, 7, 9, 16 straipsnių pakeitimo ir įstatymo papildymo 15² straipsniu įstatymą Nr. XII-1864 pailgintas tarnybos laikas teisei į valstybinę karių ir pareigūnų pensiją įgyti nuo 20 iki 25 metų.
- ▶ 2015 m. pabaigoje priimtas Baudžiamojo proceso kodekso papildymo 8¹ straipsniu ir 95, 96, 179, 183, 191, 220 straipsnių pakeitimo įstatymas Nr. XII-2046 (įsigaliojimo data – nuo 2016 m. sausio 1 d.) įtvirtino elektroninę ikiteisminio tyrimo bylų formą, leisiančią sutrumpinti ikiteisminio tyrimo terminus dėl greitesnio susižinojimo tarp ikiteisminio tyrimo pareigūnų, prokurorų ir ikiteisminio tyrimo teisėjų bei kitų proceso dalyvių, taip pat palengvinsiančią procesinių dokumentų tvarkymą ir apskaitą.
- ▶ Pažymėtina, kad 2015 m. pabaigoje įsigaliojo Baudžiamojo kodekso 226, 227 ir 230 straipsnių pakeitimo įstatymas Nr. XII-2048, kuriame pakoreguoti teisinio reglamentavimo trūkumai²⁰ taip, kad neliktų trukdžių stojimo į Ekonominio bendradarbiavimo ir plėtros organizaciją (EBPO) procesui.
- ▶ Siekiant veiksmingiau įgyvendinti antikorupcinę politiką, parengėme Lietuvos Respublikos Vyriausybės 2003 m. balandžio 18 d. nutarimo Nr. 480 „Dėl bendrųjų reikalavimų valstybės ir savivaldybių institucijų ir įstaigų interneto svetainėms aprašo patvirtinimo“ pakeitimo projektą Nr. 15-3784 (įsigaliojimo data – 2016 m. liepos 1 d.), kuriame valstybės ir savivaldybės institucijos ir įstaigos savo interneto svetainėse įpareigojamos skelbti išsamesnę informaciją apie korupcijos prevencijos priemonių įgyvendinimą ir kitą aktualią antikorupcinę informaciją.
- ▶ Nors 2015 m. priimta nemažai su Tarnybos veikla susijusių teisės aktų, tačiau dar yra nepriimtų projektų dėl teisės aktų pakeitimų, kurie padidintų valstybės ir savivaldybės institucijų veiklos skaidrumą ir padėtų kontroliuoti korupciją, pavyzdžiui:
  - ◆ Vyriausybės nutarimo pakeitimas²¹, kuriuo siekiama, kad valstybės ir savivaldybės įstaigose būtų išsamiai atskleidžiamos korupcijos priežastys ir sąlygos, taip pat patikslinama jau egzistuojanti korupcijos pasireiškimo tikimybės nustatymo ir korupcijos rizikos analizės atlikimo tvarka.
  - ◆ Teisės aktų pakeitimai²², kuriais siekiama sukurti apie korupcinio pobūdžio teisės pažeidimus pranešusių asmenų apsaugos sistemą.
  - ◆ Išlieka aktuali problema dėl STT funkcijoms atlikti reikalingos informacijos apie pinigų srautų judėjimą (bankines operacijas) gavimo. Šiai problemai spręsti buvome parengę STT įstatymo Nr. VIII-1649 6 straipsnio pakeitimo įstatymo projektą Nr. XIIP-3532(2), tačiau jį Lietuvos Respublikos Seimas atmetė.

²⁰Vienas iš teisinio reglamentavimo trūkumų – Baudžiamojo kodekso 226 ir 227 straipsniuose buvo numatyti privalomi atleidimo nuo baudžiamosios atsakomybės pagrindai asmenims, kurie pasiūlė ar pažadėjo duoti arba davė kyšį užsienio valstybės ar tarptautinės viešosios organizacijos pareigūnui. Kitas – netikslus užsienio valstybės institucijos, įstaigos ar tarptautinės viešosios organizacijos pareigūno (valstybės tarnautojui prilyginamo asmens) apibrėžimas.

²¹Lietuvos Respublikos Vyriausybės nutarimo „Dėl Lietuvos Respublikos Vyriausybės 2002 m. spalio 8 d. nutarimo Nr. 1601 „Dėl Korupcijos rizikos analizės atlikimo tvarkos patvirtinimo“ pakeitimo“ projektas (nauja redakcija) Nr. 14-7211.

²²Viešojo administravimo įstatymo Nr. VIII-1234 2, 14 ir 20 straipsnių pakeitimo įstatymo projektas Nr. XIIP-2925(2), Administracinių teisės pažeidimų kodekso 276 ir 286 straipsnių pakeitimo įstatymo projektas Nr. XIIP-2922, Lietuvos Respublikos civilinio proceso kodekso 192 ir 263 straipsnių pakeitimo įstatymas Nr. XIIP-2923 ir Administracinių bylų teisenos įstatymo Nr. VIII-1029 60 straipsnio papildymo ir 86 straipsnio pakeitimo įstatymo projektas Nr. XIIP-2924.

KOVOS SU KORUPCIJA VERTINIMAS

Kryptinga Tarnybos antikorupcinė veikla, skaidrinant viešųjų ir administracinių paslaugų teikimą, taip pat valstybės ir savivaldybių biudžetų, Europos Sąjungos lėšų gavimą ir panaudojimą, prisidėjo prie palankesnių Lietuvos kovos su korupcija vertinimų.

- ▶ Aktyviai prisidedami prie Lietuvos prioritetinio siekio tapti Ekonominio bendradarbiavimo ir plėtros organizacijos (EBPO) nare²³, dalyvavome EBPO Kovos su papirkinėjimu darbo grupės organizuotuose plenariniuose posėdžiuose. Taip pat Europos kovos su tarptautiniu papirkinėjimu specializuotų institucijų konferencijoje dalijomės gerąja praktika.
- ▶ 2015 m. gruodžio mėnesį EBPO Kovos su papirkinėjimu darbo grupė visais balsais nusprendė, kad Lietuva preliminariai atitinka pagrindinius reikalavimus, keliamus valstybėms, norinčioms prisijungti prie EBPO Konvencijos dėl kovos su užsienio valstybių pareigūnų papirkinėjimu tarptautiniuose verslo sandoriuose²⁴.
- ▶ Lietuvos narystė EBPO reikštų valstybės stabilumo ir ekonomikos pažangumo pripažinimą ir tai padėtų pritraukti naujų investicijų į Lietuvą.
- ▶ Pagal 2015 m. korupcijos suvokimo indeksą (angl. *Corruption Perceptions Index (PCI)*) mūsų valstybei skirtas 61 balas²⁵ (2014 m. – 58 balai), Lietuva pakilo net 7 vietomis ir užėmė 32 vietą tarp 168 tyrime dalyvavusių valstybių. Tarp Europos Sąjungos valstybių narių Lietuva užima 16 vietą, pralenkdama tokias valstybes, kaip Ispanija, Latvija, Vengrija.
- ▶ Pagal naują metodologiją²⁶ visose 28 Europos Sąjungos valstybėse atliekant Atsparumo korupcijai tyrimą (angl. *Index of Public Integrity (IPI)*), Lietuva 2015 m. įvertinta kaip viena iš labiausiai pažangų nuo 2012 m. padariusių valstybių²⁷. Tarp Europos Sąjungos valstybių narių Lietuva, surinkusi 5,78 balo, užėmė 14 vietą, pralenkdama tokias valstybes, kaip Ispanija, Lenkija, Vengrija (Suomijos, esančios pirmoje vietoje pagal atsparumą korupcijai, indeksas – 8,88).

²³ Siekiant Lietuvai įstoti į EBPO, būtina prisijungti prie EBPO Konvencijos dėl kovos su užsienio valstybių pareigūnų papirkinėjimu tarptautiniuose verslo sandoriuose ir tapti visateise EBPO Kovos su papirkinėjimu darbo grupės nare.

²⁴ EBPO Darbo grupės vertinimas buvo pirmasis iš šešių vertinimo etapų. Kitas žingsnis – 2016 m. birželio mėnesį vyksianti išsamesnis vertinimo procedūra, kurios metu Lietuva turės įrodyti, kad ne tik teisinė aplinka, bet ir teisinė praktika ir teisėsaugos institucijų pajėgumai atitinka visus reikalavimus, siekiant ratifikuoti EBPO Konvenciją ir tapti EBPO Darbo grupės visateisiais nariais.

²⁵ Korupcijos suvokimo indeksas yra išvestinis rodiklis iš daugelio kitų pasaulyje žinomų indeksų, vertinamas konkrečiu skaičiumi šimto balų skalėje nuo 0 iki 100, kurioje 0 reiškia, kad šalis yra labai korumpuota, 100 – kad labai skaidri.

²⁶ Metodologija leis tyrimą kartoti kasmet bei gauti objektyvesnius rezultatus (pavyzdžiui, anksčiau viena iš sudedamųjų tyrimo dalių buvo korupcijos suvokimo indeksas, kuris remiasi ekspertų nuomone (suvokimu), duomenys).

²⁷ Atliekant Atsparumo korupcijai tyrimą buvo vertinamos 6 sritys: administracinės sistemos patogumas (trukmė registruojant verslą, mokesčių sumokėjimo galimybės), laisva ir konkurencinga prekyba, audito pajėgumai, teisinė sistema, valstybės e. paslaugos, visuomenėje naudojamos e. paslaugos.

STT PRIORITETAI 2016 METAIS

► 2016–2018 m. nustatėme šiuos veiklos prioritetus vykdant baudžiamąjį persekiojimą už korupcinio pobūdžio nusikalstamas veikas, korupcijos prevenciją ir antikorupcinį visuomenės švietimą bei informavimą:

◆ Mažinti korupciją viešajame sektoriuje:

- Valstybės ir savivaldybės įstaigoms ir įmonėms organizuojant, vykdant, kontroliuojant ir prižiūrint viešuosius pirkimus, kai naudojamos valstybės ir savivaldybių biudžetų, Europos Sąjungos lėšos.
- Valstybės ir savivaldybės įstaigoms ir įmonėms teikiant, kontroliuojant ir prižiūrint viešąsias ir administracines paslaugas.
- Valdant, naudojant ir disponuojant valstybės ir savivaldybių turta.

◆ Skatinti visuomenės nepakantumą korupcijai:

- Rengti informacines ir šviečiamąsias kovos su korupcija kampanijas.
- Kurti antikorupcinę aplinką viešajame ir privačiame sektoriuose.

◆ Dalyvauti Ekonominio bendradarbiavimo ir plėtros organizacijos (EBPO) Kovos su papirkinėjimu darbo grupėje, siekiant visateisės narystės joje ir prisijungimo prie EBPO konvencijos dėl kovos su užsienio valstybių pareigūnų papirkinėjimu tarptautiniuose verslo sandoriuose.

► Plėtodami veiklą pagal nustatytus prioritetus, dėmesį telksime į valstybei svarbius energetikos ir infrastruktūros projektus, atliekų tvarkymą, pastatų renovavimą (modernizavimą), tarptautinės paramos administravimą, žemės pardavimą ir nuosavybės teisių atkūrimą, sveikatos apsaugą ir teisės saugą.

► 2016 m. orientuosimės į sudėtingų, sisteminių korupcinio pobūdžio nusikalstamų veikų atskleidimą; kovodami su smulkiaja korupcija analizuosime korupcijos prevencijos priemonių įgyvendinimą ir teiksime pasiūlymus, kaip didinti jų efektyvumą. Taip pat sieksime išlaikyti Tarnybos patrauklumą ir pasitikėjimą Tarnybos vykdoma veikla.

PRIEDAI

SVARBIAUSI 2015 M. ANTIKORUPCINIAI TEISĖS AKTŲ AR JŲ PROJEKTŲ VERTINIMAI

STT korupcijos
prevencijos prioritetai

Antikorupcinio požiūriu vertinti teisės aktai

VIEŠIEJI PIRKIMAI

1) Atlikus **Viešųjų pirkimų įstatymo Nr. I-1491 pakeitimo įstatymo projekto Nr. 15-4666**, perkeliančio Europos Parlamento ir Tarybos direktyvos 2014/24/ES nuostatas, antikorupcinį vertinimą, **pasiūlyta**: Projekte nustatyti, jog perkančiosios organizacijos nurodytas terminas tiekėjui įrodyti konfidencialios informacijos pagrįstumą negali būti trumpesnis nei, pavyzdžiui, 5 darbo dienos ar pan., taip siekiant išvengti galimų piktnaudžiavimo per trumpais terminais atvejų. Taip pat siekdama išvengti pernelyg didelės administracinės naštos visoms perkančiosioms organizacijoms rengiant atskiras mažos vertės pirkimų taisykles, kai didelė dalis pirkimo nuostatų, įskaitant ir mažos vertės pirkimus, nustatyta Projekte, taip pat nereikalingo tiekėjų laiko švaistymo, analizuojant skirtingų perkančiųjų organizacijų skirtingas taisykles, siekdama išvengti perkančiųjų organizacijų klaidų (tiek objektyvių, tiek subjektyvių), dviprasmiškumų ir pan. nusistatant mažos vertės viešųjų pirkimų taisyklių nuostatas, taip pat situacijų, kai pasikeitus įstatymui, perkančiųjų organizacijų taisyklės dažnai būna neatnaujintamos, taip pat aiškumo, viešųjų pirkimų praktikos vienodumo ir skaidrumo viešuosiuose pirkimuose, Tarnyba pasiūlė Projekte nustatyti, kad mažos vertės pirkimų taisyklės būtų bendros visoms perkančiosioms organizacijoms, o jų tvarką nustatytų Lietuvos Respublikos Vyriausybė ar jos įgaliota institucija.

2) Tarnyba savo iniciatyva atlikusi **Viešųjų pirkimų įstatymo Nr. I-1491 7, 8², 10, 18 ir 56 straipsnių pakeitimo įstatymo projekto Nr. XIIP-3529** antikorupcinį vertinimą, siekdama išvengti neskaidrių viešųjų pirkimų, kuriuose gali būti sudaroma neteisėtų (konkurenciją ribojančių) perkančiųjų organizacijų ir tiekėjų išankstinių susitarimų dėl siūlytinių kainų ir potencialaus laimėtojo, **pasiūlė**: apibendrinti viešųjų pirkimų praktiką dėl nenumatytų aplinkybių, kurioms esant galima nutraukti pirkimo procedūras, ir pateikti rekomendacijas perkančiosioms organizacijoms dėl nenumatytų aplinkybių taikymo. Taip pat pasiūlyta perkančiosioms organizacijoms nustatyti pareigą visada skelbti nenumatytas aplinkybes viešai, t. y. skelbti viešai (pavyzdžiui, CVP IS) dokumentus, kurių pagrindu arba kuriuose išdėstyti svarūs motyvai, kodėl turi būti nutrauktos pirkimo procedūros. Be to, pasiūlyta atsisakyti Projekte siūlomų nuostatų, kurias taikant būtų panaikinta Viešųjų pirkimų tarnybos funkcija iš anksto tikrinti pirkimo procedūrų nutraukimo pagrįstumą ir teisėtumą.

Lietuvos Respublikos Seimo Audito komitetas STT pastaboms pritarė.

SVEIKATOS APSAUGA IR FARMACIJA

1) Atlikus **Farmacijos įstatymo Nr. X-709 58 straipsnio pakeitimo ir įstatymo papildymo 59² straipsniu įstatymo projekto Nr. XIIP-2541** antikorupcinį vertinimą nustatyta, kad neaišku, kaip keisis vaistinių preparatų bazinės kainos nustatymo kriterijai, taip pat sutarčių, sudaromų su vaistinių preparatų gamintojais (rinkodaros teisės turėtojais), sąlygos. **Pasiūlyta** parengti atitinkamus įstatymo įgyvendinamųjų teisės aktų projektus, o Projekte siūlomą įstatymo priėmimą svarstyti įvertinus ir įgyvendinamųjų teisės aktų projektų nuostatas.

2) Atlikus **Ligų, vaistinių preparatų ir medicinos pagalbos priemonių įrašymo į kompensavimo sąrašus ir jų keitimo tvarkos aprašo¹** antikorupcinį vertinimą nustatyta, jog sveikatos apsaugos ministro 2015 m. sausio 12 d. įsakymo Nr. V-23 projektas, kuriuo buvo patvirtinta nauja Aprašo redakcija, nebuvo paskelbtas per Lietuvos Respublikos teisės aktų projektų informacinę sistemą. Minėto įsakymo projektas galbūt buvo skelbtas tik Sveikatos apsaugos ministerijos interneto svetainėje ir pašalintas iš karto pasirašius įsakymą, dėl to su juo susipažinti buvo galima ribotą laiką. Kadangi įsakymo projektas viešai nebeprieinamas, suinteresuotoms institucijoms ir visuomenei nėra galimybių susipažinti su jo aiškinamuoju raštu, esminėmis priežastimis, kodėl Aprašas keičiamas, kokių pagrindinių tikslų siekiama, ar buvo gauta kokių nors pastabų ir pan. **Pasiūlyta**: visus sveikatos apsaugos ministro įsakymų projektus, ypač tuos, kurie reikšmingi daugumos pacientų interesams, taip pat su projektais susijusius dokumentus skelbti viešai ne tik Sveikatos apsaugos ministerijos interneto svetainėje, bet ir per specializuotą Lietuvos Respublikos teisės aktų projektų informacinę sistemą, taip pat jų nepašalinti iš svetainės vos priėmus įsakymą. Be to, siekdama efektyvaus komisijų narių keitimosi, Tarnyba pasiūlė Aprašo 10 ir 56 punktuose papildomai nustatyti, jog po antrojo komisijų sudėčių keitimo komisijos atnaujina-

STT korupcijos
prevencijos prioritetai

Antikorupcinio požiūriu vertinti teisės aktai

mos visiškai, t. y. jose nebegali būti narių, buvusių iki pirmojo keitimo (tie patys nariai negali būti skiriami daugiau kaip du kartus iš eilės). Į pastabas atsižvelgta ir Aprašas patobulintas.

3) Atlikus *Kraujo ir kraujo komponentų įvežimo į Lietuvos Respubliką ir išvežimo iš jos sąlygų ir tvarkos aprašo*² ir *Šviežiai šaldytos plazmos panaudojimo, apskaitos, stebėsenos ir lėšų, gautų už parduotą nepanaudotą gydymui plazmą, paruoštą iš konservuoto kraujo, ir (ar) iš jos pagamintus ar įsigytus ir parduotus kraujo vaistinius preparatus, panaudojimo tvarkos aprašo*³ antikorpacinį vertinimą nustatyta, kad neaišku, iš kiek narių ir iš kokių institucijų sudaroma komisija, kuri siūlo sveikatos apsaugos ministrui išduoti leidimą arba atsisakyti išduoti leidimą išvežti šaldytą plazmą; kokie reikalavimai keliami jos nariams; ar išspręstas galimo šališkumo ir interesų konflikto klausimas; ar komisijos nariai skiriami neribotam laikui; ar konkrečiai kadencijai; kokia nustatyta sprendimų priėmimo tvarka. Be to, Sveikatos apsaugos ministerija neskelbia minėtos komisijos sudėties ir sveikatos apsaugos ministro sprendimų dėl leidimų išdavimo ar atsisakymo juos išduoti. Tarnyba **pasiūlė: viešinti komisijos sudėtį ir nustatyti aiškius komisijos narių reikalavimus; iš kiek narių ir iš kokių institucijų turėtų būti sudaroma ši komisija; išspręsti galimo šališkumo ir interesų konflikto klausimą; nustatyti komisijos narių skyrimo laikotarpį, sprendimų priėmimo tvarką. Taip pat pasiūlyta viešinti komisijos ir sveikatos apsaugos ministro sprendimus dėl leidimų išdavimo ar atsisakymo juos išduoti. Sveikatos apsaugos ministerija sutiko su pastabomis ir patobulino teisės aktus.**

4) Atlikus *kelių teisės aktų, reguliuojančių vaikų ir suaugusiųjų medicininę reabilitaciją ir sanatorinį (antirecidivinį) gydymą*⁴ antikorpacinį vertinimą, **pasiūlyta: pakeisti Palangos vaikų reabilitacijos sanatorijos „Palangos gintaras“ įstatus ir nustatyti konkretesnes, efektyvumą didinančias Stebėtojų tarybos funkcijas, kad Stebėtojų taryba nebūtų tik formalus subjektas, kuris neužtikrina tinkamo veiklos viešumo, tinkamai neanalizuoja įstaigos veiklos, nors tokios funkcijos jai nustatytos įstatuose. Taip pat pasiūlė svarstyti galimybę keisti Sveikatos priežiūros įstaigų įstatymo Nr. I-1367 33 straipsnį ir nustatyti konkretesnes Stebėtojų tarybos funkcijas, kurios sudarytų tinkamas sąlygas įstaigų veiklos viešumui ir skaidrumui užtikrinti. Antikorupciniame vertinime taip pat rekomenduota Sveikatos apsaugos ministerijai aktyviau kontroliuoti ne tik pavaldžias įstaigas, bet ir kitas sveikatos priežiūros įstaigas, kaip nustatyta Sveikatos priežiūros įstaigų įstatymo Nr. I-1367 52 straipsnio 1 dalies 1 punkte⁵, o Valstybinei ligonių kasai prie Sveikatos apsaugos ministerijos ir teritorinėms ligonių kasoms skirti didesnę dėmesį gydytojų išrašomų siuntimų, susijusių su medicinine reabilitacija ir sanatoriniu (antirecidiviniu) gydymu, kontrolei. Siekama aiškesnio ir skaidresnio medicininės reabilitacijos ir (ar) sanatorinio (antirecidivinio) gydymo proceso, Tarnyba pasiūlė skirti didesnę dėmesį pacientų informavimui apie egzistuojančias galimybes laisvai rinktis įstaigas, kurios teikia medicininę reabilitaciją ir (ar) sanatorinį (antirecidivinį) gydymą.**

5) Atlikus *Pridėtinės vertės mokesčio įstatymo Nr. IX-751 19 straipsnio pakeitimo įstatymo projekto Nr. XIIP-3166(2) ir Pridėtinės vertės mokesčio įstatymo Nr. IX-751 19 straipsnio pakeitimo įstatymo projekto Nr. XIIP-3700* antikorpacinį vertinimą nustatyta, jog priėmus projektus gali susidaryti sąlygos vaistų gamintojų ar kitų susijusių su vaistų pardavimu subjektų didesniai pelnei. Be to, norimas nustatyti reguliavimas suteiktų išskirtines sąlygas tiems su-

¹ Patvirtintas sveikatos apsaugos ministro 2002 m. balandžio 5 d. įsakymu Nr. 159 (su vėlesniais pakeitimais).

² Patvirtintas sveikatos apsaugos ministro 2004 m. vasario 20 d. įsakymu Nr. V-78.

³ Patvirtintas sveikatos apsaugos ministro 2010 m. birželio 1 d. įsakymu Nr. V-491.

⁴ Analizuoti šie teisės aktai: sveikatos apsaugos ministro 2008 m. sausio 17 d. įsakymu Nr. V-50 patvirtinti: Išlaidų medicininei reabilitacijai kompensacijų skyrimo ir mokėjimo tvarkos aprašas; Medicininės reabilitacijos paslaugų etapų, Vaikų atrankos ir siuntimo į medicininės reabilitacijos sveikatos priežiūros įstaigas tvarkos aprašas, Medicininės reabilitacijos paslaugų vaikams teikimo bendrųjų reikalavimų aprašas; Išlaidų sanatoriniam (antirecidiviniam) gydymui kompensacijų skyrimo ir mokėjimo tvarkos aprašas, Vaikų atrankos ir siuntimo į sanatorinio gydymo sveikatos priežiūros įstaigas tvarkos aprašas, Vaikų sanatorinio (antirecidivinio) gydymo bendrųjų reikalavimų aprašas, Vaikų sanatorinio (antirecidivinio) gydymo specialiųjų reikalavimų aprašas; Medicininės reabilitacijos paslaugų vaikams teikimo specialiųjų reikalavimų aprašas. Taip pat Valstybinės ligonių kasos prie Sveikatos apsaugos ministerijos direktoriaus 2012 m. rugsėjo 27 d. įsakymu Nr. 1K-217 patvirtinti: Medicininės reabilitacijos ir sanatorinio (antirecidivinio) gydymo paslaugų išlaidų kompensavimo Privalomojo sveikatos draudimo fondo biudžeto lėšomis patvirtinimo tvarkos aprašas; Medicininės apskaitos formos Nr. 2011T „Pranešimas apie sutikimą kompensuoti medicininės reabilitacijos ar sanatorinio (antirecidivinio) gydymo išlaidas Privalomojo sveikatos draudimo fondo biudžeto lėšomis“ ir medicininės apskaitos formos Nr. 2011N „Pranešimas apie atsisakymą kompensuoti medicininės reabilitacijos ar sanatorinio (antirecidivinio) gydymo išlaidas Privalomojo sveikatos draudimo fondo biudžeto lėšomis“ pildymo taisyklės. Savo iniciatyva taip pat atlikome sveikatos apsaugos ministro 2008 m. sausio 17 d. įsakymu Nr. V-50 patvirtintų: Medicininės reabilitacijos paslaugų etapų, Suaugusiųjų atrankos ir siuntimo į medicininės reabilitacijos sveikatos priežiūros įstaigas tvarkos aprašo, Medicininės reabilitacijos paslaugų suaugusiesiems teikimo bendrųjų reikalavimų aprašo; Medicininės reabilitacijos paslaugų suaugusiesiems teikimo specialiųjų reikalavimų aprašo; VŠĮ Palangos vaikų reabilitacijos sanatorijos „Palangos gintaras“ įstatų, patvirtintų sveikatos apsaugos ministro 2012 m. balandžio 10 d. įsakymu Nr. V-315, ir VŠĮ Palangos vaikų reabilitacijos sanatorijos „Palangos gintaras“ direktoriaus 2013 m. gruodžio 20 d. įsakymu Nr. V-72 patvirtintos išankstinio pacientų registravimo į sanatoriją tvarkos aprašo antikorpacinį vertinimą.

⁵ Vieni iš sveikatos priežiūros įstaigų, neatsižvelgiant į jų nuosavybės formą, kontrolės subjektų yra sveikatos apsaugos ministro paskirti pareigūnai.

STT korupcijos
prevencijos prioritetai

Antikorupcinio požiūriu vertinti teisės aktai

TURTO VALDYMAS,
NAUDOJIMAS IR
DISPonavimas,
LĖŠŲ NAUDOJIMAS

bjektams, kurie parduoda brangesnius vaistus, o parduodančiųjų pigesnius vaistus padėtis tap-
tų nelygiavertė. Taip pat nustatyta, kad nėra aišku, pagal kokius kriterijus projektuose apskritai
pasirinkta 300 eurų sumos riba, nuo kurios būtų galima taikyti lengvatinį PVM, taip pat neaiškios
aplinkybės, priežastys, kurios turėjo įtakos projektų parengimui, ir iš viso nėra aišku, ar projektų
priėmimas iš tikrųjų duos apčiuopiamos naudos pacientams. Lietuvos Respublikos Seimo Biu-
džeto ir finansų komitetas mūsų pastaboms pritarė, nutarta ieškoti aiškesnių ir konkretnių
vaistų kainų mažinimo būdų.

1) Atlikus *Valstybės ir savivaldybių turto valdymo, naudojimo ir disponavimo juo įstatymo Nr. VIII-729 14 straipsnio pakeitimo įstatymo projekto Nr. XIIP-2489* antikorupcinį vertinimą nu-
statyta, kad labdaros ir paramos fondams sudarius galimybę įgyti teisę panaudos pagrindais
valdyti ir naudoti valstybei ir savivaldybėms priklausantį turtą jie, palyginti su kitais subjektais,
galėtų išskirtinėmis sąlygomis panaudos pagrindais įgyti, valdyti ir naudoti valstybei ir savival-
dybėms priklausantį turtą. Be to, šiems subjektams turtas galėtų būti perduotas nesilaikant įsta-
tyme nustatytų kriterijų, užtikrinančių, kad turtas bus valdomas racionaliai ir efektyviai. Įvertinus
aplinkybę, kad teisės aktai iš esmės nereglamentuoja savivaldybės materialiojo turto perdavimo
panaudos pagrindais klausimų, o minėtus klausimus savivaldybių tarybos gali spręsti savo nuo-
žiūra, **pasiūlyta**, siekiant skaidraus savivaldybių ilgalaikio materialiojo turto nuomos proceso,
įstatyme reglamentuoti savivaldybių ilgalaikio materialiojo turto nuomos principines nuostatas
(pavyzdžiui, nustatyti maksimalius terminus, nuomos apskaičiavimo ir perskaičiavimo tvarkas,
nuomos sutarčių pratęsimo sąlygas ir pan.), atitinkančias valstybės ilgalaikio materialiojo turto
nuomos proceso reglamentavimą.

2) Atlikus *Turto ir verslo vertinimo metodikos*⁶ antikorupcinį vertinimą nustatyta, kad dalis
Metodikoje nustatytų turto ir verslo vertinimo procedūrų nėra išsamiai reglamentuojamos, kai
kurios Metodikos nuostatos gali būti aiškinamos ir taikomos dviprasmiškai. Metodika turto ir
verslo vertintojams sudaro galimybes atliekant vertinimus savo nuožiūra pasirinkti ir taikyti ver-
tinimo metodus (ar net vieną metodą), todėl gali būti neužtikrinamas objektyvus turto ir verslo
vertinimo rezultatas, sudaromos sąlygos turto ir verslo vertintojams piktnaudžiauti. Be to, Meto-
dikoje turi būti detalizuoti turto ar verslo vertei nustatyti reikšmingi kriterijai, jų pasirinkimas ir
taikymas konkrečiais vertinimo atvejais, tačiau Metodikoje šie tikslai iš esmės neįgyvendinami.
Atsižvelgiant į mūsų iškeltą problematiką Finansų ministerijoje buvo sudaryta darbo grupė ak-
tualijoms analizuoti ir teisiniam reglamentavimui tobulinti.

3) Atlikus *Oro uostų koncesijos įstatymo projekto Nr. 15-9186(2)* antikorupcinį vertinimą
nustatyta, kad dėl situacijos, kai įgyvendinant Projekte siūlomą įstatymą būtų vadovaujama
ir kitais koncesijas reglamentuojančiais teisės aktais, gali susidaryti kolizinės situacijos, kai ne-
aišku, kurios įstatyminės nuostatos (Projekte siūlomo įstatymo ar susijusių teisės aktu) turėtų
būti taikomos konkrečiomis aplinkybėmis. Be to, dalies Projekte siūlomų nuostatų taikymas
priklausytų nuo to, kaip jas interpretuotų koncesininkas, todėl daugeliu atveju tik nuo koncesi-
ninko nuomonės (galimai subjektyvios) priklausytų, kaip konkrečiais atvejais būtų vykdomos su
koncesininkui patikėto turto perdavimo kitų asmenų valdymui ir naudojimui susijusios Projekto
nuostatos. Taip pat kritiškai vertinta iš oro uostų koncesijos sutarties kylančių ginčų sprendimo
tvarka, nustatanti, kad visi ginčiai sprendžiami arbitraže. Projekto iniciatoriai, atsižvelgę į mūsų
pastabas, kartu su Tarnybos pareigūnais patobulino teisės akto projektą.

**4) Atlikus *Asociacijų ir viešųjų įstaigų veiklos programų finansavimo iš valstybės biudžeto
asignavimų nuostatų*⁷, *Nevyriausybinų organizacijų, dalyvaujančių sveikatos stiprinimo
veikloje, projektų atrankos konkurso nuostatų*⁸, *Nevyriausybinų organizacijų, dirbančių
šeimos gerovės srityje, veiklos projektų atrankos konkurso organizavimo 2015 metais nuos-
tatu*⁹ antikorupcinį vertinimą** nustatyta, kad nenustatytas objektyvus terminas paraiškoms
teikti, nenustatyti projektų atrankos kriterijai, nėra patvirtintų projektų vertinimo formų, nepa-
virtintos projektų atrankos komisijų sudėtys bei komisijos darbo reglamentai. Kvietimai teikti
paraiškas nėra tinkamai skelbiami, neviešinama informacija apie sprendimą skirti finansavimą,

⁶ Patvirtinta finansų ministro 2012 m. balandžio 27 d. įsakymu Nr. 1K-159.

⁷ Patvirtinti krašto apsaugos ministro 2011 m. sausio 11 d. įsakymu Nr. V-27.

⁸ Patvirtinti sveikatos apsaugos ministro 2015 m. vasario 9 d. įsakymu Nr. V-183.

⁹ Patvirtinti socialinės apsaugos ir darbo ministro 2015 m. gegužės 19 d. įsakymu Nr. A1-279.

STT korupcijos
prevencijos prioritetai

Antikorupcinio požiūriu vertinti teisės aktai

skirti dalinį finansavimą arba atsisakyti skirti finansavimą, taip pat aplaidžiai vykdoma projektų įgyvendinimo rezultatų kontrolė. **Pasiūlyta:** laiku ir išsamiai pranešti apie skelbimus teikti paraiškas ir viešinti informaciją apie pasibaigusius kvietimus teikti paraiškas, tobulinti projektų atrankos ir vertinimo kriterijus. Patvirtinti paraiškų vertinimo komisijų darbo reglamentus ir nustatyti aiškius reikalavimus komisijos nariams, įtvirtinti komisijos narių kadencijas, šališkumo ir interesų konflikto klausimų sprendimą bei viešai skelbti informaciją apie komisijų sudėtį. Skelbti informaciją apie bendrą finansuojamo projekto vertę, prašomą finansavimo lėšų sumą ir bendrą paskirstytų finansavimo lėšų sumą. Skelbti trumpus visų gaunamų paraiškų aprašymus, viešinti sprendimus dėl atmetų prašymų skirti finansavimą projektui ir sprendimus dėl paraiškos įtraukimo į rezervinių paraiškų sąrašą. Mūsų pastaboms buvo pritarta.

5) Atlikus *Nevyriausybinių organizacijų ir viešųjų įstaigų projektų rėmimo iš savivaldybės biudžeto lėšų tvarkos aprašo*¹⁰ ir *Lėšų skyrimo vietos bendruomenėms tvarkos aprašo*¹¹ antikorupcinį vertinimą nustatyta, kad savivaldybės neskelbia ar netinkamai skelbia kvietimus teikti paraiškas finansavimui gauti, nenustatytas objektyvus terminas paraiškoms teikti, nėra patvirtintų paraiškų vertinimo formų, paraiškų vertinimas neskirstomas į etapus, nėra apibrėžtų paraiškų vertinimo kriterijų. Taip pat nėra nustatyto projekto finansuojamos dalies procentinio dydžio, todėl tai neužtikrina skaidraus ir objektyvaus lėšų paskirstymo. Savivaldybės administracija nesivadovauja savo sukurtomis ir patvirtintomis taisyklėmis, nes skiria didesnę finansavimą negu yra leidžiamas. Aplaidžiai vykdoma projektų įgyvendinimo rezultatų kontrolė. **Pasiūlyta: nustatyti, kad informacija apie kvietimus teikti paraiškas būtų skelbiama savivaldybės interneto svetainėje, viešinti informaciją apie galiojančius ir pasibaigusius kvietimus teikti paraiškas, nustatyti projektų finansuojamos dalies procentinį dydį bei skelbti informaciją apie bendrą finansuojamo projekto vertę, prašomą finansavimo lėšų sumą ir bendrą paskirstytų finansavimo lėšų sumą. Taip pat skelbti trumpus visų gaunamų paraiškų aprašymus, viešinti sprendimus dėl atmetų prašymų finansuoti projektą ir sprendimus dėl paraiškos įtraukimo į rezervinių paraiškų sąrašą. Mūsų pastaboms buvo pritarta.**

6) Atlikus *teisės aktų, reglamentuojančių Aplinkos apsaugos rėmimo programos lėšų surinkimą ir panaudojimą*¹², antikorupcinį vertinimą nustatyta, kad Mėgėjų žvejybos įstatyme ir Aplinkos apsaugos rėmimo programos įstatyme vartojama „žuvų išteklių atkūrimo ir jų apsaugos“ formuluotė yra abstraktaus pobūdžio, todėl gali būti aiškinama ir taikoma pernelyg plačiai, o tai gali sudaryti sąlygas nepagrįstam Aplinkos apsaugos rėmimo programos (toliau – Programa) lėšų naudojimui. Be to, Aplinkos apsaugos rėmimo programos įstatymas nenustato reikalavimo tikslines lėšas (įmokas) (pavyzdžiui, asmenų sumokėtų įmokų tikslinėms priemonėms įgyvendinti) arba iš tam tikrų šaltinių gautas lėšas panaudoti tik konkrečių priemonių įgyvendinimui finansuoti. Tokia aplinkybė sudaro sąlygas Programos lėšų (įplaukų) subsidijavimui įgyvendinant Programoje nustatytas priemones, t. y. lėšas naudoti galimai ne tiems tikslams, kuriems lėšos buvo įmokėtos. Antikorupcinio požiūriu ydingai vertintos Aprašo (reglamentuojančio paraiškų dėl aplinkosaugos projektų (priemonių) finansavimo naudojant Programos lėšas, pateikimo, šių projektų (priemonių) įvertinimo ir jų finansavimo tvarką) nuostatos, nepakankamai reglamentuojančios paraiškoms siūlomų įgyvendinti aplinkosaugos projektų (priemonių) kokybinius aspektus. Dėl šios priežasties galimai sudaromos sąlygos iš Programos lėšų finansuoti projektus (priemones), kurie poveikio aplinkosaugai ir ekonominio pagrįstumo aspektais nėra naudingiausi, todėl galimai neužtikrinamas racionalus Programos lėšų naudojimas. Pagal Aprašą dėl programos lėšų panaudojimo finansuojant aplinkosaugos projektus (priemones) rekomendacijas aplinkos ministrui teikia Aplinkos apsaugos rėmimo programos lėšų naudojimo taryba, kurios sudėtį ir darbo reglamentą tvirtina aplinkos ministras (šios Tarybos pirmininku, kaip dažnai pasitaiko, paprastai skiriamas pats aplinkos ministras, o kitais Tarybos nariais skiriami Aplinkos ministerijos struktūrinių padalinių atstovai). Toks reglamentavimas ir iš jo išplaukiančios procedūros neužtikrina Tarybos ir aplinkos ministro priimamų sprendimų objektyvumo. **Pasiūlyta: teisės aktuose reglamentuoti nuostatos „žuvų išteklių atkūrimas ir apsauga (išsau-**

¹⁰ Patvirtintas Pasvalio rajono savivaldybės tarybos 2015 m. vasario 19 d. sprendimu Nr. 35.

¹¹ Patvirtintas Panevėžio miesto savivaldybės tarybos 2015 m. rugsėjo 24 d. sprendimu Nr. 1-253.

¹² Analizuoti šie teisės aktai: Aplinkos apsaugos rėmimo programos įstatymas; Aplinkos apsaugos rėmimo programos lėšų naudojimo tvarkos aprašas, patvirtintas aplinkos ministro 2004 m. gegužės 19 d. įsakymu Nr. D1-276 (su vėlesniais pakeitimais); Aplinkos apsaugos rėmimo programos lėšų naudojimo tarybos darbo reglamentas, patvirtintas aplinkos ministro 2012 m. vasario 6 d. įsakymu Nr. D1-123; Mėgėjų žvejybos tarybos nuostatai, patvirtinti aplinkos ministro ir žemės ūkio ministro 2012 m. gruodžio 31 d. įsakymu Nr. D1-1129/3D-972.

STT korupcijos
prevencijos prioritetai

Antikorupcinio požiūriu vertinti teisės aktai

	<p>gojimas)“ turinį (arba nustatyti, priemones ar veiksmus, kurie turi būti atliekami žuvų ištekliams atkūrti ir išsaugoti; apsvarstyti Programos lėšų (įplaukų) panaudojimo tikslinėms priemonėms įgyvendinti diferencijavimo tikslingumą (pavyzdžiui, lėšos gautos iš konkretaus šaltinio galėtų būti panaudojamos tik priemonėms, kurios savo pobūdžiu susijusios su tokiu šaltiniu). Siekiant užtikrinti racionalų Programos lėšų naudojimą, pasiūlyta Apraše reglamentuoti paraiškų vertinimo procedūras kokybiniais aspektais, kad būtų užtikrinamas tik ekonomiškai ir aplinkosauginiu požiūriu efektyviausių Programos priemonių finansavimas; taip pat tobulinti Lėšų naudojimo tarybos veiklą reglamentuojančias nuostatas, užtikrinant šios tarybos priimamų sprendimų objektyvumą (pavyzdžiui, visuomeninių organizacijų atstovų įtraukimas, posėdžių ir sprendimų viešinimas ir pan.).</p>
<p>NUOSAVYBĖS TEISIŲ ATKŪRIMO SRITIS</p>	<p>Atlikus teisės aktu¹³, reglamentuojančių nuosavybės teisių į išlikusį nekilnojamąjį turtą (vandens telkinius) atkūrimą antikorupcinį vertinimą nustatyta, kad Atkūrimo įstatymo įgyvendinimo tvarka nepakankamai reglamentuoja nuosavybės teisių į išlikusį nekilnojamąjį turtą atkūrimą, nes joje nėra nustatyta, kad atkuriant nuosavybės teises būtina vadovautis Vandens ir Miškų įstatymų nuostatomis, reglamentuojančiomis nuosavybės teisių į miškus ir vandens telkinius atkūrimo sąlygas. Taip pat nustatyta, kad nėra patvirtintas valstybinės reikšmės paviršinių vandens telkinių sąrašas. Pasiūlyta: tikslinti Atkūrimo įstatymo įgyvendinimo tvarką ir nurodyti, kad nuosavybės teisės į miškus ir vandens telkinius turi būti atkuriamos Piliečių nuosavybės teisių į išlikusį nekilnojamąjį turtą atkūrimo įstatymo 6 straipsnio, Vandens įstatymo 4 straipsnio, Miškų įstatymo 4 straipsnio nustatyta tvarka. Aplinkos ministerijai pasiūlyta kuo skubiau parengti valstybinės reikšmės paviršinių vandens telkinių sąrašo, patvirtinto Lietuvos Respublikos Vyriausybės 2003 m. spalio 14 d. nutarimu Nr. 1268, pakeitimo projektą, o Nacionalinei žemės tarnybai priimant sprendimus atkurti nuosavybės teises į vandens telkinius, iki 1940 m. priklausiusius valstybei, vadovautis Atkūrimo, Vandens ir Miškų įstatymo nuostatomis bei Lietuvos vyriausiojo administracinio teismo suformuota praktika.</p>
<p>TERITORIJŲ PLANAVIMO SRITIS</p>	<p>1) Atlikus Pagrindinės žemės naudojimo paskirties ir būdo nustatymo ir keitimo tvarkos bei sąlygų aprašo¹⁴ 11 ir 12 punktų nuostatų antikorupcinį vertinimą pažymėta, kad teisės akte nenustatyti reikalavimai žemės sklypo plano, kuriame turi būti nurodytos sklypo dalys ir konkretūs pageidaujama žemės sklypo dalių naudojimo būdai, turiniui ir formai. Pasiūlyta: Žemės ūkio ministerijai ir Aplinkos ministerijai inicijuoti Pagrindinės žemės naudojimo paskirties ir būdo nustatymo ir keitimo tvarkos bei sąlygų aprašo nuostatų tikslinimą ar naujo teisės akto, pavyzdžiui, rekomendacijų savivaldybių administracijoms, parengimą ir nurodyti turinio ir formos reikalavimus žemės sklypo planui (kopijai), kuris yra pateikiamas prašant nustatyti skirtingus žemės naudojimo būdus atskiroms žemės sklypo dalims.</p> <p>2) Atlikus Saugomų teritorijų įstatymo Nr. I-301 1, 2, 5, 7, 9, 11, 13, 18, 20, 23, 25, 27, 29, 30, 31 ir 32 straipsnių pakeitimo, įstatymo papildymo 32¹ straipsniu ir įstatymo priedo pakeitimo įstatymo projekto Nr. 14-13739(4) antikorupcinį vertinimą, nors ir nenustatyta, kad teisės akto projekto nuostatos tiesiogiai sukurtų sąlygas korupcijai, tačiau atsižvelgiant į tai, kad dalis šiuo projektu siūlomų nuostatų bus svarbios nacionaliniams teismams priimant sprendimus dėl juridinio fakto (kad žemės sklype buvo sodyba) nustatymo, teisės akto projekto rengėjams pasiūlyta patikslinti kai kurias sąvokas, siekiant pašalinti dviprasmiškumus. Į mūsų pastabas projekto rengėjai atsižvelgė ir patobulino teisės akto projektą.</p>

¹³ Analizuoti šie teisės aktai: Piliečių nuosavybės teisių į išlikusį nekilnojamąjį turtą atkūrimo įstatymo 6, 13, 16 straipsniai, Vandens įstatymo 2, 4 straipsniai, Žemės įstatymo 6 straipsnis, Žemės reformos įstatymo 14 straipsnis, Piliečių nuosavybės teisių į išlikusį nekilnojamąjį turtą atkūrimo įstatymo įgyvendinimo tvarkos, patvirtintos Lietuvos Respublikos Vyriausybės 1997 m. rugsėjo 29 d. nutarimu Nr. 1057, VI skyrius. Taip pat susipažinta su Lietuvos Respublikos Vyriausybės 2003 m. spalio 14 d. nutarimu Nr. 1268 „Dėl valstybinės reikšmės paviršinių vandens telkinių sąrašo patvirtinimo“.

¹⁴ Patvirtintas Lietuvos Respublikos Vyriausybės 1999 m. rugsėjo 29 d. nutarimu Nr. 1073 (su vėlesniais pakeitimais).

STT korupcijos
prevencijos prioritetai Antikorupcinio požiūriu vertinti teisės aktai

EUROPOS SĄJUNGOS PARAMOS ADMINISTRAVIMO SRITIS	<p>Atlikus pagal 2014–2020 metų Europos Sąjungos paramos administravimą, paskirstymą re-glamentuojančių teisės aktų projektų¹⁵ (2 Finansų ministerijos parengti projektai, 10 Žemės ūkio ministerijos parengtų projektų) antikorupcinius vertinimus nustatyta, kad vartojamos neaiškios sąvokos, neaiškus įkainių nustatymo mechanizmas, neaiški nepriklausomų ekspertų pasitelkimo vertinant projektus procedūra. Pasiūlyta tobulinti projektų nuostatas pagal pateiktas pastabas. Projektų rengėjai atsižvelgdami į pateiktas pastabas patobulino projektų nuostatas.</p>
TEISĖTVARKA	<p>1) Atlikus <i>Bendrojo teisės kvalifikacinio egzamino įstatymo projekto Nr. 14-480(4) ir su juo susijusių Advokatūros, Prokuratūros ir Teismų įstatymų projektų</i> antikorupcinį vertinimą, nustatyta, kad nedetalus ir neaiškus teisinis reguliavimas dėl egzamino komisijos sudarymo, egzamino komisijos ir advokatų veiklos organizavimo egzamino komisijos nario kadencijų skaičiaus nustatymo, advokatų veiklos organizavimo egzamino komisijos kvorumo priimant sprendimus, mažina šių komisijų veiklos skaidrumą. Taip pat nustatyta, kad neviešinama personalinė egzamino komisijos ir advokatų veiklos organizavimo egzamino komisijos sudėtis. Pasiūlyta: nustatyti aiškią egzamino komisijos sudėties sudarymo tvarką; egzamino komisijos ir advokatų veiklos organizavimo egzamino komisijos narių kadencijų skaičių; advokatų veiklos organizavimo egzamino komisijos kvorumą; šių komisijų personalines sudėtis viešai skelbti Teisės aktų registre ir Teisingumo ministerijos interneto svetainėje. Į pateiktas pastabas Teisingumo ministerija atsižvelgė iš dalies.</p> <p>2) Atlikus <i>Notariato įstatymo Nr. I-2882 1, 2, 3, 4, 6, 6', 7, 10', 10², 14, 19, 20, 22, 24, 26, 29, 31, 34, 37, 39, 40, 42, 43, 49', 54, 59 straipsnių pakeitimo, įstatymo papildymo 20² straipsniu ir 7', 61 straipsnių pripažinimo netekusiais galios įstatymo projekto Nr. 14-10186(2)</i> antikorupcinį vertinimą, nustatyta, kad numatomas teisinis reguliavimas mažina Notarų atestacijos komisijos veiklos skaidrumą, kadangi nėra viešai skelbiami su notarų kvalifikacijos kėlimo ir Notarų atestacijos komisijos veikla susiję įstatymo įgyvendinamieji teisės aktai; Notarų atestacijos komisijos sudėtis; nenustatytas Notarų atestacijos komisijos narių kadencijų skaičius ir kvorumas priimant sprendimus; kriterijai, į kuriuos atsižvelgia Notarų atestacijos komisija, priimdama sprendimą vertinant notarų veiklą. Pasiūlyta: nustatyti Notarų atestacijos komisijos narių kadencijų skaičių ir kvorumą; kriterijus, į kuriuos atsižvelgia Notarų atestacijos komisija, priimdama sprendimą vertinant notarų veiklą; viešai skelbti personalinę Notarų atestacijos komisijos sudėtį ir įstatymo įgyvendinamuosius teisės aktus, susijusiu su notarų kvalifikacijos kėlimo ir Notarų atestacijos komisijos veikla. Į pateiktas pastabas Teisingumo ministerija atsižvelgė.</p> <p>3) Atlikus <i>Notarų veiklos tarnybinės priežiūros taisyklių</i>¹⁶, Antstolių veiklos tikrinimo tvarkos aprašo¹⁷ antikorupcinį vertinimą nustatyta, kad yra neaiškus notaro ar antstolio veiklos patikrinimą atliekančių asmenų skaičius, nenurodyta, ar vykdoma jų rotacija. Nenustatytas atliekamų eilinių patikrinimų dažnumas ir maksimalus atliekamų galimų eilinių patikrinimų skaičius per tam tikrą laikotarpį. Nenustatyta atliekamų notarų ir antstolių veiklos eilinių patikrinimų trukmė. Neskelbiami metiniai notarų ir antstolių veiklos tikrinimo planai. Pasiūlyta: nustatyti atliekamų eilinių patikrinimų dažnumą ir nurodyti maksimalų atliekamų galimų eilinių patikrinimų skaičių per tam tikrą laikotarpį, nustatyti eilinio patikrinimo trukmę, patvirtintus tikrinimo planus skelbti Teisingumo ministerijos ir (ar) Lietuvos antstolių rūmų ir Lietuvos notarų rūmų interneto svetainėse, nustatyti notarus ir antstolius tikrinančių subjektų teises ir pareigas bei atsakomybę už šių teisės aktų nuostatų pažeidimus. Nustatyti atvejus, kai gali būti vykdoma neeilinė notaro atestacija ar iškeliami notarui drausmės byla. Teisingumo ministerija pastaboms nepritarė.</p> <p>4) Atlikus Šaukimo į privalomąją pradinę karo tarnybą (toliau – PPKT) tvarkos aprašo¹⁸, Privalomosios pradinės karo tarnybos ir tarnybos rezerve (toliau – tarnyba) atidėjimo karo prievolinkui ministro sprendimu tvarkos aprašo¹⁹, Privalomosios pradinės karo tarnybos ar tarnybos rezerve atidėjimo ir skundų dėl karo prievolę administruojančios krašto apsaugos sistemos institucijos priimtų sprendimų nagrinėjimo komisijos (toliau – komisija) nuostatų²⁰, Karo prievolę administruojančios krašto apsaugos sistemos institucijos priimtų sprendimų</p>

¹⁵ Analizuoti šie teisės aktai: finansų ministro įsakymo „Dėl 2014-2020 metų grąžintų ir grąžintinių lėšų administravimo taisyklių patvirtinimo“ projektas Nr.15-609 ir kt.

¹⁶ Patvirtintos teisingumo ministro 2004 m. lapkričio 15 d. įsakymu Nr. 1R-282 (kartu su vėlesniais pakeitimais).

¹⁷ Patvirtintas teisingumo ministro 2002 m. gruodžio 30 d. įsakymu Nr. 400 (kartu su vėlesniais pakeitimais).

¹⁸ Patvirtintas krašto apsaugos ministro 2011 m. spalio 13 d. įsakymu Nr. V-1154 (kartu su vėlesniais pakeitimais).

¹⁹ Patvirtintas krašto apsaugos ministro 2013 m. lapkričio 22 d. įsakymu Nr. V-1057.

²⁰ Patvirtinti krašto apsaugos ministro 2013 m. birželio 12 d. įsakymu Nr. V-515.

STT korupcijos
prevencijos prioritetai

Antikorupcinio požiūriu vertinti teisės aktai

apskundimo ir skundų nagrinėjimo tvarkos aprašo²¹, Visuomenės atstovų skyrimo stebėti šaukimo į nuolatinę pradinę karą tarnybą ir bazinius karinius mokymus sąrašo sudarymo procedūras tvarkos aprašo²² antikorupcinį vertinimą, nustatytos neaiškios sprendimo priėmimo procedūros dėl aplinkybių apie karą prievolinko ar savanorio atidėjimą PPKT arba atleidimą nuo jos egzistavimą (tikrumą) ir prisiimtą atsakomybę. Nustatyta, kad nėra aiškių tarnybos atidėjimo atvejų, kai karą prievolinkui būtų padaryta neproporcingai didelė žala karą prievolinko asmeniniams ar visuomeniniams interesams arba šios žalos padarymo vertinimo kriterijų. Neskelbiami sprendimai dėl visų tarnybos atidėjimo atvejų. Nenustatyta aiški PPKT atidėjimo ir skundų nagrinėjimo komisijos sudarymo tvarka, eiga. Neaiškūs apklausos elektroniniu paštu procedūros vykdymas. **Pasiūlyta:** tikslinti teisinį reguliavimą, siekiant užtikrinti šaukiamų į karą prievolinkus asmenų teisėtus interesus; nustatyti aiškius tarnybos atidėjimo atvejus, kai karą prievolinkui būtų padaryta neproporcingai didelė žala karą prievolinko asmeniniams ar visuomeniniams interesams ir įtvirtinti juos Įstatyme, arba nustatyti kriterijus, pagal kuriuos įvertinamas neproporcingai didelės žalos karą prievolinko asmeniniams ar visuomeniniams interesams padarymas tam tikru įgyvendinamajame teisės akte nustatytu atveju. Taip pat pasiūlyta viešinti priimtus sprendimus dėl visų tarnybos atidėjimo atvejų, nurodant Įstatymo pagrindą ir skelbiant juos Krašto apsaugos ministerijos interneto svetainėje prie karą prievolinkui suteikto identifikavimo numerio. Tikslinti PPKT atidėjimo ir skundų nagrinėjimo komisijos nuostatuose nustatytą komisijos sudarymo ir veiklos teisinį reglamentavimą ir nustatyti konkretų komisijos narių skaičių, iš kokių įstaigų jais gali būti, jų įgaliojimų trukmę, taip pat nustatyti, ar komisijos sekretorius yra komisijos narys ir turi balsą, teisėto komisijos pasiūlymo kvorumą bei konkretų teisės aktą, pagal kurį komisijos nariai atsako už savo veiklą. Nustatyti, kaip ir kokiais atvejais organizuojamas posėdis komisijos narių(-ių) apklausiant elektroniniu būdu. Krašto apsaugos ministerija pastaboms pritarė.

SUSISIEKIMAS

Atlikus **Lietuvos Respublikos Vyriausybės, Susisiekimo ministerijos ir Vilniaus, Kauno, Šiaulių, Panevėžio ir Klaipėdos miestų savivaldybių priimtų teisės aktų²³, reglamentuojančių kelių transporto veiklos licencijavimą ir priežiūrą**, antikorupcinį vertinimą, nustatyta, kad savivaldybių patvirtintos nuostatos dėl vežėjų licencijavimo priežiūros nepakankamai reglamentuoja arba jų reglamentavimas neatitinka galiojančių teisės aktų (Vilniaus miesto savivaldybėje); licencijas išduodančiai institucijai išskirtinai suteikiama diskrecijos teisė spręsti dėl licencijos kopijos galiojimo sustabdymo, esant Reglamento (EB) Nr. 1071/2009²⁴ IV priede ar Vyriausybės patvirtintų taisyklių 39.4 punkte nurodytiems pažeidimams, nesivadovaujant jokiais kriterijais; nėra įtvirtintos aiškios tyrimo atlikimo ir sprendimo dėl vežėjo, vežėjo vadovo ar transporto vadybininko nepriekaištingos reputacijos praradimo ar nepraradimo priėmimo tvarkos; neatskleista „kartojantis kitiems pažeidimams“, už kurių padarymą licencijas išduodanti institucija spręstų klausimą dėl licencijos kopijos galiojimo sustabdymo, formuluotė. **Pasiūlyta:** nustatyti, kad padarius pažeidimus licencijas išduodanti institucija visais atvejais sustabdo licencijos kopijos galiojimą; nustatyti nuteisto vežėjo, vežėjo vadovo ar transporto vadybininko ar jiems taikytos sankcijos už Reglamento (EB) Nr. 1071/2009 IV priede ar sąrašė nurodytus pažeidimus tyrimo atlikimo ir sprendimo dėl vežėjo, vežėjo vadovo ar transporto vadybininko nepriekaištingos reputacijos praradimo ar nepraradimo priėmimo tvarką; nustatyti minėtoms savivaldybėms aiškesnį teisinį reguliavimą, kuris padidintų komisijos veiklos ir subjektų, vykdančių licencijuojamos kelių transporto veiklos priežiūrą ir priimančių sprendimus dėl licencijavimo galiojimo sustabdymo ar nutraukimo, skaidrumą; nustatyti „kitų pažeidimų“ sąvoką. Dalis institucijų atsižvelgė į mūsų pateiktas pastabas.

²¹ Patvirtintas krašto apsaugos ministro 2011 m. rugsėjo 19 d. įsakymu Nr. V-1069.

²² Patvirtintas Lietuvos Respublikos Vyriausybės 2011 m. rugsėjo 28 d. nutarimu Nr. 1130.

²³ Analizuoti šie teisės aktai: Kelių transporto veiklos licencijavimo taisyklės, patvirtintos Lietuvos Respublikos Vyriausybės 2011 m. gruodžio 7 d. nutarimu Nr. 1434 (kartu su vėlesniais pakeitimais); Laikinosios ūkio subjektų veiklos priežiūros taisyklės, patvirtintos Valstybinės kelių transporto inspekcijos prie Susisiekimo ministerijos viršininko 2012 m. sausio 4 d. įsakymu Nr. 2B-5; Licencijos ir licencijos kortelės galiojimo sustabdymo, licencijos panaikinimo ir licencijos kortelių išdavimo tvarkos aprašas, patvirtintas Vilniaus miesto savivaldybės tarybos 2008 m. gegužės 28 d. sprendimu Nr. 1-495; Panevėžio miesto savivaldybės administracijos licencijuojamos kelių transporto veiklos sąlygų laikymosi tvarkos aprašas, patvirtintas Panevėžio miesto savivaldybės administracijos direktoriaus 2013 m. spalio 24 d. įsakymu Nr. A-945; Kauno miesto savivaldybės administracijos licencijuojamos kelių transporto veiklos sąlygų laikymosi tikrinimo ir įspėjimo apie galimą licencijos galiojimo sustabdymą ar panaikinimą tvarkos aprašas, patvirtintas Kauno miesto savivaldybės administracijos direktoriaus 2014 m. vasario 25 d. įsakymu Nr. A-519; Vežėjų tikrinimo dėl licencijuojamos veiklos sąlygų laikymosi ir tyrimo atlikimo už Reglamento (EB) Nr. 1071/2009 IV priede nurodytus pažeidimus ir pažeidimus, patvirtintus Valstybinės kelių transporto inspekcijos viršininko 2012 m. balandžio 26 d. įsakymu Nr. 2B-154, tvarkos aprašas, patvirtintas Klaipėdos miesto savivaldybės administracijos direktoriaus 2012 m. gruodžio 11 d. įsakymu Nr. AD1-2872; Vežėjo įspėjimo apie Reglamento (EB) Nr. 1071/2009 3 straipsnyje nustatytų reikalavimų neatitikimą tvarkos aprašas, patvirtintas Klaipėdos miesto savivaldybės administracijos direktoriaus 2012 m. liepos 3 d. įsakymu Nr. AD1-1563; Šiaulių miesto savivaldybės administracijos licencijuojamos kelių transporto veiklos sąlygų laikymosi tikrinimo tvarkos aprašas, patvirtintas Šiaulių miesto savivaldybės administracijos direktoriaus 2012 m. lapkričio 6 d. įsakymu Nr. A-1198.

²⁴ 2009 m. spalio 21 d. Europos Parlamento ir Tarybos reglamentas (EB) Nr. 1071/2009, nustatantis bendrąsias profesinės vežimo kelių transportu veiklos sąlygų taisykles ir panaikinančias Tarybos direktyvą 96/26/EB.

STT korupcijos
prevencijos prioritetai Antikorupcinio požiūriu vertinti teisės aktai

ATLIEKŲ TVARKYMAS

1) Atlikus **teisės aktų²⁵, reglamentuojančių užstatą už vienkartinės pakuotes sistemos organizatoriaus funkcijas**, antikorupcinį vertinimą nustatyta, kad nepakankamai reglamentuoti užstatą už vienkartinės pakuotes sistemos administratoriaus veiklos licencijavimas; Aplinkos apsaugos agentūros prie Aplinkos ministerijos, atliekančios užstatą administratorių veiklos priežiūrą, teisės ir pareigos; nėra aišku, kaip bus vykdomos užstatą pasiūlymo ir tvirtinimo procedūros, t. y. nuo ko priklausys užstatą dydis; koks maksimalus užstatą dydis gali būti pasiūlytas; kokiais kriterijais remdamasis aplinkos ministras sutiks arba atsisakys tvirtinti užstatą administratorių pasiūlytus užstatą dydžius. **Pasiūlyta:** suderinti Pakuočių ir pakuočių atliekų tvarkymo įstatymo nuostatas su Atliekų tvarkymo įstatymo nuostatomis; tobulinti Aprašo nuostatas ir nustatyti aiškias Aplinkos apsaugos agentūros teises ir pareigas; tobulinti Pakuočių ir pakuočių atliekų įstatymo ir jo įgyvendinamųjų teisės aktų nuostatas bei nustatyti, kad daugkartinių ir vienkartinių pakuočių užstatą dydis nustatomas vadovaujantis, pavyzdžiui, Pakuočių, už kurias privaloma imti užstatą, sąrašo, užstatą dydžio ir užstatą sistemos įgyvendinimo tvarkos aprašo nuostatomis, taip pat įtvirtinti nuostata, kad užstatą dydis negali viršyti pavyzdžiui, 15 proc. prekės, kuri yra supakuota į vienkartinę arba daugkartinę pakuotę, vertės.

2) Atlikus **Atliekų tvarkymo įstatymo Nr. VIII-787 341, 342 ir 343 straipsnių pakeitimo įstatymo projekto Nr. XIIP-2590** antikorupcinį vertinimą nustatyta, kad priėmus projektą, dalis elektros ir elektroninės įrangos gamintojų bei importuotojų galbūt netektų galimybių įgyvendinti savo pareigas, naudojantis savivaldybių organizuotomis komunalinių atliekų tvarkymo sistemomis ir privalėtų imtis kitų priemonių, todėl teisės akto projektas neužtikrintų įstatymo tikslų įgyvendinimo ir pasunkintų gamintojų ir importuotojų padėtį užtikrinant elektroninių atliekų tvarkymą. Be to, dalis projekte siūlomų nuostatų nepakankamai atskleidžia elektros ir elektroninės įrangos gamintojų bei importuotojų pareigų, kurios būtų pavedamos kitiems juridiniams asmenims, įgyvendinimo mechanizmo teisinį reglamentavimą, todėl sudarytų sąlygas piktnaudžiauti. **Pasiūlyta:** atsižvelgiant į teisės akto projekto tikslus pakeisti galiojančio įstatymo 34² straipsnio 2 dalies nuostatas, pagal kurias licencija išduodama tik tai organizacijai, kuriai organizuoti pavedė ne mažiau kaip 10 proc. visos vidaus rinkai verslo tikslais tiekiamos elektros ir elektroninės įrangos tiekiančių gamintojų ir importuotojų. Šio kriterijaus (10 proc.) reikšmės sumažinimas leistų padidinti konkurenciją tarp šalyje veikiančių organizacijų, gamintojams ir importuotojams sudarytų sąlygas steigti arba dalyvauti naujose organizacijose arba joms pavesti savo pareigų (susijusių su elektronikos atliekų tvarkymu) įgyvendinimą palankesniais (negu sudaro šiuo metu veikiančios organizacijos) sąlygomis.

3) Atlikus **Pakuočių ir pakuočių atliekų tvarkymo įstatymo Nr. IX-517 2, 4(1), 5, 7, 8, 10, 11, 12, 13 straipsnių pakeitimo ir įstatymo papildymo 11(1), 11(2), 12(1), 12(2), 12(3) straipsniais įstatymo Nr. XII-864 5 ir 7 straipsnių pakeitimo įstatymo projekto Nr. XIIP-3565** antikorupcinį vertinimą **nustatyta**, kad neaišku, kokiais kriterijais remdamiesi pakuočių pardavėjai pasirinks paramos gavėjus, kuriems galima bus skirti paramą. Priėmus minėtą projektą šešėlinėje rinkoje gali būti prekiaujama įtraukimo į paramos gavėjų sąrašą paslauga, be to, gali padidėti neteisėtu būdu įgytų pinigų legalizavimo tikimybė ir sumažės galimybės kontroliuoti paramos gavėjams skiriamų pinigų srautus ir šaltinius. **Pasiūlyta** įgyvendinant projekto nuostatas, užtikrinti, kad būtų laikomasi Labdaros ir paramos įstatymo reikalavimų.

ŪKINĖS VEIKLOS
VYKDYMAS

1) Atlikus **Mažmeninės prekybos įmonių nesąžiningų veiksmų draudimo įstatymo Nr. XI-626 pakeitimo įstatymo projekto Nr. XIIP-2694** antikorupcinį vertinimą, nustatyta, kad pagal siūlomą teisinį reguliavimą neaiški mažareikšmių faktų formuluotė ir jų nustatymo tvarka; neskelbiami viešai nutarimai atsisakyti pradėti pažeidimo tyrimą dėl mažareikšmių faktų arba dėl nustatyto mažareikšmio įstatymo pažeidimo. **Pasiūlyta:** nustatyti, kokie faktai yra laikytini mažareikšmiais, kas ir kokia tvarka tai nustato; viešinti nutarimus atsisakyti pradėti pažeidimo tyrimą dėl mažareikšmių faktų arba dėl nustatyto mažareikšmio įstatymo pažeidimo. Į pastabas atsižvelgta iš dalies.

²⁵ Analizuoti šie teisės aktai: Pakuočių ir pakuočių atliekų tvarkymo įstatymo 11 ir 112 straipsniai; Užstatą už vienkartinės pakuotes sistemos organizavimo plano, finansavimo schemos ir švietimo programos rengimo, derinimo ir ataskaitų bei informacijos apie jų vykdymą teikimo tvarkos aprašas, patvirtinto aplinkos ministro 2014 m. rugsėjo 24 d. įsakymu Nr. D1-791; Užstatą už vienkartinės pakuotes sistemos organizavimo plano, finansavimo schemos ir švietimo programos derinimo komisijos darbo reglamentas, patvirtintas aplinkos ministro 2014 m. spalio 20 d. įsakymu Nr. D1-843.

STT korupcijos
prevencijos prioritetai

Antikorupcinio požiūriu vertinti teisės aktai

2) Atlikus Įmonių bankroto įstatymo Nr. IX-216 11² ir 11⁴ straipsnių pakeitimo įstatymo projekto Nr. XIIP-3003 antikorupcinį vertinimą, nustatyta, kad nuostatos dėl tarpžinybinės Bankroto ir restruktūrizavimo administratorių atestavimo komisijos sudėties, jos sudarymo, komisijos nariams keliamų reikalavimų teisės suteikimas šią komisiją sudaryti ir nustatyti komisijos nariams keliamus reikalavimus pavesti žemesnio lygio teisės aktą priimančiai institucijai didina galimybę pasireikšti korupcijos rizikos veiksniams priimti norimus sprendimus pagal tam tikrą situaciją. **Pasiūlyta:** palikti įstatyme nuostatą, reguliuojančią komisijos sudėties sudarymą ir komisijos nariams keliamų reikalavimų nustatymą, ir papildomai nustatyti įstatyme didžiausią leistiną komisijos narių kadencijų skaičių, jų trukmę ir nepriekaištingą reputaciją. Lietuvos Respublikos Seimo Ekonomikos komitetas atsižvelgdamas į Lietuvos Respublikos Seimo Teisės departamento ir mūsų pateiktas pastabas projektą atmetė.

3) Atlikus *teisės aktų²⁶, reglamentuojančių bankroto ar restruktūrizavimo administratoriaus, jo padėjėjo atestacijos organizavimą ir jo veiklos priežiūrą*, antikorupcinį vertinimą nustatyta, kad, neįtvirtintas komisijos narių kadencijų skaičius; teisinis reguliavimas sudaro sąlygas komisijai formaliai veikti ir teikti siūlymus dėl kvalifikacijos kandidatūrai į bankroto ir restruktūrizavimo administratorių, taip pat dėl teisės dirbti bankroto administratoriaus padėjėju suteikimo ir Lietuvos Respublikoje įsisteigusiam asmeniui, norinčiam teikti bankroto ar restruktūrizavimo administravimo paslaugas pripažinimo; teisinis reguliavimas neužtikrina vienodo požiūrio į egzaminuojamus ar testuojamus asmenis, kadangi vien tik egzaminavimas ar testavimas žodžiu nesant kitų objektyvių veiksnių, lemiančių galutinį kvalifikacinio egzamino ir profesinio tinkamumo testo išlaikymo rezultata, sudaro galimybę galimai subjektyviai vertinti žinias asmenų, siekiančių įsigyti teisę teikti bankroto ar restruktūrizavimo administravimo paslaugas. **Pasiūlyta:** įtvirtinti įstatyme didžiausią leistiną komisijos narių kadencijų skaičių; padidinti komisijos narių skaičių ar teisėto komisijos pasiūlymo kvorumo skaičių. Nustatyti egzaminuojamų ar testuojamų asmenų kodų sistemą, egzamino ar testo laikymą raštu ir žodžiu. Nustatyti, kad kvalifikacinio egzamino ir profesinio tinkamumo testas būtų laikomas raštu ir žodžiu. Nustatyti konkretų terminą ar minimalias ir maksimalias termino ribas informacijai ir dokumentams pateikti.

4) Atlikus *Miškų įstatymo Nr. I-671 1 ir 7 straipsnių pakeitimo įstatymo projekto Nr. XIIP-1381* antikorupcinį vertinimą pažymėta, kad nustačius žaliavinę medieną šalyje apdirbančių, perdirbančių, taip pat iš jos biokurą gaminančių ar perdirbančių fizinių ir juridinių asmenų pirmumo teisę per elektroninę medienos pardavimo sistemą įsigyti miškų urėdijų parduodamą žaliavinę medieną gali padidėti jos (žaliavinės medienos) pasiūlos ir poreikių neatitikimo problemos šalyje aktualumas. Be to, palankesnėmis sąlygomis žaliavinę medieną įsigiję asmenys gali piktnaudžiauti esama padėtimi ir siekdami asmeninės naudos poreikius viršijančius žaliavinės medienos kiekius perleisti kitiems asmenims už didesnę kainą. **Pasiūlyta:** reguliuojant žaliavinės medienos pardavimą visiems asmenims, kurių veikla susijusi su žaliavinės medienos įsigijimu, taikyti vienodos žaliavinės medienos įsigijimo sąlygas, nustatyti žaliavinės medienos pardavimo asmenims kriterijus ir (ar) principus (pavyzdžiui, nustatyti, kad asmenys gali įsigyti žaliavinės medienos kiekius, neviršijančius jų turimų gamybos pajėgumų ar tikrųjų poreikių, pagal kuriuos Ūkio ministerija ar jos įgaliota institucija sudarytų ir kas pusmetį atnaujintų žaliavinę medieną šalyje apdirbančių, perdirbančių, taip pat iš jos biokurą gaminančių ar perdirbančių fizinių ir juridinių asmenų sąrašus. Be to, sudarant sąrašus galėtų būti įvertinama, kokius konkrečius žaliavinės medienos kiekius asmuo iš tikrųjų perdirbo, kokie įsigytos žaliavinės medienos kiekiai atitinkamu laikotarpiu viršijo jo poreikius, o jei viršijama, tai ateityje būtų mažinami šio asmens planuojami įsigyti žaliavinės medienos kiekiai).

²⁶ Analizuoti šie teisės aktai: Įmonių bankroto įstatymo Nr. IX-216 113, 114 straipsniai ir 117 straipsnio 1 dalis; Įmonių restruktūrizavimo įstatymo Nr. IX-218 17 straipsnis ir 20 straipsnio 1 dalis; Bankroto ir restruktūrizavimo administratorių atestavimo komisijos nuostatai, patvirtinti ūkio ministro 2007 m. kovo 23 d. įsakymu Nr. 4-107 (kartu su vėlesniais pakeitimais); Bankroto administratoriaus pažymėjimo ir bankroto administratoriaus padėjėjo pažymėjimo išdavimo ir įmonių bankroto administravimo paslaugas teikiančių asmenų sąrašo sudarymo taisyklių, patvirtintų ūkio ministro 2011 m. balandžio 29 d. įsakymu Nr. 4-281 (kartu su vėlesniais pakeitimais), III skyrius; Asmenų, siekiančių teikti įmonių bankroto administravimo paslaugas laikinai (vienkartinai) ar įsisteigus Lietuvos Respublikoje, bankroto administratoriaus profesinės kvalifikacijos pripažinimo taisyklių, patvirtintų ūkio ministro 2014 m. liepos 7 d. įsakymu Nr. 4-464 (kartu su vėlesniais pakeitimais), II skyriaus III skirsnis; Bankroto administratorių veiklos priežiūros taisyklės, patvirtintos ūkio ministro 2012 m. kovo 30 d. įsakymu Nr. 4-299 (kartu su vėlesniais pakeitimais); Bankroto administratorių veiklos tikrinimo komisijos nuostatai, patvirtinti ūkio ministro 2012 m. balandžio 12 d. įsakymu Nr. V-37 (kartu su vėlesniais pakeitimais); Planinių ir neplaninių bankroto administratorių veiklos patikrinimų taisyklės, patvirtintos ūkio ministro 2012 m. gegužės 7 d. įsakymu Nr. V-50; Restruktūrizavimo administratorių veiklos priežiūros taisyklės, Patvirtintos ūkio ministro 2010 m. gruodžio 2 d. įsakymu Nr. 4-886 (kartu su vėlesniais pakeitimais); Restruktūrizavimo administratorių veiklos tikrinimo komisijos nuostatai, patvirtinti ūkio ministro 2011 m. gruodžio 28 d. įsakymu Nr. V-96 (kartu su vėlesniais pakeitimais); Planinių ir neplaninių restruktūrizavimo administratorių veiklos patikrinimų taisyklės, patvirtintos ūkio ministro 2011 m. liepos 27 įsakymu Nr. V-61 (kartu su vėlesniais pakeitimais).

STT korupcijos
prevencijos prioritetai

Antikorupcinio požiūriu vertinti teisės aktai

5) Atlikus Žemės ūkio, maisto ūkio ir kaimo plėtros įstatymo Nr. IX-987 1, 2, 3, 4 straipsnių pakeitimo ir įstatymo papildymo priedu įstatymo Nr. XII-1922 4 straipsnio pakeitimo įstatymo projekto Nr. XIIP-3416 ir **Traktorių, savaeigių ir žemės ūkio mašinų bei jų priekabų techninės apžiūros tvarkos**²⁷ antikorupcinį vertinimą nustatyta, kad nepakankamai yra reglamentuota techninės apžiūros atlikimo procedūra, nes sudaromos sąlygos netinkamai atlikti techninę apžiūrą. **Pasiūlyta:** nustatyti asmenų, vykdančių traktorių ir savaeigių mašinų techninę apžiūrą, kontrolės tvarką ir principus; nustatyti, kad atlikus techninės apžiūros tikrinimą užpildoma techninės apžiūros rezultatų kortelė (ataskaita); nustatyti minimalius kvalifikacinius reikalavimus, taikomus asmenims, atliekantiems traktorių ir savaeigių mašinų techninę apžiūrą. Mūsų pastaboms buvo pritarta.

6) Atlikus **Žuvininkystės įstatymo Nr. VIII-1756 2, 6, 10, 11, 13, 14², 14³, 15, 17, 17¹, 18, 21, 24, 27, 29, 32, 53, 54, 63 straipsnių ir priedo pakeitimo ir įstatymo papildymo 17², 17³, 17⁴, 17⁵, 17⁶, 17⁷, 17⁸, 17⁹, 17¹⁰, 17¹¹ straipsniais įstatymo projekto Nr. XIIP-3461, Žuvininkystės įstatymo Nr. VIII-1756 2, 5, 6, 15, 16 straipsnių pakeitimo ir įstatymo papildymo 14¹, 14², 14³, 14⁴ straipsniais įstatymo Nr. XII-781 2, 10 straipsnių pakeitimo įstatymo projekto Nr. XIIP-3462, Žuvininkystės įstatymo Nr. VIII-1756 8, 14², 14³, 15 ir 16 straipsnių pakeitimų įstatymo projekto Nr. XIIP-3303** antikorupcinį vertinimą nustatyta, kad siūlomi pakeitimai nenustato komisijų, suteikiančių teises į žvejybos kvotą, žvejybos galimybes ar teisę naudoti žvejybos įrankius ūkio subjektams vykdyti veiklą, narių skaičiaus, trukmės, jų kadencijų skaičiaus ir priimtų sprendimų apskundimo tvarkos. Nenustatytas komisijų priimtų sprendimų viešinimas. Priežiūrą vykdančiai institucijai suteikiama galimybė nustatyti skirtingus terminus įsipareigojimams įvykdyti, kuriam pasibaigus teisės į žvejybos galimybes galiojimas bus sustabdytas. Nenustatyti sunkaus pažeidimo tyrimo eigos ir terminų (nuo sunkaus pažeidimo tyrimo pabaigos iki protokolo surašymo), sprendimo priėmimo tvarkos, neatidėliotinių vykdymo priemonių taikymo kriterijų, tai sudaro galimybę piktnaudžiauti protokolą surašančiam asmeniui. Kvotų skirstymo sistema yra neautomatizuota. Nuostata, panaikinanti upėse žvejybos limito dalies dydžio apribojimą bei sudaranti galimybę vienam ūkio subjektui skirti visą žvejybos limitą, nustatytą konkrečiai upei, galima sudaro nevienodas sąlygas upėse verslinę žvejybą vykdančioms ūkio subjektams. Siūlomuose pakeitimuose atsisakoma nuostatos dėl sistemingo žvejybos tvarkos pažeidimo, kai tai laikytina šiuurkščiu verslinės žvejybos vidaus vandenyse tvarkos pažeidimu. **Pasiūlyta:** nustatyti įstatyme komisijos narių skaičių, didžiausią leistiną komisijos narių kadencijų skaičių, jų trukmę bei jų priimtų sprendimų apskundimo tvarką. Nustatyti komisijos priimtų sprendimų viešinimą Žemės ūkio ministerijos ar (ir) Žuvininkystės tarnybos interneto svetainėje. Nustatyti konkretų terminą įsipareigojimui įvykdyti, kuriam pasibaigus teisės į žvejybą galiojimas bus sustabdytas. Taip pat pasiūlyta patikslinti sunkaus pažeidimo eigą ir terminus, neatidėliotinių vykdymo priemonių taikymo kriterijus; apsvarstyti galimybę tobulinti ir informacinę sistemą ir automatizuoti kaip galima daugiau veiksmų, susijusių su teisių į žvejybos kvotą, į žvejybos galimybes suteikimu ir naudojimu, žvejybos įrankių paskirstymu ūkio subjektams.

7) Atlikus **Kapinių tvarkymo taisyklių ir Leidimo laidoti neprižiūrimose kapavietėse išdavimo tvarkos aprašo**²⁸, **Vilniaus miesto savivaldybės teritorijoje esančių kapinių tvarkymo taisyklių, Vilniaus rajono savivaldybės teritorijoje kapinių tvarkymo taisyklių, Leidimo laidoti neprižiūrimose kapavietėse išdavimo tvarkos aprašo, Leidimo laidoti išdavimo, laidojimo ir kapinių lankymo Kauno rajono savivaldybės teritorijoje tvarkos aprašo, Laidojimo organizavimo pripažintose neprižiūrimomis kapavietėse Kauno rajono savivaldybės teritorijoje tvarkos aprašo, Panevėžio miesto kapinių tvarkymo taisyklių, Panevėžio miesto kapinių kapaviečių pripažinimo neprižiūrimomis komisijos nuostatų** antikorupcinį vertinimą nustatyta, kad nuostatos dėl kapaviečių paskirstymo, leidimo laidoti išdavimo ir teisės prižiūrėti neprižiūrimas kapavietes suteikimo nepakankamai reglamentuoja kapaviečių pripažinimą neprižiūrimomis, teisės jas prižiūrėti asmenims suteikimą, kapaviečių skirstymo procesą. Taip pat neviešinami kapinėse esančių laisvų ir (ar) neprižiūrimų kapaviečių planai, kontrolė vykdoma formaliai arba nustatyta savo pačių priimamų sprendimų kontrolė. **Pasiūlyta:** nustatyti maksimalią įrengtų kapaviečių kapinėse procentinę ribą (žemės plotais, kvartalais, vienetais) tuo atveju, kai savivaldybė leidžia kapinių prižiūrėtojui iš anksto iš dalies ar visiškai įrengti kapavietes. Nustatyti konkre-

²⁷ Patvirtinta žemės ūkio ministro 2002 m. gegužės 30 d. įsakymu Nr. 207.

²⁸ Patvirtintas Lietuvos Respublikos Vyriausybės 2008 m. lapkričio 19 d. nutarimu Nr. 1207.

STT korupcijos
prevencijos prioritetai

Antikorupcinio požiūriu vertinti teisės aktai

Čius kapavietės neskyrimo atvejus, kai laidojantis asmuo pageidauja neatlygintinos kapavietės. Viešai skelbti kapinių informacinėje lentoje ir savivaldybės svetainėje kapinių planą, kuriame būtų pažymėtas preliminarus nemokamų laisvų kapaviečių skaičius. Nustatyti atvejus (jei tokių yra), kuriems esant gali būti nepakeistos kapavietės ribos net ir tuo atveju, kai pakeitimas galimas pagal kapinių planą, ir sprendimo pakeisti kapavietės ribas priėmimo procedūrą ir terminus, jo apskundimo tvarką. Pasiūlyta tikslinti teisinį reguliavimą ir detaliai nustatyti neprižiūrėtų kapaviečių sąvoką, jų skirstymo pagrindinius principus, suteikti teisę kitiems asmenims inicijuoti neprižiūrimos kapavietės pripažinimo procesą ir tokių asmenų kreipimosi tvarką. Detaliau nustatyti kapaviečių skirstymo tvarką ir viešai skelbti kapinių planą su pažymėtomis užimtomis ir laisvomis kapavietėmis. Tikslinti teisinį reguliavimą ir nustatyti konkrečius teisės prižiūrėti neprižiūrimas kapavietes suteikimo atvejus ir kriterijus, pagal kuriuos skirstomos šios kapavietės.

8) Atlikus Darbo kodekso Nr. IX-926 97 straipsnio 2 dalies antikorupcinį vertinimą nustatyta, kad įstatymo nuostatų įgyvendinimo konkretinimas yra paliekamas žemesniojo lygmens teisės aktų rengėjų kompetencijai, t. y. nėra aišku, kada ir kokiais kriterijais remdamasi Lietuvos Respublikos Vyriausybė nustato darbuotojų, kuriems netaikomas draudimas dirbti vienoje valstybės ir savivaldybės institucijoje bei valstybės ar savivaldybės įmonėje, kai juos sieja artimi giminystės ar svainystės ryšiai ir kai jų darbas susijęs su vieno iš jų tiesioginiu pavaldumu kitam arba su vieno teise kontroliuoti kitą, kategorijų sąrašą. Nesant tikslaus reglamentavimo nėra aišku, kokie atvejai laikomi išimtiniais ir kokiam terminui tokios išimtys nustatomos. Ministerijoms buvo palikta per plati diskrecija spręsti, kokioms pareigybėms taikyti Darbo kodekso išimtis, o kokioms netaikyti. **Pasiūlyta** nustatyti aiškius kriterijus, kada Lietuvos Respublikos Vyriausybė turi teisę nustatyti Darbo kodekso IX-926 97 straipsnio 2 dalies išimtis. Mūsų pastaboms buvo pritarta.

9) Atlikus Biudžetinių įstaigų įstatymo Nr. I-1113 9 straipsnio antikorupcinį vertinimą nustatyta, kad įstatyme nėra reikalavimo biudžetinių įstaigų vadovams turėti nepriekaištingą reputaciją. Nėra nustatytos atsakomybės už įstatymo nuostatų pažeidimą. **Pasiūlyta** nustatyti nepriekaištingos reputacijos reikalavimą, taikomą biudžetinių įstaigų vadovams, ir nustatyti atsakomybę už šio įstatymo nuostatų pažeidimą.

ŠVIETIMAS

1) Atlikus Bendrojo ugdymo dalykų vadovėlių ir mokymo priemonių atitikties teisės aktams įvertinimo ir aprūpinimo jais tvarkos aprašo²⁹ ir Bendrojo ugdymo dalykų vadovėlių turinio vertinimo tvarkos aprašo antikorupcinį vertinimą nustatyta, kad nėra pakankamai reglamentuotas kitų mokymo priemonių įsigijimo kontrolės mechanizmas, tiksliai neapibrėžtos vadovėlių vertintojų pareigos. **Pasiūlyta:** Švietimo ir mokslo ministerijai parengti Švietimo įstatymo ir Vadovėlių įvertinimo ir aprūpinimo jais tvarkos aprašo pakeitimo projektus ir nustatyti kitų mokymo priemonių įsigijimo kontrolės mechanizmą, nustatyti konkrečias vadovėlių vertintojų teises ir pareigas.

2) Atlikus švietimo ir mokslo ministro įsakymo „Dėl konkurso valstybinių ir savivaldybių švietimo įstaigų (išskyrus aukštąsias mokyklas) vadovų pareigoms eiti tvarkos aprašo patvirtinimo“ pakeitimo projekto (TAIS Nr. 15-1302) antikorupcinį vertinimą nustatyta, kad projektu siūloma eliminuoti švietimo įstaigų bendruomenių narius iš konkurso vykdymo komisijų; Švietimo ir mokslo ministerijai, kaip švietimo įstaigos savininkei, suteikti lemiamą balsų skaičių priimančiam sprendimui dėl skiriamų švietimo įstaigų vadovų. **Pasiūlyta** tobulinti projekto nuostatas. Švietimo ir mokslo ministerija iš dalies j pastabas atsižvelgė.

3) Atlikus teisės aktų³⁰, reglamentuojančių Nacionalinio vėžio instituto vadovo rinkimų organizavimo procedūras, antikorupcinį vertinimą, nustatyta, kad teisinis reguliavimas sudaro galimybes galimai neskaidriai organizuoti instituto vadovo rinkimų konkursus, nes analizuotuose teisės aktuose instituto direktoriui nustatyti didesni reikalavimai negu aukštesnės galios teisės aktuose; pretendentų atrankos komisijos sudėtį ir darbo organizavimą bei reikalavimus Instituto

²⁹ Patvirtintas švietimo ir mokslo ministro 2011 m. lapkričio 30 d. įsakymu Nr. V-2310.

³⁰ Analizuoti šie teisės aktai: Valstybinio mokslinių tyrimų instituto direktoriaus rinkimų viešo konkurso būdu organizavimo tvarkos aprašas, patvirtintas švietimo ir mokslo ministro 2009 m. gruodžio 1 d. įsakymu Nr. ISAK-2463 (kartu su vėlesniais pakeitimais); Reikalavimai Nacionalinio vėžio instituto direktoriaus pareigybei, patvirtinti švietimo ir mokslo ministro 2014 m. gruodžio 16 d. įsakymu Nr. V-1222; Nacionalinio vėžio instituto direktoriaus rinkimų viešo konkurso būdu komisija, patvirtinta švietimo ir mokslo ministro 2014 m. gruodžio 4 d. įsakymu Nr. V-1159.

STT korupcijos prevencijos prioritetai Antikorupciniu požiūriu vertinti teisės aktai

direktoriaus pareigybei tvirtina švietimo ir mokslo ministras, kuris kartu save paskiria atrankos komisijos pirmininku, ir kuriam skundžiami jo paties priimti sprendimai, kai komisijos narių balsai pasiskirsto po lygiai. Taip pat teisinis reguliavimas nenustato nepriekaištingos reputacijos sąvokos, komisijos narių kadencijų skaičiaus, komisijos narių nušalinimo klausimų ir galimybės į komisijos posėdį kviešti stebėtojų teisėmis kitų institucijų, įstaigų ar organizacijų atstovus. **Pasiūlyta:** Mokslo ir studijų įstatyme Nr. XI-242 nustatyti pagrindinius kvalifikacinius reikalavimus, taip pat ir nepriekaištingos reputacijos reikalavimą ir jos sąvoką, taikomus instituto direktoriui; nustatyti pretendentams vienodus užduodamus klausimus, konkurso dalyvių šifrų sistemą (jei jame dalyvauja keli pretendentai); komisijos posėdžius įrašyti garso ir (ar) vaizdo priemonėmis; nustatyti galimybę dalyvauti konkurse stebėtojams. Taip pat nustatyti komisijos narių kadencijų skaičių, komisijos narių nušalinimo atvejus ir viešai skelbti švietimo ir mokslo ministerijos ir instituto svetainėse komisijos sudėtį.

4) Atlikus teisės aktų³¹, reglamentuojančių vaikų priėmimo į Vilniaus miesto savivaldybės ikimokyklinio ir priešmokyklinio ugdymo įstaigas tvarką ir mokesčio už vaiko išlaikymą juose, antikorupcinį vertinimą, nustatyta, kad suskirstymas vietų į Vilniaus darželių grupes nėra visiškai automatinis, šiame procese dominuoja žmogiškasis faktorius, nuo kurio gali priklausyti vaiko vieta eilėje; Vilniaus miesto savivaldybė, steigdama informacinę sistemą, patvirtino informacinės sistemos nuostatas nesuderinusi jų projekto ir nepateikusi duomenų apie informacinės sistemos įsteigimą teisės aktų nustatyta tvarka, todėl informacinės sistemos veikimas abejotinas dėl jo skaidrumo ir patikimumo; teisinis reguliavimas įtvirtina išimtis, kada vaikai priimami į ugdymo įstaigą be eilės, tarp kurių neatskleisti „kiti Lietuvos Respublikos įstatymų numatyti atvejai“; nėra kontrolės mechanizmo, pagal kurį priežiūrą vykdančys subjektai kontroliuotų teisės aktų nuostatų įgyvendinimą ir teisėtą Vilniaus miesto savivaldybės tarybos suteiktos lengvatos naudojimąsi bei aiškios sprendimo dėl vaiko pašalinimo iš lankančiųjų ugdymo įstaigą vaikų sąrašo priėmimo procedūros. **Pasiūlyta: detalai nustatyti aiškią informacinės sistemos ir informacinės sistemos tvarkytojų darbo tvarką, atskirti informacinės sistemos subjektų teises ir pareigas; nustatyti detalesnę sprendimo dėl vaiko pašalinimo iš lankančiųjų ugdymo įstaigą vaikų sąrašo priėmimo procedūrą, vaiko priėmimo į darželius ir mokesčio už vaiko išlaikymą mokėjimo kontrolės mechanizmą; nustatyti išimčių baigtinį sąrašą, kada vaikai priimami į ugdymo įstaigą be eilės; nustatyti duomenų be eilės priimamų vaikų tikrinimo tvarką. Į pastabas atsižvelgta iš dalies.**

RINKIMŲ ORGANIZAVIMAS

Atlikus **Balsavimo internetu sistemos sukūrimo ir įgyvendinimo įstatymo projekto Nr. 15-4832** antikorupcinį vertinimą, nustatyta, kad neaiškus elektroninėje balsadėžėje esančių balsų išrūšiavimo, atskyrimo nuo asmens tapatybės duomenų ir sumaišymo procedūros, kurias tiesiogiai atlieka asmuo, atsakingas už informacinės sistemos duomenų tvarkymą, ar vykdomos naudojant informacinę sistemą. Taip pat nustatyta, kad internetu balsavusių rinkėjų duomenys perduodami ne automatiškai per informacinę sistemą, o Vyriausiųjų rinkimų komisija apie balsavusius rinkėjus internetu praneša Apylinkių rinkimų komisijoms, kurie patys pažymi juos rinkėjų sąrašuose. **Pasiūlyta:** nustatyti, kas atlieka balsų rušiavimą, atskyrimą ir sumaišymą elektroninėje balsadėžėje pasibaigus rinkimo dienai ir internetu balsavusių rinkėjų duomenų automatinį perdavimą ir žymėjimą rinkėjų sąraše, kad juos matytų Apylinkių rinkimų komisijos.

³¹ Analizuoti teisės aktai: Centralizuoto vaikų priėmimo į Kauno miesto savivaldybės įsteigtų biudžetinių švietimo įstaigų ikimokyklinio ir priešmokyklinio ugdymo grupes tvarkos aprašas, patvirtintas Kauno miesto savivaldybės tarybos 2008 m. birželio 27 d. sprendimu Nr. T-331 (kartu su vėlesniais pakeitimais); Centralizuoto vaikų priėmimo į Kauno rajono savivaldybės įsteigtų biudžetinių švietimo įstaigų ikimokyklinio ir priešmokyklinio ugdymo grupes tvarkos aprašas, patvirtintas Kauno rajono savivaldybės tarybos 2013 m. birželio 27 d. sprendimu Nr. TS-260; Vaikų priėmimo į Klaipėdos miesto savivaldybės švietimo įstaigų ikimokyklinio ir priešmokyklinio ugdymo grupes tvarkos aprašas, patvirtintas Klaipėdos miesto savivaldybės tarybos 2013 m. gruodžio 18 d. sprendimu Nr. T2-316; Vaikų priėmimo į Klaipėdos rajono savivaldybės švietimo įstaigų ikimokyklinio ir priešmokyklinio ugdymo grupes tvarkos aprašas, patvirtintas Klaipėdos rajono savivaldybės tarybos 2012 m. balandžio 26 d. sprendimu Nr. T11-256 (kartu su vėlesniais pakeitimais); Šiaulių miesto savivaldybės švietimo įstaigų, vykdančių ikimokyklinio ir priešmokyklinio ugdymo programas, komplektavimo tvarkos aprašas, patvirtintas Šiaulių miesto savivaldybės tarybos 2012 m. kovo 29 d. sprendimu Nr. T-8; Vaikų registracijos į Šiaulių miesto savivaldybės švietimo įstaigas, vykdančias ikimokyklinio ir priešmokyklinio ugdymo programas, duomenų bazės nuostatai, patvirtinti Šiaulių miesto savivaldybės administracijos direktoriaus 2012 m. gegužės 21 d. įsakymu Nr. A-566; Vaikų priėmimo į Šiaulių rajono savivaldybės lopšelių-darželių tvarkos aprašas, patvirtintas Šiaulių rajono savivaldybės tarybos 2014 m. balandžio 3 d. sprendimu Nr. T-55; Vaikų priėmimo į Panevėžio rajono ugdymo įstaigų ikimokyklinio ir priešmokyklinio ugdymo grupes tvarka, patvirtinta Panevėžio rajono savivaldybės tarybos 2012 m. vasario 23 d. sprendimu Nr. T-35; Panevėžio rajono savivaldybės siuntimų išdavimo į Panevėžio miesto savivaldybės švietimo įstaigų ikimokyklinio ir priešmokyklinio ugdymo grupes tvarka, patvirtinta Panevėžio rajono savivaldybės administracijos direktoriaus 2011 m. liepos 29 d. įsakymu Nr. A-820; Vaikų priėmimo į Vilniaus rajono savivaldybės ikimokyklinio ugdymo įstaigų ikimokyklinio ir priešmokyklinio ugdymo grupes tvarkos aprašas, patvirtintas Vilniaus rajono savivaldybės tarybos 2013 m. gegužės 31 d. sprendimu Nr. T3-176.

2015 M. ATLIKTŲ KORUPCIJOS RIZIKOS ANALIZIŲ SANTRAUKOS

Institucija

Atliktos korupcijos rizikos analizės apibendrinimas

MINISTERIJA IR JAI PAVALDŽIOS ĮSTAIGOS

ENERGETIKOS
MINISTERIJA

Analizuotos veiklos sritys: Energetikos ministerijos veiklos valdant valstybės įmonę Lietuvos naftos produktų agentūra (toliau – VĮ LNPA) srityse: 1) VĮ LNPA valdymo organizavimas; 2) VĮ LNPA veiklos tikslų nustatymas, jų įgyvendinimo kontrolės ir veiklos priežiūros užtikrinimas.

Nustatyta, kad nepaisant teisės aktuose įtvirtintų imperatyvių reikalavimų, jog strateginę reikšmę nacionaliniam saugumui turinčiose įmonėse privalo būti sudaryti kolegialūs valdymo organai – valdybos, tačiau VĮ LNPA nėra sudarytos valdybos, įmonei vadovauja vienasmenis valdymo organas – generalinis direktorius. VĮ LNPA generalinio direktoriaus skyrimo į pareigas tvarka reglamentuojama nepakankamai išsamiai. Nepaisant teisės aktuose įtvirtintų reikalavimų, kad valstybės įmonių vadovai į pareigas privalo būti skiriami konkurso būdu, VĮ LNPA nuo 2011 m. sausio iki 2014 m. sausio mėnesio vadovavo asmuo, paskirtas į šias pareigas nesilaikant imperatyvių Lietuvos Respublikos teisės aktų reikalavimų. VĮ LNPA organizacinė struktūra nėra optimali, neatitinka Vykdomosios valdžios sistemos sandaros tobulinimo koncepcijos, patvirtintos Lietuvos Respublikos Vyriausybės 2009 m. lapkričio 11 d. nutarimu Nr. 1511, Viešojo valdymo tobulinimo 2012–2020 metų programos, patvirtintos Lietuvos Respublikos Vyriausybės 2012 m. vasario 7 d. nutarimu Nr. 171, nuostatų ir Valstybės vykdomosios valdžios sistemos įstaigų administracinių struktūrų tobulinimo rekomendacijų reikalavimų. Naftos produktų ir naftos valstybės atsargų įstatymo ir Naftos produktų ir naftos valstybės atsargų sudarymo, tvarkymo, kaupimo ir priežiūros taisyklės nenustato (arba reglamentuojami nepakankamai išsamiai) principų ar kriterijų, kuriais vadovaudamasi Energetikos ministerija galėtų priimti konkretų, vieną iš Naftos produktų ir naftos valstybės atsargų įstatymo 15 straipsnio 3 dalyje ir Naftos produktų ir naftos valstybės atsargų sudarymo, tvarkymo, kaupimo ir priežiūros taisyklių 13 punkte nustatytų sprendimų dėl perteklinių naftos produktų valstybės atsargų panaudojimo, be to, nėra maksimalaus naftos produktų atsargų kiekio, kurį gali sukaupti VĮ LNPA, nustatymo tvarkos. Kai kuriais atvejais Energetikos ministerija, galimai nesilaikydama Naftos produktų ir naftos valstybės atsargų įstatymo 15 straipsnio reikalavimų, priima sprendimus leisti VĮ LNPA panaudoti perteklinį naftos produktų valstybės atsargų kiekį įmonėms, kurioms susitarimų pagrindu suteikiamos reikalavimo teisės į minėtą perteklių. Kartais VĮ LNPA, vykdydama patikėjimo teise valdomų naftos produktų atsargų keitimo sandorius galimai nesilaiko Viešųjų pirkimų įstatymo ir kitų teisės aktų, reglamentuojančių viešųjų pirkimų procedūras, reikalavimų.

Pasiūlyta: laikantis Valstybės turitinių ir neturtinių teisių įgyvendinimo valstybės valdomose įmonėse tvarkos apraše nustatytos tvarkos ir reikalavimų, VĮ LNPA suformuoti kolegialų valdymo organą – valdybą. Papildyti VĮ LNPA įstatus ir detalizuoti generalinio direktoriaus skyrimo į pareigas tvarką. Pakeisti VĮ LNPA organizacinę struktūrą, siekiant užtikrinti, kad ji atitiktų Lietuvos Respublikos teisės aktų reikalavimus. Inicijuoti Naftos produktų ir naftos valstybės atsargų sudarymo, tvarkymo, kaupimo ir priežiūros taisyklių pakeitimą ir nustatyti aiškiai ir skaidriai Energetikos ministerijos sprendimų dėl perteklinių naftos produktų valstybės atsargų panaudojimo priėmimo kriterijus ir principus, nustatyti ne tik minimalių, bet ir maksimalių privalomų sukaupti naftos atsargų kiekių apskaičiavimo kriterijus ir tvarką. Stiprinti Energetikos ministerijos vidaus kontrolės sistemos veiksmingumą, siekiant: (1) užkirsti kelią neracionaliam ir neskaidriam valstybės turto naudojimui įgyvendinant Energetikos ministerijos „valstybės naftos produktų atsargų kaupimas ir tvarkymas“ programą; (2) užtikrinant, kad Energetikos ministerijos sprendimai leisti VĮ LNPA panaudoti perteklinį naftos produktų valstybės atsargų kiekį, susitarimų pagrindu suteikiant į jį reikalavimo teises įpareigotosioms įmonėms, būtų priimami griežtai laikantis Lietuvos Respublikos įstatymuose įtvirtintų reikalavimų; (3) užtikrinant, kad VĮ LNPA, vykdydama patikėjimo teise valdomų naftos produktų atsargų keitimo sandorius besąlygiškai laikytųsi Viešųjų pirkimų įstatymo ir kitų teisės aktų, reglamentuojančių viešųjų pirkimų procedūras, reikalavimų.

ŪKIO MINISTERIJA

Analizuota veiklos sritis: viešųjų pirkimų inicijavimas, organizavimas ir vykdymo kontrolė.

Nustatyta, kad dėl kai kurių viešųjų pirkimų galimai neatlikta ir neįforminta šių pirkimų būtinumo pagrindimo procedūra, t. y. vykdyti pirkimai, kurie nenumatyti Ūkio ministerijos strateginiame veiklos plane kaip programos priemonės; institucijoje nustatytas teisinis reglamentavimas ir

Institucija

Atliktos korupcijos rizikos analizės apibendrinimas

praktinis viešųjų pirkimų procedūrų vykdymas neužtikrina viešųjų pirkimų inicijavimo ir priežiūros, organizavimo ir atlikimo, pasiūlymų vertinimo ir vykdymo kontrolės funkcijų atskyrimo; nėra nustatytų nepriekaištingos reputacijos, nešališkumo ir konfidencialumo reikalavimų visiems asmenims, dalyvaujantiems vykdant viešuosius pirkimus; nepakankamai detalizuota galimybė ūkio ministro įsakymu sudaryti viešųjų pirkimų komisijas atskiriems viešiesiems pirkimams organizuoti ir atlikti; ne visada viešųjų pirkimų komisijų posėdžių protokoluose nurodomi sprendimų motyvai. Taip pat nustatyta, kad analizuojamu laikotarpiu nei vienas pirkimų organizatorių vykdytas Ūkio ministerijos mažos vertės pirkimas nebuvo atliktas Centrinės viešųjų pirkimų informacinės sistemos (toliau – CVP IS) priemonėmis. Ministerija nėra nustačiusi privalomo rinkos tyrimo, kaip vienos iš viešųjų pirkimų procedūros, ir jo atlikimo tvarkos; taip pat nepanaudoja viešųjų pirkimų rezultatų įvertinimo, kaip vienos iš viešųjų pirkimų procedūros, korupcijos apraiškų atskleidimo ir prevencinio potencialo. Ūkio ministerijos kovos su korupcija programoje nėra skiriama dėmesio pačios ministerijos ir jos reguliavimo sričiai priskirtų įstaigų viešųjų pirkimų inicijavimo, organizavimo ir vykdymo kontrolės veiklai.

Pasiūlyta: atsisakyti praktikos vykdyti Ūkio ministerijos strateginiame veiklos plane kaip programos priemonės nenumatytus viešuosius pirkimus, o esant neatidėliotinam tokių pirkimų poreikiui nustatyti šių pirkimų pagrindimo mechanizmą; pagal galimybes imtis priemonių, kad būtų užtikrintas optimalus viešųjų pirkimų inicijavimo ir priežiūros, organizavimo ir atlikimo, pasiūlymų vertinimo ir vykdymo kontrolės funkcijų atskyrimas; pasiūlymų ekspertinius vertinimus organizuoti taip, kad tai atliekantiems asmenims nebūtų žinoma, kurio konkrečiai ūkio subjekto pasiūlymą vertina. Ministerijos teisės aktuose nustatyti pirkimų iniciatoriams aukštesnius reputacijos, nešališkumo ir konfidencialumo reikalavimus ir sąlygą, kad asmuo pradeda vykdyti pirkimo iniciatoriaus funkcijas, tik pasirašęs ir pateikęs nešališkumo deklaraciją ir konfidencialumo pasižadėjimą; teisės aktuose aiškiai ir nedviprasmiškai nustatyti, kada ūkio ministro įsakymu yra sudaromos viešųjų pirkimų komisijos atskiriems viešiesiems pirkimams organizuoti ir atlikti; visais atvejais viešųjų pirkimų komisijų protokoluose fiksuoti sprendimų motyvus, pateikiamus paaiškinimus, išsakytas pastabas, kiekvieno nario atskirąją nuomonę ir kitą skaidriai komisijų veiklai reikšmingą informaciją; plėsti CVP IS priemonių naudojimą ir siekti, kad visi pirkimų organizatorių vykdomi mažos vertės viešieji pirkimai būtų atliekami naudojant CVP IS priemones. Ūkio ministerijos teisės aktuose įtvirtinti privalomą rinkos tyrimą, kaip vieną iš viešųjų pirkimų vykdymo procedūrą, ir reglamentuoti jo atlikimo tvarką; atliekant paskesniąją finansų kontrolę, taip pat vertinti viešųjų pirkimų rezultatus ir juos susieti su gauta nauda ir patirtomis išlaidomis; svarstyti galimybę Ministerijos interneto svetainėje kartu su pirkimų rezultatų vertinimo rezultatais nurodyti, (i) koks Ministerijos poreikis tenkinamas vykdant konkretų pirkimą ir (ii) informaciją apie šio poreikio pagrindimą. Ministerijai, kaip valstybės ūkio (įskaitant viešųjų pirkimų) politiką formuojančiai institucijai, pasiūlyta iširti ir įvertinti, ar būtų tikslinga kurti privalomas priemones, kurios padėtų išvengti skirtingų perkančiųjų organizacijų tapačių prekių, paslaugų ar darbų, kuriuos galima įsigyti vienu metu, pirkimo vykdant kelis viešuosius pirkimus, užuot surengus vieną viešąjį pirkimą.

Analizuotos veiklos sritys: 1) dokumentų, leidžiančių statyti naują statinį, atnaujinti (modernizuoti) pastatą, išdavimas ir išdavimo teisėtumo tikrinimas; 2) statybos darbų vykdymo teisėtumo tikrinimas; 3) statybos užbaigimo procedūrų organizavimas, atlikimas ir šių procedūrų kontrolė; 4) skundų ir pranešimų nagrinėjimas, konsultacijų ir metodinės pagalbos teikimas; 5) statybos vykdymo teisėtumo tikrinimas.

Nustatyta, kad po savavališkos statybos nustatymo nėra informacijos apie pažeidėjams pritaikytas administracines nuobaudas; inspektoriai administracinių teisės pažeidimų protokolus surašo beveik praleidę terminą administracinei nuobaudai skirti, taip sudarydami palankias sąlygas asmeniui, padariusiam teisės pažeidimą, išvengti administracinės nuobaudos. Nustatyta teisinio reguliavimo spraga, kai asmenys, kuriems už savavališką statybą yra surašytas savavališkos statybos aktas, turi teisę įstatymo nustatyta tvarka parengti statinio projektą, sumokėti Statybos įstatymo 1 priede nustatytą įmoką už savavališkos statybos įteisinimą, gauti statybą leidžiantį dokumentą ir taip legalizuoti savavališką statybą. Tačiau teisinio reguliavimo spragos ir normų įgyvendinimo praktika atskleidžia, kad inspektoriams delsiant surašyti privalomąjį nurodymą, asmenys, legalizuodami savavališkas statybas, gali sėkmingai šios įmokos išvengti. Statybos užbaigimo procedūrose statytojas ir prašymo pateikėjas tiesiogiai ir neformaliai bendrauja su sprendimų priimančiais Komisijos nariais ir deklaraciją tvirtinančiu inspektoriumi, Komisijos narių procesiniai sprendimai nėra įforminami jokia oficialiu dokumentu ir IS „Infostatyba“ neregistruojami. Nustatyta atvejų, kai

VALSTYBINĖS
TERITORIJŲ PLANAVIMO
IR STATYBOS INSPEKCIJA
PRIE APLINKOS
MINISTERIJOS

Institucija

Atliktos korupcijos rizikos analizės apibendrinimas

Inspekcijos darbuotojai tikrindami statybą leidžiančius dokumentus pažeidžia teisės aktų reikalavimus ir todėl atsakingiems savivaldybės darbuotojams nepritaiko administracinės atsakomybės, tiesioginis vadovas ne visada kontroliuoja ir neturi informacijos apie tolesnę nustatyto pažeidimo sprendimo eigą. Inspekcijos patvirtintose Asmenų prašymų, skundų nagrinėjimo taisyklėse nustatytos skundų nenagrinėjimo sąlygos, sudarančios palankias galimybes Inspekcijai atsisakyti nagrinėti asmenų pagrįstus skundus.

Pasiūlyta: keisti aplinkos ministro ir Valstybinės teritorijų planavimo ir statybos inspekcijos prie Aplinkos ministerijos viršininko įsakymais patvirtintų teisės aktų nuostatas, stiprinti kontrolę, tobulinti Inspekcijos naudojamas informacines sistemas.

Analizuotos veiklos sritys: 1) valstybės atstovavimas išieškojimo procese; 2) sprendimo išieškoti mokestinę nepriemoką iš mokesčių mokėtojo turto pateikimas vykdyti antstoliui; 3) sprendimo išieškoti mokestinę nepriemoką iš mokesčių mokėtojo turto vykdymo kontrolė.

Nustatyta, kad Valstybinėje mokesčių inspekcijoje prie Finansų ministerijos teisės aktuose neregamentuojama tikrinimo, ar pagal konkretų vykdomąjį dokumentą gali būti pradėtas priverstinio vykdymo procesas; Inspekcijos teisės aktuose nustatytas gana ilgas vykdomųjų dokumentų pateikimo vykdyti terminas, dėl to susidaro sąlygos sąmoningai ap sunkinti būsimą priverstinį vykdymą ar praleisti teisės aktuose nustatytus vykdomųjų dokumentų pateikimo vykdyti terminus; Inspekcijos sukurta vykdymo proceso kontrolės sistema neapima visų valstybės naudai išieškotinių prievolių, priverstinių išieškojimų; mokesčio mokėtojo mokestinės nepriemokos išieškojimo nukreipimo į mokesčio mokėtojo turtą inicijavimo procedūra nėra pakankamai aiškiai reglamentuota, dėl to sudaroma prielaidų per plačiai išieškojimą vykdančių ir sprendimus priimančių asmenų diskrecijai; Inspekcijos teisės aktuose nėra reglamentuoto Inspekcijos vykdomų priverstinio išieškojimo veiksmų kontrolės mechanizmo, o esama sistema neužtikrina, kad kontrolė apimtų visas mokestines nepriemokas.

Pasiūlyta: inicijuoti diskusiją dėl baudžiamosiose bylose išduotų vykdomųjų raštų, kurie susiję su turtinio pobūdžio išieškojimu, administravimo perdavimo Inspekcijos kompetencijai tikslingumo; Inspekcijos teisės aktuose reglamentuoti tikrinimo, ar pagal konkretų vykdomąjį dokumentą gali būti pradėtas priverstinio vykdymo procesas, atlikimo tvarką ir nustatyti, kada šis tikrinimas atliekamas (ar vykdomojo dokumento gavimo Inspekcijoje momentu, ar pateikimo vykdyti momentu), kiek trunka šis tikrinimas ir kaip įforminami tikrinimo rezultatai, ir kitus aktualius klausimus; atsižvelgiant į Inspekcijos veiklos praktiką ir pajėgumus, svarstyti galimybę nustatyti trumpesnį nei keturių mėnesių vykdomųjų dokumentų pateikimo vykdyti terminą ir imtis priemonių, kad šis procesas būtų visiškai automatizuotas; įvertinti, kokią dalį turtinio pobūdžio prievolių valstybės naudai sudaro visų mažesnių nei 1500 Eur prievolių suma, ir atsižvelgiant į šio įvertinimo duomenis svarstyti galimybes: sumažinti arba visai panaikinti ribą (prievolės dydį), nuo kada paklausimai antstoliams apie vykdymo eigą yra privalomi, arba papildomai nustatyti atskirą mažesnių nei 1500 Eur vertės prievolių priverstinių išieškojimų kontrolės mechanizmą (pavyzdžiui, paklausimai apie vykdymo eigą teikiami antstoliams ne rečiau kaip kartą per metus), arba nustatyti papildomas įvykdyti ir neįtraukti į Inspekcijos kontrolės mechanizmą priverstinių išieškojimų kontrolės procedūras. Inspekcijos teisės aktuose, reglamentuojančiuose mokestinės nepriemokos išieškojimą iš fizinių asmenų, nustatyti: kokiais kriterijais remiantis vertinama galimybė mokestinės nepriemokos išieškojimą nukreipti į mokesčio mokėtojo turtą; kas atlieka šį vertinimą ir kas priima sprendimą išieškoti iš turto, kiek trunka vertinimo procesas; kaip įforminamas vertinimo rezultatas, jei vertinimas yra neigiamas; kokios vykdomos tolesnės procedūros, jei sprendimas išieškoti iš turto nepriimamas. Inspekcijos teisės aktuose, reglamentuojančiuose mokestinės nepriemokos išieškojimą iš juridinių asmenų, *mutatis mutandis* įgyvendinti su išieškojimu iš fizinių asmenų susijusius pasiūlymus ir nustatyti: kokiais kriterijais remiantis pasirenkama, dėl kurios konkrečiai mokesčio mokėtojo sąskaitos priimamas sprendimas išieškoti iš lėšų, o dėl kurios(-ių) nurodymas nutraukti pinigų išdavimą ir pervedimą iš sąskaitų; kokie yra operatyvaus patikrinimo atlikimo ir priminimo įteikimo tikslingumo kriterijai bei terminas, per kurį turi būti atliktas Nepriemokų išieškojimo taisyklių 19 punkte nurodytų priemonių taikymo tikslingumo vertinimas; Inspekcijos teisės aktuose reglamentuoti priverstinio mokestinės nepriemokos išieškojimo veiksmų kontrolės mechanizmą; reglamentuojant priverstinio mokestinės nepriemokos išieškojimo veiksmų kontrolės mechanizmą užtikrinti, kad šis mechanizmas apimtų daugiau mokestinių nepriemokų ir būtų sudarytos sąlygos patikrinti išieškojimo veiksmus.

VALSTYBINĖ
MOKESČIŲ INSPEKCIJA
PRIE FINANSŲ
MINISTERIJOS

Institucija

Atliktos korupcijos rizikos analizės apibendrinimas

LIETUVOS DARBO BIRŽA
PRIE SOCIALINĖS
APSAUGOS IR DARBO
MINISTERIJOS

Analizuotos veiklos sritys: 1) socialinės ir (ar) neįgalųjų socialinės įmonės (toliau – socialinės įmonės) statuso suteikimas; 2) valstybės pagalbos socialinėms įmonėms teikimas; 3) socialinių įmonių veiklos priežiūra.

Nustatyta, kad suteikiant socialinės įmonės statusą, kai kurie reikalavimai juridiniam asmeniui ar jo pateikiamiems dokumentams yra nepakankamai reglamentuojami, pavyzdžiui, Socialinės įmonės veiklos (verslo) plano struktūros apraše nustatytų juridinio asmens siekiančio įgyti socialinės įmonės statusą, veiklos (verslo) plano vertinimo kriterijų formuluotės yra nekonkrečios, sukuriama prielaidų vertinti juridinį asmenį tokiais aspektais, kurie nėra susiję su Socialinių įmonių įstatyme nustatytais reikalavimais. Didžioji dalis kriterijų nėra išreikšti jokiais objektyviais, kiekybiškai ar kokybiškai pamatuojamais dydžiais. Be to, aptariamo plano vertinimo tvarka, o ypač vertinimo eigos dokumentavimo tvarka, nėra tinkamai reglamentuojama. Kai kuriais atvejais teritorinių darbo biržų darbuotojai, juridinio asmens veiklos (verslo) planą vertina kaip atitinkantį teisės aktų reikalavimus, nors juose pateikiama ne visa teisės aktuose reikalaujama informacija. Teisės aktuose įtvirtinta prašymo (suteikti socialinės įmonės statusą) ir papildomų dokumentų vertinimo tvarka, kai jų administracinės atitikties vertinimas atliekamas 2 kartus – tiek teritorinėse darbo biržose, tiek ir Lietuvos darbo biržoje. Socialinės įmonės statuso suteikimo juridiniams asmenims tvarkos apraše tiek teritorinių darbo biržų, tiek ir Lietuvos darbo biržos darbuotojams suteikiami įgaliojimai per pačių nustatytą terminą, socialinės įmonės statuso suteikimo procedūroje prašyti trūkstamų dokumentų ar informacijos, nenustatant konkreto tokio reikalavimo termino. Atskiri socialinės įmonės teisinio statuso panaikinimo teisiniai pagrindai nustatyti teisės aktuose, reglamentuojami nepakankamai aiškiai, gali sudaryti kliūčių efektyviam socialinių įmonių priežiūros įgyvendinimui ar sąlygas per plačiai Lietuvos darbo biržos darbuotojų diskrecijai. Teisės aktuose nėra nustatyto socialinėse įmonėse dirbančių asmenų minimalaus darbo valandų skaičiaus. Lietuvos darbo biržos direktoriaus įsakymai dėl valstybės pagalbos skyrimo socialinėms įmonėms kai kuriais atvejais yra nepakankamai pagrįsti ir motyvuoti.

Pasiūlyta: parengti Socialinės įmonės veiklos (verslo) plano struktūros aprašo, Socialinės įmonės statuso suteikimo juridiniams asmenims tvarkos aprašo ir Tikslinėms grupėms priklausančių asmenų socialinių įgūdžių lavinimo bei socialinės integracijos priemonių plano struktūros aprašo pakeitimo projektą: aiškiau reglamentuoti juridinio asmens veiklos (verslo) ir socialinių įgūdžių lavinimo bei socialinės integracijos priemonių planų vertinimo kriterijus ir nustatyti objektyvius, kiekybiškai ar kokybiškai pamatuojamas jų vertes, taip pat juridinio asmens pateiktų veiklos (verslo) bei socialinių įgūdžių lavinimo bei socialinės integracijos priemonių planų vertinimo ir vertinimo eigos dokumentavimo tvarką, sustiprinti juridinio asmens pateiktų dokumentų vertinimo ir vertinimo eigos dokumentavimo vidaus kontrolės procedūras. Taip pat pasiūlyta parengti Socialinės įmonės statuso suteikimo juridiniams asmenims tvarkos aprašo pakeitimus, kuriais būtų aiškiai atskiriama teritorinių darbo biržų ir Lietuvos darbo biržos kompetencija vertinant juridinio asmens pateiktą prašymą ir papildomus dokumentus socialinės įmonės statusui gauti, nustatyti aiškius trūkstamų dokumentų ir informacijos pateikimo terminus; inicijuoti Socialinių įmonių įstatymo (ir atitinkamai Socialinės įmonės statuso suteikimo juridiniams asmenims tvarkos aprašo) pakeitimus ir patikslinti socialinės įmonės statuso panaikinimo teisinius pagrindus, apibrėžti piktnaudžiavimo socialinės įmonės statusu, nesąžiningos konkurencijos sąvokas ir turinį, pateikti baigtinį kitų pažeidimų, kuriems esant gali būti priimamas sprendimas dėl socialinės įmonės statuso panaikinimo, sąrašą, nustatyti socialinėse įmonėse dirbančių asmenų minimalų darbo valandų skaičių. Detaliau reglamentuoti reikalavimus sprendimų skirti ir (ar) neskirti socialinei įmonei valstybės pagalbą turiniui, aiškiau apibrėžiant kai kuriuos reikalavimus socialinei įmonei, papildomus, kartu su paraiška valstybės pagalbai gauti pateikiamus, dokumentus, patikslinti reikalavimus jų juridinei formai ir turiniui, nustatyti konkrečius trūkstamų dokumentų ir informacijos pateikimo terminus. Stiprinti vidaus kontrolės procedūras ir užtikrinti kad: sprendimai dėl valstybės pagalbos skyrimo / neskyrimo socialinei įmonei būtų tinkamai pagrįsti ir motyvuoti, kad iš socialinių įmonių būtų prašoma tik tokių papildomų dokumentų ir informacijos, kurių pateikimas, remiantis teisės aktais, privalomas, kad socialinių įmonių pateikti dokumentai ir informacija būtų vertinami visapusiškai ir tinkamai, kad socialinių įmonių pateiktų paraiškų ir papildomų dokumentų bei informacijos vertinimas būtų atliekamas pagal teisės aktų reikalavimus.

Institucija

Atliktos korupcijos rizikos analizės apibendrinimas

VALSTYBINĖ LIGONIŲ
KASA PRIE SVEIKATOS
APSAUGOS
MINISTERIJOS
IR
SVEIKATOS APSAUGOS
MINISTERIJA

Analizuotos veiklos sritys: 1) valstybės paramos ortopedijos techninėms priemonėms (toliau – OTP) įsigyti organizavimas; 2) asmens sveikatos priežiūros įstaigų ir ortopedijos įmonių veiklos, kaip skiriamos, gaminamos ir išduodamos pagal užsakymą gaminamos ortopedijos techninės priemonės, ir darbo praktikos kontrolė.

Nustatyta, kad nepakankamai viešinama informacija apie veiklą valstybės paramos OTP įsigyti organizavimo srityje; delsiama priimti teisės aktus, kurie galėtų veiklą valstybės paramos OTP įsigyti organizavimo srityje padaryti efektyvesnę ir skaidresnę; ne visada tinkamai pagrindžiamas OTP, įtrauktų į pirmąjį, antrąjį ir trečiąjį OTP, kurių įsigijimo išlaidos kompensuojamos iš Privalomojo sveikatos draudimo fondo biudžeto, sąrašus (toliau – sąrašai) bazinių kainų pagrįstumas; ne visada pagrindžiami sprendimai, kuriais OTP buvo priskirtos pagal užsakymą gaminamoms OTP; pagal užsakymą gaminamų OTP gavėjams nesudarytos galimybės lengvai prieinamu būdu savo iniciatyva įvertinti, ar nebuvo pažeistos jų teisės skiriant ir išduodant pagal užsakymą gaminamas OTP; OTP gamybos pagal užsakymą ir jų pritaikymo paslaugos įsigyjamoms nesivadovaujant Viešųjų pirkimų įstatymo nuostatomis. Taip pat nustatyta, kad vykdant ortopedijos įmonių (toliau – OĮ) kontrolę nevykdomos rotacinės kontrolės procedūros, kai kuriais atvejais Valstybinės ligonių kasa darbo praktika OĮ kontrolės srityje neatitinka OĮ kontrolės sritį reglamentuojančiuose teisės aktuose nustatytos tvarkos; kai kuriais atvejais OĮ, sudariusios sutartis su Valstybine ligonių kasa dėl apdraustųjų aprūpinimo OTP, sudaro sutartis dėl užsakomųjų OTP gamybos su Lietuvos ir užsienio valstybių teritorijoje veikiančiais ūkio subjektais, tačiau nesukurta šių ūkio subjektų atitiktis nustatytiems reikalavimams vertinimo mechanizmas ir šių ūkio subjektų veiklos, vykdant užsakomųjų OTP gamybą, priežiūros mechanizmas; neatliekamos šių ūkio subjektų veiklos, vykdant užsakomųjų OTP gamybą, kontrolės procedūros.

Pasiūlyta: teisės aktuose įtvirtinti reikalavimus ir nustatyti terminus, priemones ir būdus, kuriais privalomai viešinama informacija apie numatomą sutarčių su OĮ dėl apdraustųjų privalomuoju sveikatos draudimu aprūpinimo OTP sudarymą; aiškiai reglamentuoti, kaip vykdoma pagal užsakymą gaminamų OTP bazinių kainų nustatymo ir nustatytų kainų perskaičiavimo procedūra; aiškiai reglamentuoti, kaip atliekama OĮ, siekiančių sudaryti sutartis dėl apdraustųjų aprūpinimo OTP, pateiktų paraiškų ir su paraiškėmis susijusios informacijos atitiktis teisės aktų reikalavimams vertinimo procedūra; imtis priemonių, kad būtų priimti teisės aktai, sudarantys prielaidas OTP kainų nustatymo procedūrą padaryti skaidresnę; viešinti informaciją apie numatomą sutarčių su OĮ dėl apdraustųjų privalomuoju sveikatos draudimu aprūpinimo OTP sudarymą naujam laikotarpiui ir apie OĮ, siekiančių sudaryti sutartis dėl apdraustųjų privalomuoju sveikatos draudimu aprūpinimo OTP, ir jų pateiktų paraiškų atitiktis nustatytiems teisės aktų reikalavimams vertinimo Valstybinėje ligonių kasoje rezultatus; imtis priemonių, kad sąrašuose esančių OTP bazinės kainos būtų nustatomos ne pagal ankstesniuose sąrašuose nustatytas bazines kainas, bet periodiškai perskaičiuojamos atsižvelgiant į kintančią padėtį užsakomųjų OTP gamybos ir pritaikymo rinkoje bei kitus objektyvius veiksnius, galinčius lemti OĮ patiriamas sąnaudas, teikiant pagal užsakymą gaminamų OTP gamybos ir pritaikymo sąnaudas; svarstyti, ar nebūtų tikslinga kompensuoti ne tik pagal užsakymą pagamintų OTP gamybos ir pritaikymo išlaidas pagal šių priemonių bazines kainas, bet ir serijinės gamybos OTP bazinę kainą, ir serijinės gamybos OTP pritaikymo bazinę kainą, pagal užsakymą gaminamų OTP gavėjams; sudaryti galimybę lengvai prieinamu būdu savo iniciatyva įvertinti, ar nebuvo pažeistos jų teisės skiriant ir išduodant pagal užsakymą gaminamas OTP; OTP gamybos pagal užsakymą ir pagal užsakymą pagamintų OTP pritaikymo paslaugas įsigyti vadovaujantis Viešųjų pirkimų įstatymo nuostatomis; teisės aktuose aiškiai reglamentuoti vertinimo kriterijus, kuriais privalo vadovautis Valstybinė ligonių kasa sudarydama įstaigų ir įmonių, skiriančių, gaminančių ir išduodančių pagal užsakymą gaminamas OTP, planinės kontrolės planus. Taip pat teisės aktuose aiškiai reglamentuoti, kaip turi būti vertinama ūkio subjektų, su kuriais OĮ yra sudariusios sutartis dėl užsakomųjų OTP gamybos, atitiktis nustatytiems reikalavimams, ir kaip turi būti vykdomos tokių ūkio subjektų kontrolės procedūros; vykdant OĮ kontrolės procedūras vertinti ne tik pagal užsakymą gaminamų OTP išrašymo ir išdavimo OĮ teisėtumą, bet ir tai, ar OĮ iš tiesų vykdoma pagal užsakymą gaminamų OTP gamybą.

VIDAUS REIKALŲ
MINISTERIJOS
MEDICINOS CENTRO
CENTRINĖS MEDICINOS
EKSPERTIZĖS
KOMISIJA

Analizuotos veiklos sritys: 1) Vidaus reikalų ministerijos Medicinos centro (toliau – MC) Centrinės medicinos ekspertizės komisijos (toliau – CMEK) veiklos organizavimas; 2) CMEK veiklos kontrolė.

Nustatyta, kad MC teisės aktai, reglamentuojantys CMEK veiklos organizavimo tvarką ir vidaus kontrolės tvarką, neatitinka MC darbo praktikos CMEK veiklos organizavimo ir vidaus kontrolės srityje. Organizuojant CMEK veiklą nevykdomos MC nustatytos priemonės, kurių paskirtis didinti CMEK posėdžių skaidrumą, atskirais atvejais specializuotosios medicininės ekspertizės metu buvo naudojami prietaisai, kurių tikslumas nepatvirtintas kompetentingų valstybės institucijų teisės aktų nustatyta tvarka. Visiškai neregamentuota CMEK narių nešališkumas, CMEK narių antikorupcinis švietimas vykdomas nepakankamai aktyviai. Nustatyta korupciniu požiūriu rizikinga situacija, kai sprendimo priėmimo, atliekant specializuotąją medicininę ekspertizę, funkcija ir atliekant specializuotąją medicininę ekspertizę priimto ekspertinio sprendimo teisėtumo kontrolės funkcija pavedama atlikti tam pačiam asmeniui, t.y. neužtikrinamas vykdymo ir kontrolės funkcijų atskyrimo principo įgyvendinimas. Teisės aktai nenumato galimybės atlikti specializuotąją medicininę ekspertizę asmeniui, kurio atžvilgiu ši ekspertizė jau baigta, todėl asmenys, nesąžiningais būdais gavę jiems palankų ekspertinį sprendimą specializuotosios medicininės ekspertizės metu, niekada jokių neigiamų pasekmių dėl to nepatirs, o dėl nepagrįstų sprendimų jiems skiriamos biudžeto lėšos bus naudojamos pažeidžiant visuomenės interesus. Vykdamas CMEK veiklos kontrolę nedalyvauja nepriklausomi ekspertai.

Pasiūlyta: Užtikrinti, kad būtų aiškiai reglamentuota kurie MC darbuotojai turi įgaliojimus dalyvauti CMEK veiklos organizavimo ir kontrolės procedūrose. Svarstyti galimybę CMEK posėdžių eigą fiksuoti vaizdo ir garso priemonėmis. Užtikrinti, kad specializuotoje medicininėje ekspertizėje būtų naudojami tik tie medicininiai prietaisai, kurių tinkamumas ir atliekamų matavimų tikslumas patvirtintas kompetentingų valstybės institucijų teisės aktų nustatyta tvarka. Nustatyti aplinkybes, kurioms esant CMEK narys specializuotosios medicininės ekspertizės metu turėtų nusišalinti nuo tiriamojo vertinimo, ir nurodyti subjektus, atsakingus už šio reikalavimo laikymosi kontrolę. Aktyviau vykdyti CMEK narių antikorupcinį švietimą. Nustatyti subjektus, dalyvaujančius vertinant pretendentų tinkamumą užimti CMEK gydytojo eksperto (gydytojo specialisto) pareigas ir aiškius reikalavimus pretendentams į CMEK gydytojo eksperto (gydytojo specialisto) pareigas. Į CMEK kontrolę įtraukti MC darbuotoją ar kitą kompetentingą subjektą, kuris nedalyvauja CMEK rengiant ekspertines išvadas ir priimant sprendimus, ir kuris gali nešališkai įvertinti CMEK priimtų ekspertinių sprendimų teisėtumą ir nešališkumą. Užtikrinti, kad CMEK narių pareigybių aprašymuose būtų visa informacija apie jų nuolat vykdomas funkcijas MC. MC kartu su Vidaus reikalų ministerija svarstyti galimybę atsistatinti atrankos tvarka tam tikra apimtimi, dalyvaujant kompetentingiems nepriklausomiems medicinos ekspertams, įvertinti buvusio CMEK pirmininko S. R. parengtų ekspertinių išvadų ir jam dalyvaujant CMEK priimtų ekspertinių sprendimų pagrįstumą. Siekiant, kad asmenys, neteisėtai būdais gavę jiems palankius sprendimus atliekant specializuotąją medicininę ekspertizę, negalėtų naudotis nepagrįstai jiems suteiktomis valstybės lengvatomis, nustatyti, kieno iniciatyva ir kokia tvarka tokiais atvejais gali būti atlikta pakartotinė specializuotoji medicininė ekspertizė. Vidaus reikalų ministerijai kartu su MC svarstyti galimybę ateityje į CMEK veiklos kontrolę įtraukti nepriklausomus kvalifikuotus ekspertus, kurie periodiškai atsistatinti atrankos tvarka tam tikra apimtimi vertintų atliekant specializuotąją medicininę ekspertizę CMEK parengtų ekspertinių išvadų ir priimtų ekspertinių sprendimų pagrįstumą.

TURTO VALDYMO
IR ŪKIO
DEPARTAMENTAS
PRIE VIDAUS REIKALŲ
MINISTERIJOS

Analizuotos veiklos sritys: 1) viešųjų pirkimų organizavimas; 2) viešųjų pirkimų vidaus kontrolė.

Nustatyta, kad Turto valdymo ir ūkio departamentas prie Vidaus reikalų ministerijos (toliau – TVŪD) veikla viešųjų pirkimų organizavimo ir viešųjų pirkimų vidaus kontrolės srityse kai kuriais atvejais nepakankamai aiškiai reglamentuota; vykdamas vidaus reikalų ministrui pavestose valdymo srityse veikiančių perkančiųjų organizacijų reikmėms reikalingų prekių, paslaugų ir darbų viešuosius pirkimus nepakankamai panaudojamos vidaus reikalų centrinės perkančiosios organizacijos (toliau – VRS CPO) galimybės; nepakankamas dėmesys skiriamas TVŪD Viešojo pirkimo komisijos ir TVŪD Mažos vertės viešojo pirkimo komisijos (toliau – VPK) narių antikorupciniam švietimui; nesukurtas TVŪD VPK narių rotacijos (kaitos) mechanizmas; nepakankamai viešinama informacija apie veiklą viešųjų pirkimų organizavimo srityje; kai kuriuose viešųjų pirkimų organizavimo etapuose, kurie priskirti ne TVŪD kompetencijai, viešųjų pirkimų prevencinė kontrolė nebuvo vykdoma ar vykdoma neefektyviai; nepakankamai aiškiai reglamentuota VRM Korupcijos prevencijos ir vidaus tyrimų skyriaus veikla viešųjų pirkimų organizavimo ir vidaus kontrolės srityse; teisės aktai suteikia teisę vadovaujantiems VRM ir TVŪD darbuotojams, vykduojantiems viešųjų pirkimų išankstinės

Institucija

Atliktos korupcijos rizikos analizės apibendrinimas

kontrolės procedūrą, leisti atlikti ūkinę operaciją, susijusią su prekių, paslaugų ar darbų viešaisiais pirkimais, įgaliotam asmeniui neatlikus ūkinės operacijos teisėtumo vertinimo ar neįgyvendinus jo pasiūlymų, kurie būtini siekiant užtikrinti ūkinės operacijos teisėtumo.

Pasiūlyta: aiškiai reglamentuoti įgaliojimų suteikimo vykdyti pirkimo iniciatoriaus kompetencijai priskirtas funkcijas tvarką ir veiksmus, kuriuos privalo atlikti pirkimo iniciatorius formuodamas pirkimų poreikį; viešųjų pirkimų prevencinę kontrolę vykdančius asmens įtraukti į viešųjų pirkimų planavimo etapą ir į viešojo pirkimo inicijavimo ir pasirengimo jam etapą, tobulinti pirkimų, vykdomų per VRS CPO, tvarką; tobulinant vidinių ir išorinių ekspertų įtraukimo į viešųjų pirkimų organizavimo procedūrą nustatyti, kad asmuo, inicijavęs konkrečios prekės, paslaugos ar darbo įsigijimo poreikį, ar asmuo, kuris kaip ekspertas dalyvavo rengiant konkretaus viešojo pirkimo techninės specifikacijos projektą, neturėtų būti skiriamas atlikti tam pačiam viešajam pirkimui pateiktų tiekėjų pasiūlymų ekspertinį vertinimą; vykdant didelės vertės viešuosius pirkimus ieškoti galimybių pasitelkti ekspertus ne tik iš pirkimą inicijavusios įstaigos darbuotojų, bet ir kitus, nepriklausomus asmenis; sukurti TVŪD VPK narių rotacijos (kaitos) mechanizmą; vykdyti TVŪD VPK narių ir kitų VRM ir TVŪD darbuotojų, priimančių sprendimus, susijusius su viešųjų pirkimų organizavimu ir kontrole, antikorupcinį švietimą; vengti į TVŪD VPK ir TVŪD Tiekėjų pretenzijų nagrinėjimo komisiją įtraukti darbuotojus, vykdančius funkcijas, kurios priskirtinos viešųjų pirkimų prevencinę kontrolę atliekančio asmens kompetencijai; nustatyti, kad ūkinė operacija, susijusi su prekių, paslaugų ar darbų viešaisiais pirkimais, gali būti atlikta tik tada, kai bus gautas asmens, atsakingo už ūkinės operacijos teisėtumo vertinimą, pritarimas; užtikrinti, kad veiksmams, kuriais siekiama išvengti galimų viešuosius pirkimus reglamentuojančių teisės aktų pažeidimų TVŪD vykdančių viešuosius pirkimus, arba kuriais siekiama patikrinti TVŪD įvykdytų viešųjų pirkimų procedūrų atitiktį teisės aktų reikalavimams, būtų ne tik nustatyti teisės aktuose, reglamentuojančiuose TVŪD vykdomų viešųjų pirkimų vidaus kontrolės tvarką, bet ir užtikrintas realus TVŪD vykdomų viešųjų pirkimų vidaus kontrolės sistemą reglamentuojančių teisės aktų nuostatų vykdymas; aiškiai reglamentuoti kokiuose etapuose, kokiu periodiškumu ir kokius veiksmus atliks VRM Korupcijos prevencijos ir vidaus tyrimų skyriaus darbuotojas(-ai), vykdydamas(-i) skyriaus kompetencijai priskirtą funkciją „vykdyti išankstinę ministerijoje organizuojamų viešųjų pirkimų procedūrų stebėseną, prevencinį patikrinimą ir suderinimą, taip pat prevencinę sudarytų pirkimo sutarčių vykdymo kontrolę“ ir kitas su viešųjų pirkimų skaidrinimu susijusias funkcijas.

KITOS ĮSTAIGOS

VŠĮ LIETUVOS
VERSLO PARAMOS
AGENTŪRA

Analizuotos veiklos sritys: 1) administruojamų projektų, finansuojamų nacionalinėmis ir Europos Sąjungos struktūrinių fondų lėšomis, verslo srityje, administravimas; 2) įgyvendinimo priežiūros veikla.

Nustatyta, kad iš esmės yra laikomasi teisės aktų reikalavimų ir didžioji dalis rizikos veiksnių yra valdomi. Tačiau atkreiptinas dėmesys, kad: projektų administravimo ir įgyvendinimo priežiūros veikloje nepakankamai panaudojamas duomenų mainų svetainės potencialas, kuris galėtų užtikrinti oficialų ir labiau atsekamą VŠĮ Lietuvos verslo paramos agentūros darbuotojų ir projektų vykdytojų (pareiškėjų) bendravimą ir duomenų mainus; įstaigos darbuotojai neturi galimybės realiuoju laiku susipažinti su kitų įgyvendinančiųjų institucijų ir pareiškėjų (projektų vykdytojų) bendradarbiavimo patirtimi; įstaigos darbuotojų veikloje egzistuoja nepakankamai apibrėžtos diskrecijos, pavyzdžiui, projekto vadovas savo nuožiūra priima sprendimus dėl griežtesnių pirkimų priežiūros procedūrų taikymo ir tikrinimo apimties išplėtimo; pažeidimų tyrimo pradėjimo procese pažeidimų kontrolierius ir Agentūros direktoriaus savo nuožiūra atitinkamai siūlo ir sprendžia sustabdyti ar ne mokėjimo prašymų nagrinėjimą.

Pasiūlyta: svarstyti galimybes, bendrai finansuojamų iš Europos Sąjungos fondų lėšų projektų duomenų mainų svetaine ar analogiška sistema naudotis visuose projektų administravimo ciklo etapuose; sudaryti galimybes Agentūros (įgyvendinančiųjų institucijų) darbuotojams realiuoju laiku susipažinti su bendradarbiavimo tarp visų įgyvendinančiųjų institucijų ir pareiškėjų (projektų vykdytojų) patirtimi; nustatyti aiškias ir nedviprasmiškas sąlygas, kada projekto vadovas savo nuožiūra gali priimti motyvuotus sprendimus dėl griežtesnių pirkimų priežiūros procedūrų taikymo bei tikrinimo apimties išplėtimo ir (arba) sukurti šių sprendimų revizavimo mechanizmą; nustatyti aiškias ir nedviprasmiškas sąlygas, kada, priimant sprendimą pradėti pažeidimo tyrimą, mokėjimo prašymų nagrinėjimo sustabdymas yra privalomas.

Institucija

Atliktos korupcijos rizikos analizės apibendrinimas

<p>NACIONALINIS EGZAMINŲ CENTRAS</p>	<p>Analizuotos veiklos sritys: 1) egzaminų užduočių rengėjų ir recenzentų atrankos organizavimas; 2) viešųjų ir privačių interesų derinimas ir įslaptintos informacijos apsaugos užtikrinimas.</p> <p>Nustatyta, kad veikla egzaminų užduočių rengėjų ir recenzentų atrankos organizavimo srityje kai kuriais atvejais nepakankamai aiškiai reglamentuota; egzaminų užduočių rengimo paslaugų pirkimo procedūrų vykdymo metu nėra tikrinama subtiekiejų kvalifikacija ir patirtis; Nacionalinis egzaminų centras (toliau – NEC) nėra priėmęs vidaus teisės aktų ir (ar) instrukcijų, kuriose būtų reglamentuoti subtiekiejų kvalifikaciją padedantys įvertinti kriterijai; viešųjų pirkimų komisija vertindama pasiūlymo ekonominį naudingumą vertina tik pagrindinį užduočių rengėją. Taip pat nustatyta, kad yra nevienodos valstybinių brandos egzaminų užduočių rengėjų ir recenzentų viešųjų ir privačių interesų derinimo procedūros; teisinis konfidencialios informacijos apsaugos reguliavimas nėra pakankamai išsamus, todėl yra galimybė neteisėtai atskleisti ar prarasti konfidencialią informaciją dėl žmogiškojo veiksnio, kadangi valstybinių brandos egzaminų užduoties rengėjas ar recenzentas gali atsiminti užduoties sąlygas; NEC nepakankamai užtikrina išsamios informacijos apie savo veiklą pateikimą, todėl visuomenė neturi pakankamai galimybių susipažinti su NEC vykdoma veikla ir šios veiklos rezultatais; NEC neįgyvendina Korupcijos prevencijos įstatymo 5 straipsnyje nustatytų korupcijos prevencijos priemonių.</p> <p>Pasiūlyta: NEC vidaus teisės aktuose reglamentuoti subtiekiejų kvalifikacijos tikrinimo tvarką ir perkant valstybinių brandos egzaminų rengimo paslaugas, tikrinti subtiekiejų kvalifikaciją; vertinant tiekėjų pasiūlymus vadovaujantis ekonominio naudingumo kriterijumi, papildomai atkreipti dėmesį ne tik į rengėjų patirtį, tačiau ir į užduočių, t. y. perkamo rezultato kokybę, ir nustatyti vertinimo balus už rezultatų kokybę; atsisakyti <i>nenumatytų aplinkybių</i> formuluotės ir pirkimo sutarties pagrindines sąlygas papildyti konkrečiomis aplinkybėmis, kada darbų (paslaugų) atlikimo terminas gali būti pratęstas; nesirinkti žodinės apklausos, kaip viešojo pirkimo būdo, vykdant recenzuojančių asmenų atranką, o šiam procesui kelti griežtesnius reikalavimus ir recenzentų viešajam pirkimui taikyti bent jau apklausos <i>raštu</i> pirkimo būdą. Taip pat rekomenduota prisijungti prie Privačių interesų deklaravimo informacinės sistemos (IDIS); egzaminų užduočių rengėjams ir recenzentams, taip pat ir NEC darbuotojams organizuoti seminarus ir (ar) diskusijas, siekiant išaiškinti ir detalizuoti viešųjų ir privačių interesų derinimo klausimus, rengiant ir recenzuojant valstybinių brandos egzaminų užduotis; suvienodinti Konfidencialios informacijos aprašo ir Konfidencialumo laikymosi pasižadėjimo nuostatas; darbuotojų atlyginimų neįtraukti į konfidencialios informacijos sąrašą ir skelbti juos viešai NEC tinklalapyje; papildyti NEC interneto tinklalapį ir skelbti informaciją pagal Bendrųjų reikalavimų interneto svetainėms aprašo nustatytus reikalavimus; NEC vidaus teisės aktuose išsamiai reglamentuoti alternatyvių valstybinių brandos egzaminų rengimo ir pateikimo egzamine tvarką bei procedūras.</p>
SAVIVALDYBĖS	
VILNIAUS REGIONAS	
<p>VILNIAUS MIESTO SAVIVALDYBĖ</p>	<p>Analizuotos veiklos sritys: 1) savivaldybės įmonių steigimas; 2) savivaldybės įmonių išlaikymas; 3) savivaldybės įmonių administravimas (įmonių kolegialių organų formavimas, įmonių administravimas ir kontrolė).</p> <p>Nustatyta, kad 2011 m. vykusių bendrovių vadovų atrankos procedūrų metu nebuvo vykdomos Korupcijos prevencijos įstatymo 9 straipsnio 6 dalies nuostatos; savivaldybės priimtuose vidaus teisės aktuose nėra reglamentuotų bent minimalių kvalifikacinių ir (ar) vadybos patirties reikalavimų asmenims, siekiantiems eiti savivaldybės reguliavimo sričiai priskirtų akcinių ir uždarytųjų akcinių bendrovių vadovų pareigas; savivaldybės reguliavimo sričiai priskirtų akcinių ir uždarytųjų akcinių bendrovių valdyboms, nerengiant konkurso ar kitos konkurencingos procedūros „leidžiama“ nevaržomai pasirinkti ir nuspręsti, kuris subjektas gali būti paskirtas eiti tam tikros bendrovės vadovo pareigas; savivaldybė nepakankamai užtikrina tinkamą viešųjų ir privačių interesų konfliktų prevencijos sistemos funkcionavimą; savivaldybės taikoma praktika sudaryti galimybes jos reguliavimo sričiai priskirtų akcinių bendrovių kolegialiuose priežiūros organuose atstovauti asmenims, įtariamiems padariusiems korupcinio pobūdžio nusikalstamas veikas, neužtikrina jų kolegialių priežiūros organų skaidrumo korupcijos prevencijos požiūriu, taip pat neatitinka Korupcijos prevencijos įstatymo 3 ir 9 straipsniuose įtvirtintų šio įstatymo tikslų; savivaldybė, vykdydama jos reguliavimo sričiai priskirtų įmonių kontrolę, neužtikrina, kad</p>

Institucija

Atliktos korupcijos rizikos analizės apibendrinimas

įmonės teiktą išsamią informaciją apie savo veiklą; savivaldybė nėra patvirtinusi vidaus teisės akto, kuriame būtų reglamentuota bendroji jos kontroliuojamų uždarujų akcinių bendrovių, įmonių ir įstaigų vadovų darbo apmokėjimo tvarka.

Pasiūlyta: užtikrinti Korupcijos prevencijos įstatymo 9 straipsnio nuostatų taikymą savivaldybės reguliavimo sričiai priklausančių bendrovių vadovams; priimti vidaus teisės aktą ir nustatyti savivaldybės reguliavimo sričiai priskirtų akcinių bendrovių ir uždarujų akcinių bendrovių vadovų atrankos procedūros tvarką; įvardinti ir (ar) nustatyti bendruosius kvalifikacinius reikalavimus ir (ar) kriterijus asmenims, siekiantiems eiti savivaldybės reguliavimo sričiai priskirtų bendrovių vadovų pareigas; išsamiau detalizuoti kvalifikacinius reikalavimus savivaldybės reguliavimo sričiai priskirtų įmonių valdybų nariams; patvirtinti rekomendacinio pobūdžio bendrąsias savivaldybės reguliavimo sričiai priskirtų bendrovių vadovų atrankos gaires, nustatančias pagrindinius bendrovių vadovų atrankos principus; įvertinti, ar atsakingi savivaldybės darbuotojai tinkamai užtikrina savivaldybės įmonių vadovų viešųjų ir privačių interesų konfliktų prevencijos sistemos funkcionavimą; užtikrinti, kad būtų sustabdyti savivaldybės tarybos narių galiojimai atstovauti savivaldybei jos reguliavimo sričiai priskirtų bendrovių valdybose ir stebėtojų tarybose, jei dėl jų korupcinio pobūdžio nusikalstamų veikų pradedami ikiteisminiai tyrimai; patvirtinti vidaus teisės aktą, kuriame būtų reglamentuota bendroji savivaldybės reguliavimo sričiai priskirtų uždarujų akcinių bendrovių, įmonių ir įstaigų vadovų darbo apmokėjimo tvarka; parengti kovos su korupcija programą, kuri apimtų savivaldybei pavaldžių įstaigų ir įmonių veiklos sritis.

Analizuotos veiklos sritys: 1) vietinės reikšmės kelių ir gatvių rekonstravimas, taisymas (remontavimas) ir priežiūros procedūrų organizavimas ir kontrolė; 2) savivaldybės vietinės reikšmės kelių ir gatvių būklės bei jos pokyčių stebėseną; 3) savivaldybės vietinės reikšmės kelių ir gatvių atliktų rekonstravimo, taisymo (remontavimo) darbų tinkamos kokybės užtikrinimas ir (ar) kokybės įvertinimas ir atliktų darbų priėmimas.

Nustatyta, kad savivaldybės reglamentuota teisinio reguliavimo apimtis dėl lėšų paskirstymo kriterijų nustatymo yra nepakankama, nes neužtikrina lėšų administravimo skaidrumo. Nėra įtvirtinta prievolė nurodyti motyvus ar faktines aplinkybes, kuriomis vadovaujantis yra priimamas sprendimas siūlyti savivaldybei finansuoti konkrečius objektus. Vilniaus rajono seniūnijų seniūnai teikia ne visą informaciją apie vietinės reikšmės kelius (gatves) savivaldybei. Nėra reglamentuotos pareiškėjų prašymų eilės sudarymo ir jos administravimo procedūros. Savivaldybės vidaus teisės aktuose įtvirtinta galimybė Susisiekimo komunikacijų statybos, rekonstravimo ir remonto, dalyvaujant fiziniams ir (ar) juridiniams asmenims, komisijai priimti skirtingus sprendimus dėl savivaldybės finansavimo įnašo procentinio dydžio, todėl tai gali būti laikytina papildomu korupcijos riziką didinančiu veiksmu. Savivaldybė teikia visuomenei ne visą informaciją, susijusią su vykdyta ir (ar) vykdoma veikla vietinės reikšmės kelių ir gatvių priežiūros, taisymo, tiesimo ir saugaus eismo organizavimo srityje. Dėl kai kurių objektų darbų atlikimo savivaldybės viešųjų pirkimų pirkimui papildomai vykdė ekonomiškai nepagrįstus mažos vertės pirkimus. Savivaldybė neužtikrina susisiekimo komunikacijų viešųjų pirkimų iniciavimo ir vykdymo funkcijų atskyrimo, taip pat iš savivaldybės viešųjų pirkimų organizavimo ir vykdymo procedūras reglamentuojančių vidaus teisės aktų nėra aišku, kokiomis aplinkybėmis perkančiosios organizacijos vadovas gali nuspręsti, kas atliks konkretų pirkimą ir kaip toks sprendimas yra motyvuojamas ir įforminamas. Nėra detalizuota, kaip techninis prižiūrėtojas UAB „Saugvila“ turi teikti techninės priežiūros paslaugas savivaldybei, taip pat nėra nurodytų teikiamų techninės priežiūros paslaugų kainų. Taip pat savivaldybė neturi patvirtinusi galiojančios kovos su korupcija programos įgyvendinimo priemonių plano, kuriame būtų nustatytos priemonės korupcijos pasireiškimo tikimybei savivaldybės veiklos srityse mažinti.

Pasiūlyta: savivaldybės vidaus teisės aktuose nustatyti aiškią kriterijų taikymo procedūrų tvarką ir svarstyti galimybę numatyti papildomus iš kelių priežiūros ir plėtros programos gautų lėšų paskirstymo kriterijus, efektyviau kontroliuoti informacijos apie vietinės reikšmės kelių ir gatvių būklę teikimo procedūras. Savivaldybės vidaus teisės aktuose, nustatančiuose savivaldybės veiklos principus skirstant ir naudojant iš savivaldybės biudžeto skirtas lėšas vietinės reikšmės keliams ir gatvėms tiesti, taisyti (remontuoti), dalyvaujant pareiškėjams, pastarųjų iniciatyva, reglamentuoti pareiškėjų prašymų eilės sudarymo ir jos administravimo procedūras, taip pat reglamentuoti tvarką, kurios laikantis turi būti nagrinėjami pareiškėjų prašymai. Detalizuoti savivaldybės vidaus teisės aktų nuostatas, susijusias su savivaldybės finansavimo įnašo dydžio

VILNIAUS RAJONO
SAIVALDYBĖ

Institucija

Atliktos korupcijos rizikos analizės apibendrinimas

sisiekimo komunikacijų darbams atlikti nustatymu. Svarstyti galimybes, vykdant viešojo pirkimo konkursus vietinės reikšmės kelių ir gatvių priežiūros bei remonto darbams pirkti, pirkti ne darbų įkainius, o konkrečius darbus. Nesant ekonominio pagrindimo, pakartotinai neorganizuoti viešųjų pirkimų konkursų vietinės reikšmės kelių ir gatvių priežiūros ir remonto darbams pirkti, jei jiems atlikti jau buvo išrinkti tiekėjai anksčiau vykusio supaprastinto atviro konkurso būdu. Atsisakyti praktikos, kai savivaldybės prekių, paslaugų ar darbų poreikį formuojantis asmuo pats dalyvauja vykdant atitinkamą pirkimą, taip pat svarstyti galimybę šių funkcijų atskyrimą reglamentuoti savivaldybės vidaus teisės aktuose. Išsamiau detalizuoti subjektų, vykdančių supaprastintus viešuosius pirkimus, paskyrimo klausimą, taip pat nustatyti tokio pobūdžio sprendimų priėmimo kriterijus (aplinkybes) ir jų įforminimo procedūras. Savivaldybei, kaip jos vietinės reikšmės kelių ir gatvių tiesimo, taisymo (remonto) darbų atlikimo techninę priežiūrą organizuojančiai institucijai, stiprinti UAB „Saugvila“ kontrolę.

KAUNO REGIONAS

Analizuotos veiklos sritys: 1) savivaldybės įmonių steigimas; 2) savivaldybės įmonių išlaikymas; 3) savivaldybės įmonių administravimas (įmonių kolegialių organų formavimas, įmonių administravimas ir kontrolė). Papildomai įvertinta korupcijos prevencijos priemonių, nustatytų Korupcijos prevencijos įstatyme, įgyvendinimas Kauno miesto savivaldybėje.

Nustatyta, kad 2012 m. vykusių bendrovių vadovų atrankos procedūrų metu nebuvo vykdomos Korupcijos prevencijos įstatymo 9 straipsnio 6 dalies nuostatos; savivaldybės priimtuose vidaus teisės aktuose nėra reglamentuotų bent minimalių kvalifikacinių reikalavimų asmenims, siekiantiems eiti savivaldybės reguliavimo sričiai priskirtų akcinių ir (ar) uždarytųjų akcinių bendrovių vadovų pareigas; savivaldybės reguliavimo sričiai priskirtų akcinių ir uždarytųjų akcinių bendrovių valdyboms, nerengiant konkurso ar kitos konkurencingos procedūros „leidžiama“ nevaržomai pasirinkti ir nuspręsti, kuris subjektas gali būti paskirtas eiti tam tikros bendrovės vadovo pareigas; savivaldybė nepakankamai užtikrina tinkamą viešųjų ir privačių interesų konfliktų prevencijos sistemos funkcionavimą ir nepakankamai kontroliuoja, kaip savivaldybės reguliavimo sričiai priskirtų įmonių vadovai vykdo Viešųjų ir privačių interesų derinimo valstybinėje tarnyboje įstatymą; savivaldybės vidaus teisės aktuose neregamentuoti kandidatų į savivaldybės bendrovių kolegialių organų narius atrankos kriterijai ir atrankos vykdymo tvarka. Taip pat, nustatyta, kad nėra taikoma bendroji savivaldybės bendrovių kolegialių valdymo organų formavimo praktika; savivaldybė, vykdydama jos reguliavimo sričiai priskirtų įmonių kontrolę, neįtikrina, kad įmonės teiktų išsamią informaciją apie savo veiklą, ir visuomenė neturi pakankamai galimybių susipažinti su savivaldybės įmonių vykdoma veikla ir įmonių veiklos rezultatais; savivaldybės reguliavimo sričiai priklausančių akcinių bendrovių vadovų atlyginimus nustato bendrovėse veikiančios valdybos, todėl tai sudaro sąlygas korupcijos rizikos požymių turinčiai valdybos narių diskrecijai kilti.

Pasiūlyta: užtikrinti Korupcijos prevencijos įstatymo 9 straipsnio nuostatų vykdymą ir kreiptis į STT dėl informacijos apie asmenį pateikimo; savivaldybės teisės aktuose nustatyti bendruosius kvalifikacinius ar kitus būtinos kompetencijos reikalavimus ir (ar) atrankos kriterijus asmenims, siekiantiems eiti savivaldybės bendrovių vadovų pareigas; imtis priemonių užtikrinti veiksmingą savivaldybės tarnautojų ir savivaldybės reguliavimo sričiai priskirtų įmonių vadovų privačių interesų deklaravimo ir kitų elgesio taisyklių vykdymo priežiūrą ir nustatyti su ja susijusius mechanizmus; detalizuoti savivaldybės vidaus teisės aktų nuostatas, papildomai reglamentuoti kandidatų į savivaldybės akcinės ir uždarosios akcinės bendrovės kolegialių organų (valdybų ir stebėtojų tarybų) narius, atrankos kriterijus, taip pat taikyti bendrąją savivaldybės bendrovių kolegialių valdymo organų (valdybų) formavimo praktiką, atsižvelgiant į savivaldybės vidaus teisės aktuose nustatytą teisinį reglamentavimą; užtikrinti, kad savivaldybės reguliavimo sričiai priklausančios įmonės teiktų visą informaciją apie savo veiklą; savivaldybės teisės aktuose įtvirtinti nuostatą, kad tais atvejais, kai savivaldybės bendrovės vadovas (direktorius) yra įmonėje veikiančio kolegialaus valdymo organo (valdybos) narys, jo darbo užmokestį ir skatinimo tvarką nustato toje bendrovėje veikiantis kolegialus priežiūros organas (stebėtojų taryba); atsižvelgiant į nustatytus korupcijos rizikos veiksnius ir pateiktus pasiūlymus savivaldybės įmonių valdymo srityje, atnaujinti kovos su korupcija programą.

KAUNO MIESTO
SAVIVALDYBĖ

Institucija

Atliktos korupcijos rizikos analizės apibendrinimas

KĖDAINIŲ RAJONO
SAVIVALDYBĖ

Analizuotos veiklos sritys: 1) viešųjų pirkimų inicijavimas; 2) viešųjų pirkimų organizavimas; 3) viešųjų pirkimų vykdymo kontrolė. Papildomai įvertinta ir korupcijos prevencijos priemonių, numatytų Korupcijos prevencijos įstatyme, įgyvendinimas Kėdainių rajono savivaldybėje.

Nustatyta, kad nepakankamai išsamiai reglamentuoti savivaldybės prekių, paslaugų ir (ar) darbų poreikio formavimo ir pirkimų planavimo mechanizmai; viešųjų pirkimų inicijavimo procese nedalyvauja prevencinę kontrolę atliekantis asmuo bei atsakingas už pirkimų vykdymą naudojantis CPO elektroniniu katalogu asmuo, o tai neužtikrina prevencinės kontrolės efektyvumo; nepakankamai reglamentuota pirkimą atliksiančio subjekto paskyrimo procedūra; neužtikrinamas viešųjų pirkimų inicijavimo ir priežiūros bei organizavimo funkcijų atskyrimas; nepakankamai aiškus viešojo pirkimo atlikimo būdo parinkimo bei keitimo procedūrų reglamentavimas; savivaldybėje esama ydingos praktikos įsigyjant analogiškus darbus atlikti atskirus mažos vertės pirkimus ir sudaryti kelias sutartis; savivaldybėje nepatvirtinta nuolatinė tiekėjų pretenzijų nagrinėjimo komisija; viešojo pirkimo sutarties sudarymo etapo kontrolės procedūros neužtikrina pakankamai efektyvios kontrolės galimybių; savivaldybės teisės aktuose nėra aiškiai reglamentuota, kas vykdo tiekėjų įsipareigojimų vykdymo kontrolę; neatliekamas viešojo pirkimo sutarčių rezultatų vertinimas.

Pasiūlyta: siekiant didesnio prekių, paslaugų ir (ar) darbų poreikio formavimo ir pirkimų planavimo procesų aiškumo ir skaidrumo savivaldybės teisės aktuose išsamiau reglamentuoti, kaip pagrindžiamas poreikis pirkti konkrečią prekę, paslaugą ir (ar) darbus, kaip rengiamas ir derinamas pirkimų plano projektas; siekiant viešųjų pirkimų procese užtikrinti vykdomų funkcijų atskyrimą, tikslinga viešųjų pirkimų iniciatorių pareigybių aprašymuose numatyti pirkimų iniciatoriams priskirtinas funkcijas; paskirti asmenį, kuris viešųjų pirkimų srityje atliktų prevencinę kontrolę; savivaldybės teisės aktuose numatyti, jog viešųjų pirkimų paraiškos turi būti derinamos ne tik su perkančiosios organizacijos finansininku ir padalinio vadovu, bet ir su atsakingu už pirkimų vykdymą naudojantis CPO elektroniniu katalogu asmeniu bei prevencinę kontrolę atliekančiu asmeniu; aiškiai reglamentuoti, kas ir kada nusprendžia, kas atliks konkretų pirkimą (savivaldybės viešųjų pirkimų komisija ar organizatorius, kuris organizatorius konkrečiai); atsiskyti praktikos, kai savivaldybės prekių, paslaugų ar darbų poreikį formuojantis asmuo pats dalyvaudamas vykdant atitinkamą pirkimą, įgyvendina šio poreikio tenkinimą ir svarstyti galimybę šių funkcijų atskyrimą įtvirtinti savivaldybės teisės aktuose; savivaldybės teisės aktuose aiškiai nustatyti, kuriame viešojo pirkimo etape yra parenkamas pirkimo būdas ir kas tai atlieka, reglamentuoti pirkimo būdo keitimo aplinkybes bei procedūrą; svarstyti galimybę daugiau viešųjų pirkimų vykdyti per CPO elektroninį katalogą; savivaldybės vidaus teisės aktuose išsamiau reglamentuoti viešojo pirkimo sutarties rengimo, derinimo ir pasirašymo tvarką; svarstyti galimybę tiekėjų pretenzijoms nagrinėti sudaryti nuolatinę pretenzijų nagrinėjimo komisiją.

KLAIPĖDOS REGIONAS

KLAIPĖDOS MIESTO
SAVIVALDYBĖ

Analizuotos veiklos sritys: 1) viešųjų pirkimų inicijavimas; 2) viešųjų pirkimų organizavimas; 3) viešųjų pirkimų vykdymo kontrolė.

Nustatyta, kad neaiškiai apibrėžtas viešųjų pirkimų poreikio formavimo ir planavimo vykdymo etapas bei pirkimų iniciatoriaus veiksmai šiame etape; nenustatyti kvalifikacijos ir reputacijos reikalavimai pirkimų iniciatoriui; nereglamentuotas viešųjų pirkimų prevencinės kontrolės vykdymas; nenustatytos viešųjų pirkimų kontrolę vykdančio asmens funkcijos ir kompetencija atskiruose viešojo pirkimo procedūrų etapuose; prevencinė kontrolė pavesta asmeniui, dalyvaujantiems viešųjų pirkimų dokumentų rengimo procese; neatsižvelgta į Viešųjų pirkimų tarnybos parengtas Perkančiųjų organizacijų viešųjų pirkimų organizavimo ir vidaus kontrolės rekomendacijų kai kurias nuostatas; neišnaudojamos efektyvesnių ir skaidresnių pirkimų galimybių per CPO elektroninį katalogą; nereglamentuota tiekėjų pretenzijų ir ginčų nagrinėjimo bei subjekto, nagrinėjančių tiekėjų pretenzijas, paskyrimo tvarka; neišsamus Viešųjų pirkimų komisijos darbo organizavimo reglamentavimas ir pan.

Pasiūlyta: aiškiai reglamentuoti pirkimų iniciatoriaus teisinį statusą, išsamiai detalizuoti jo funkcijas ir atsakomybę (nustatyti kokius veiksmus ir kokia seka privalo atlikti pirkimų iniciatorius pirkimų poreikio formavimo etape); Pirkimų iniciatoriui, kaip ir kitiems viešuosiuose pirkimuose dalyvaujantiems asmenims, nustatyti reputacijos ir nešališkumo bei konfidencialumo reikalavimus; išsamiai savivaldybės teisės aktuose reglamentuoti viešųjų pirkimų prevencinės kontro-

Institucija

Atliktos korupcijos rizikos analizės apibendrinimas

lės vykdymą, nustatyti viešųjų pirkimų kontrolę vykdančio asmens funkcijas ir kompetenciją; savivaldybės teisės aktuose, reglamentuojančiuose viešųjų pirkimų organizavimą, nustatyti privalomą pirkimą per CPO, kai kataloge yra prekių, paslaugų ar darbų pasiūla ir nėra objektyvių priežasčių, dėl kurių tokio pirkimo nebūtų galima atlikti; savivaldybės teisės aktuose aiškiau reglamentuoti kokia tvarka ir kuriais kriterijais remiantis yra nusprendžiama, ar viešąjį pirkimą atliks Viešųjų pirkimų komisija (veikianti ar naujai sudaryta) ar organizatorius; parengti viešojo pirkimo sutarčių rengimo, derinimo ir pasirašymo tvarką (taisyklės, tvarkos aprašą ar pan.), kurioje būtų reglamentuota viešojo pirkimo sutarties projekto rengimo procedūra, nustatoma atsakomybė sutarties projekto rengėjui ir asmeniui, pateikiančiam sutarčiai parengti būtiną informaciją ar dokumentus; savivaldybės teisės aktuose reglamentuoti bendrąją sutarčių vykdymo priežiūros tvarką ir kt.

ŠILUTĖS RAJONO
SAVIVALDYBĖ

Analizuotos veiklos sritys: 1) Šilutės rajono savivaldybės socialinio būsto administravimas; 2) viešųjų pirkimų organizavimas; 3) viešųjų pirkimų vykdymas.

Nustatyta, kad neaiškios ir neskaidrios procedūros, įgyvendinant gyventojų teisę į socialinį būstą; savivaldybės vidaus teisės aktuose nurodytos viešųjų pirkimų teisinio reglamentavimo priemonės, didinančios objektyvų ir nešališką prekių, paslaugų ir (ar) darbų poreikio formavimą; neveiksminga viešųjų pirkimų organizavimo ir vykdymo priežiūra; per plati savivaldybės administracijos direktoriaus diskrecinė teisė spręsti, kas turi atlikti konkretų viešąjį pirkimą (pavyzdžiui, pirkimų organizatorius, jau veikianti ar naujai sudaryta Viešųjų pirkimų komisija), kas turi nagrinėti tiekėjų pretenzijas.

Pasiūlyta: vadovaujantis Paramos būstui įsigyti ar išsinuomoti įstatymu; parengti naujus socialinio būsto nuomą ir administravimą Šilutės rajono savivaldybėje reglamentuojančius teisės aktus; sumažinti viešųjų pirkimų sutarčių verčių ribas iki kurių viešąjį pirkimą gali atlikti pirkimų organizatorius ir siekti, kad daugiau viešųjų pirkimų atliktų Viešųjų pirkimų komisija; paskirti asmenį, atsakingą už prevencinę viešųjų pirkimų kontrolę; reglamentuoti pirkimo sutarties vykdymo priežiūrą ir nustatyti asmens, atsakingo už sutarties vykdymą, atsiskaitymo formą, būdą ir terminus.

PANEVĖŽIO REGIONAS

MOLĖTŲ RAJONO
SAVIVALDYBĖ

Analizuotos veiklos sritys: 1) viešųjų pirkimų inicijavimas; 2) viešųjų pirkimų organizavimas; 3) viešųjų pirkimų vykdymo kontrolė. Papildomai įvertinta ir korupcijos prevencijos priemonių, nustatytų Korupcijos prevencijos įstatyme, įgyvendinimas Molėtų rajono savivaldybėje.

Nustatyta, kad savivaldybėje ne visada įgyvendinamas prekių, paslaugų ar darbų poreikio formavimo, šio poreikio tenkinimo (įskaitant, ar poreikis tenkinamas tinkamai) organizavimo ir kontrolės funkcijų atskyrimas; savivaldybės teisės aktuose nepakankamai reglamentuotas savivaldybės prekių, paslaugų ir (ar) darbų poreikio formavimo ir pirkimų planavimo mechanizmas; taip pat pirkimą atliksiančio subjekto paskyrimas; viešojo pirkimo vykdymo būdo parinkimas; ginčų nagrinėjimas. Nepakankamai reglamentuoti nepriekaištingos reputacijos, nešališkumo ir konfidencialumo reikalavimai pirkimų iniciatoriams; egzistuoja galimai per didelės savivaldybės galimybės prekių, paslaugų ar darbų pirkimus vykdyti apklausos būdu.

Pasiūlyta: paskirti už viešųjų pirkimų planavimą atsakingą asmenį arba Viešųjų pirkimų skyriaus valstybės tarnautojų pareigybių aprašymuose tiksliai nustatyti jų atliekamas funkcijas. Patikslinti savivaldybės teisės aktus ir taikyti praktiką, kad reikalingų pirkti prekių, paslaugų ar darbų poreikį formuoja savivaldybės administracijos paskirti pirkimų iniciatoriai, kuriems nėra priskirtos pirkimų organizatorių ir komisijų narių funkcijos. Viešuosius pirkimus reglamentuojančiuose savivaldybės teisės aktuose nustatyti, kad pirkimų iniciatoriui taikomi nepriekaištingos reputacijos, nešališkumo ir konfidencialumo reikalavimai. Reglamentuojant pirkimo procedūrą atlikimo pradžią; savivaldybės administracijos viešųjų pirkimų organizavimo taisyklėse, supaprastintų viešųjų pirkimų taisyklėse atskirti viešųjų pirkimų inicijavimo ir organizavimo funkcijas. Kiekvieno pirkimo procedūroms atlikti pildyti paraišką, kurią tvirtina perkančiosios organizacijos vadovas. Savivaldybės teisės aktuose aiškiau reglamentuoti, kas ir kada nusprendžia, kas atliks konkretų pirkimą (savivaldybės Viešųjų pirkimų komisija ar organizatorius), kaip šis sprendimas įforminamas. Viešuosius pirkimus, neatsižvelgiant į pirkimo vertę, dažniau pavesti atlikti

Institucija

Atliktos korupcijos rizikos analizės apibendrinimas

savivaldybės Viešųjų pirkimų komisijai. Atsisakyti praktikos, kai savivaldybės prekių, paslaugų ar darbų poreikį formuojantis asmuo, pats dalyvaudamas vykdant atitinkamą pirkimą, įgyvendina šio poreikio tenkinimą, ir svarstyti galimybę šių funkcijų atskyrimą įtvirtinti savivaldybės teisės aktuose. Viešųjų pirkimų komisijos darbo reglamente nustatyti, kad balsavimo metu Komisijos nariai negali susilaikyti nuo sprendimo priėmimo ir turi aiškiai išreikšti savo poziciją dėl svarstomo klausimo. Jei Komisijos narys negali priimti sprendimo dėl informacijos ar laiko stokos, jis turėtų prašyti nukelti Komisijos posėdžio datą ir kreiptis dėl papildomos informacijos ir paaiškinimų suteikimo į kitus Komisijos narius ar ekspertus. Taip pat pasiūlyta nustatyti, kad Komisijos sprendimai įforminami protokolais, kuriuose nurodomi Komisijos narių pasisakymai, atskirosios nuomonės (kai jos pareiškiamos), pateikiami paaiškinimai, Komisijų priimti sprendimai, sprendimų motyvai (pagrindai ir argumentai), balsavimo rezultatai, įvardijamas kiekvieno Komisijos nario sprendimas (už arba prieš) dėl svarstomo klausimo. Savivaldybės teisės aktuose aiškiai nustatyti, kas ir kaip nusprendžia dėl viešojo pirkimo būdo parinkimo. Imtis priemonių, kad savivaldybės interneto svetainėje būtų skelbiami visi savivaldybės viešųjų pirkimų organizavimą reglamentuojantys teisės aktai (pirkimų komisijų sudėtis, komisijos veiklą reglamentuojantys teisės aktai, informacija apie savivaldybės Viešųjų pirkimų skyriui pavestus vykdyti uždavinius ir priskirtas atlikti funkcijas). Daugiau viešųjų pirkimų vykdyti per CPO elektroninį katalogą. Savivaldybės teisės aktuose pakeisti tiekėjų pretenzijų nagrinėjimo mechanizmą organizatoriaus atliekamo pirkimo atveju arba svarstyti galimybę tiekėjų pretenzijoms nagrinėti sudaryti nuolatinę pretenzijų nagrinėjimo komisiją, arba pretenziją paskirti nagrinėti asmeniui, kuris yra nesusijęs su vykdytomis viešojo pirkimo procedūromis. Atsižvelgiant į organizavimo ir vidaus kontrolės rekomendacijas savivaldybės vidaus teisės aktuose detalizuoti viešojo pirkimo sutarties rengimo, derinimo ir pasirašymo tvarką. Pirkimo sutarčių vykdymo priežiūrą pavesti tik atitinkamo pirkimo iniciatoriui arba užtikrinti funkcijų (pirkimo atlikimas ir sutarties vykdymo priežiūra) atskyrimą ir nustatyti, kas gali būti atsakingas už pirkimo sutarties vykdymą, kaip šis paskyrimas įforminamas ir pan. Vertinti viešųjų pirkimų rezultatus ir juos susieti su gauta nauda ir patirtomis išlaidomis.

ŠIAULIŲ REGIONAS

Analizuotos veiklos sritys: 1) viešųjų pirkimų inicijavimas; 2) viešųjų pirkimų organizavimas; 3) viešųjų pirkimų vykdymo kontrolė.

Nustatyta, kad neįgyvendinamas savivaldybės prekių, paslaugų ar darbų poreikio formavimo, šių prekių, paslaugų ar darbų pirkimo organizavimo, vykdymo ir kontrolės funkcijų atskyrimas; nepakankamai reglamentuota pirkimą atliksiančio subjekto skyrimo procedūra; nepakankamai aiškus viešojo pirkimo atlikimo būdo parinkimo ir keitimo procedūrų, ginčų nagrinėjimo teisinis reglamentavimas; neužtikrinama, kad tiekėjams ir kitiems suinteresuotiems asmenims būtų teikiama visa aktuali informacija apie viešųjų pirkimų organizavimą, vykdymą ir rezultatus; viešojo pirkimo sutarties sudarymo etapo kontrolės procedūrų nepakanka, kad būtų užtikrinama efektyvi kontrolė.

Pasiūlyta: patikslinti savivaldybės teisės aktus ir užtikrinti, kad administracijos reikmėms reikalingų pirkti prekių, paslaugų ar darbų poreikį formuotų administracijos paskirti pirkimų iniciatoriai (darbuotojas ar struktūrinis padalinys), kuriems nėra priskirtos pirkimų organizatorių funkcijos; siekti, kad daugiau viešųjų pirkimų atliktų Viešųjų pirkimų komisijos; svarstyti galimybę sumažinti pirkimų sutarčių verčių ribas, iki kurių viešąjį pirkimą gali atlikti pirkimo organizatorius; taip pat panaikinti administracijos direktoriui suteiktą teisę priimti žodinį sprendimą, kuriuo pavedama pirkimą atlikti Komisijai ar pirkimo organizatoriui; atsisakyti praktikos, kai savivaldybės prekių, paslaugų ar darbų poreikį formuojantis asmuo pats dalyvauja organizuojant, vykdant atitinkamą pirkimą ir (ar) jį kontroliuoja ir svarstyti galimybę šių funkcijų atskyrimą įtvirtinti savivaldybės teisės aktuose; savivaldybės teisės aktuose patikslinti galimus pagrindinius viešojo pirkimo būdus; daugiau viešųjų pirkimų vykdyti per CPO elektroninį katalogą; išsamiau ir konkrečiau reglamentuoti tiekėjų pretenzijų nagrinėjimo mechanizmą; svarstyti galimybę sudaryti nuolatinę pretenzijų nagrinėjimo komisiją tiekėjų pretenzijoms nagrinėti; detalizuoti viešojo pirkimo sutarties rengimo, derinimo ir pasirašymo tvarką; svarstyti galimybę paskirti asmenį, atliekantį prevencinę kontrolę viešųjų pirkimų srityje, į kurio pareigas dalyvaujant viešųjų pirkimų procedūrose įeitų tik prevencinė kontrolė; pirkimo sutarčių vykdymo priežiūrą pavesti tik atitinkamo pirkimo iniciatoriui arba atskirti pirkimo atlikimo ir sutarties vykdymo priežiūros funkcijas.

RASEINIŲ RAJONO
SAVIVALDYBĖ

PASTABOS IR PASIŪLYMAI DĖL 2015 M. VERTINTŲ SVARBIAUSIŲ KOVOS SU KORUPCIJA PROGRAMŲ IR JŲ PRIEMONIŲ PLANŲ

Institucija

Pagrindiniai kovos su korupcija programų ir priemonių planų trūkumai

ŠAKINĖS KOVOS SU KORUPCIJA PROGRAMOS IR JŲ PRIEMONIŲ PLANAI

SVEIKATOS APSAUGA	Išanalizavus Sveikatos apsaugos ministerijos (toliau – SAM) pateiktos šakinės korupcijos prevencijos sveikatos sistemoje 2015–2025 metų programos įgyvendinimo 2015–2019 m. veiklos plano projektą (toliau – planas), pasiūlyta: plano nuostatas suderinti su Nacionalinės kovos su korupcija 2015–2025 metų programos įgyvendinimo 2015–2019 metų tarpinstitucinio veiklos plano nuostatomis; į plane įvardintų priemonių vykdymą įtraukti ne tik SAM pavaldžias biudžetines, viešąsias asmens sveikatos priežiūros įstaigas ir savivaldybėms pavaldžias viešąsias asmens sveikatos priežiūros įstaigas, bet ir kitas asmens sveikatos priežiūros įstaigas, pavyzdžiui, Vidaus reikalų ministerijos Medicinos centrą. Taip pat pasiūlyta įvertinti šakinės korupcijos prevencijos sveikatos sistemoje 2014–2016 m. programos įgyvendinimą ir suderinti jos nuostatas su naujai parengtu dokumentu. Atsižvelgiant į egzistuojančius korupcijos rizikos veiksnius ¹ , atliktus tyrimus sveikatos apsaugos srityje ² , programą ir jos plano projektą tikslinti ir papildyti atitinkamais veiksmais, priemonėmis.
VIEŠIEJI PIRKIMAI	Išanalizavus Viešųjų pirkimų tarnybos pateiktą šakinę kovos su korupcija bei korupcijos prevencijos viešuosiuose pirkimuose 2015–2019 metų programos projektą (toliau – programa), pasiūlyta: programą ir jos priemonių planą parengti tokius, kad juos tiesiogiai vykdytų visos valstybės ir savivaldybės įstaigos, t. y. visoms ministerijoms, savivaldybėms, viešajai įstaigai CPO LT; numatyti priemones, kurios sudarytų galimybes riboti tiekėjų dalyvavimą viešuosiuose pirkimuose, jeigu šie tiekėjai įtraukti į reikšmingiausių tarptautinių organizacijų „juoduosius sąrašus“ (pavyzdžiui, Pasaulio banko sąrašas); programoje aptarti ir numatyti perkančiųjų organizacijų ir tiekėjų „baltųjų sąrašų“ sudarymą ir viešinimą, taip užtikrinant gerosios praktikos sklaidą. Taip pat pasiūlyta numatyti priemones, kurios sudarytų galimybes viešuosius pirkimus vykdyti pagal aukcionų principus, taip pat priemones, kurios būtų skirtos CPO LT vykdomų pirkimų kontrolei, prekių kokybei, viešojo pirkimo dokumentų konfidencialumui, vidaus sandorių kontrolei užtikrinti; numatyti priemones, užtikrinančias pirkimo iniciatorių didesnę reputacijos, nešališkumo ir konfidencialumo reikalavimų taikymą.
SPORTAS	Išanalizavus Kūno kultūros ir sporto departamento prie Lietuvos Respublikos Vyriausybės pateiktos šakinės Sporto srities korupcijos prevencijos programos projektą (toliau – programa), nustatyta, kad dokumente nepakankamai atskleistos rizikingos sritys, o tikslai, uždaviniai, priemonės ir programos vertinimo kriterijai – tikslintini. Pasiūlyta: patikslinti tikslus, uždavinius pagal priemones ir pateiktus mūsų pasiūlymus; patikslinti nurodytą programos tikslo vertinimo kriterijų; pasiūlyta nurodyti priemonių, kurios įtrauktų visuomenines organizacijas, privatų sektorių (federacijas, sporto organizacijas, sporto klubus ir kt.) į antikorupcinę veiklą, taip pat teiktų jiems informacijos apie sukauptą antikorupcinės veiklos patirtį, skatintų atskirų sporto šakų federacijas inicijuoti priemones, mažinančias ir (ar) šalinančias korupcijos prielaidas atitinkamoje sporto šakoje.

¹ Prieiga per internetą: <http://www.stt.lt/lt/menu/korupcijos-prevencija/kovos-su-korupcija-programos/>

² Prieiga per internetą: <http://www.stt.lt/lt/menu/sociologiniai-tyrimai/>

Pavyzdžiui, 2013 m. Eurobarometro apklausos apie korupciją duomenimis sveikatos priežiūra yra viena iš labiausiai korupcijos pažeidžiamų sričių Lietuvoje. 29 proc. Lietuvos respondentų pažymėjo, kad iš jų buvo tikėtasi arba reikalaujama kyšio. 21 proc. šių atvejų buvo susijęs su sveikatos priežiūros sektoriumi – tai antra pagal dydį procentinė dalis ES (palyginti su ES vidurkiu, siekiančiu 2 proc.). Tiek pat procentų Lietuvos respondentų (21 proc.), kurie kreipėsi į viešąsias medicinos įstaigas, pripažino papildomai sumokėję arba padovanoję vertingą dovaną slaugytojai arba gydytojui arba skyrę auką ligoninei. Apie 32 proc. apklaustųjų paminėjo, kad padarė tai prieš gaudami sveikatos priežiūros paslaugas, o 38 proc. apklaustųjų mokėjo arba dovanojo dovanas, jau gavę sveikatos priežiūros paslaugas.

Institucija

Pagrindiniai kovos su korupcija programų ir priemonių planų trūkumai

RINKIMAI	<p>Išanalizavus Vyriausiosios rinkimų komisijos pateiktos šakinės Lietuvos Respublikos rinkimų, politinių partijų veiklos ir politinių kampanijų finansavimo korupcijos prevencijos 2016–2017 metų programos projektą (toliau – programa), nustatyta, kad programa apsiriboja Vyriausiosios rinkimų komisijos kompetencija ir pateiktas programos tikslas yra nukreiptas į jos veiklą, kad reikėtų sukongretinti programos tikslo pasiekimo vertinimo kriterijus ir siekiamus rezultatus, taip pat atitinkamai nustatyti uždavinio vertinimo kriterijus ir nurodyti, kokie bus sukurti produktai, ir patikslinti priemonių įgyvendinimo vertinimo kriterijus, orientuojantis į galutinį rezultatą. Pasiūlyta: įtraukti priemonių, kurios padėtų spręsti problemas dėl politinių partijų finansavimo lėšų panaudojimo skaidrumo, siekiant išvengti balsų pirkimo ir paslėptos reklamos, taip pat užtikrinti, kad politinės partijos laiku pateiktų tinkamą informaciją apie savo finansavimo šaltinius. Taip pat pasiūlyta stiprinti išlaidų ir pajamų, įskaitant nario mokesčius, stebėjimą ir įvertinti Vyriausiosios rinkimų komisijos pajėgumus įgyvendinant minėtas funkcijas, sukurti būdus ir metodus paslėptai politinei reklamai nustatyti, parengti politinės reklamos kainų palyginimo modelį, kad būtų galima nuodugniau patikrinti politinių partijų pateiktas ataskaitas ir nustatyti, ar išlaidos politinei reklamai yra pagrįstos ir nėra dirbtinai užaukštintos ar sumažintos; rekomenduota patikslinti priemonių įgyvendinimo kriterijų, pagal pateiktą pavyzdį.</p>
APLINKOS APSAUGA	<p>Išanalizavus Aplinkos ministerijos pateiktos šakinės Lietuvos Respublikos aplinkos apsaugos srities šakinės kovos su korupcija programos projektą, nustatyta, kad dokumente įgyvendinimo vertinimui pasirinkti nepakankamai tikslūs vertinimo kriterijai. Pasiūlyta: pasirinkti kitus vertinimo kriterijus, perteikiančius žmonių nuomonės kitimą atitinkamose srityse, į kurias yra orientuoti programos veiksmai. Taip pat pasiūlyta atnaujinti Aplinkos ministerijos sistemos kovos su korupcija programos įgyvendinimo priemonių 2015–2017 m. planą, atsižvelgiant į šakinėje Aplinkos apsaugos srities korupcijos prevencijos programoje nurodytas rizikingas veiklos sritis, kuriose gali pasireikšti korupcija.</p>
INSTITUCINĖS (MINISTERIJŲ) KOVOS SU KORUPCIJA PROGRAMOS IR JŲ PRIEMONIŲ PLANAI	
ENERGETIKOS MINISTERIJA	<p>Išanalizavus Energetikos ministerijos 2014–2016 metų kovos su korupcija programos ir jos įgyvendinimo priemonių planą (toliau – programa / priemonių planas), nustatyta, kad programoje trūksta nuoseklumo, vientisumo. Neatlikta programos aplinkos analizė. Rengiant programą įvertintas (arba tai neatsispindi nenaudojant programoje) Energetikos ministerijos anksčiau vykdytos antikorporacinės politikos efektyvumas. Nustatyti Programos tikslų ir uždavinių vertinimo kriterijai nėra pakankamai tikslūs ir aiškūs. Programoje stokojama programos veiksmingumo vertinimo tvarkos, pagal kurią būtų vertinama, ar įvykdytos programos priemonės pašalino ar sumažino nustatytus korupcijos rizikos veiksnius, ar būtina nustatyti naujas priemones šiems korupcijos rizikos veiksniams šalinti ar mažinti. Programoje nepakankamai detalizuotas programos administravimo mechanizmas. Nėra numatyta galimybė visuomenei ir suinteresuotiems subjektams teikti pasiūlymus dėl programos nuostatų atnaujinimo per visą programos įgyvendinimo laikotarpį. Tobulintina priemonių plano struktūra, kadangi jame nėra nustatyto tikslo, tikslo rezultato kriterijų. Priemonių plane pasigendama konkrečių priemonių, padėsiančių užtikrinti programoje išskeltų tikslų ir suformuluotų uždavinių įvykdymą. Atskirų priemonių plane įtvirtintų priemonių įgyvendinimo terminas reglamentuojamas nepakankamai konkrečiai ir aiškiai. Pasiūlyta: atlikti išsamią Energetikos ministerijos aplinkos analizę antikorporaciniu požiūriu, įvertinti Energetikos ministerijos priimtus norminius aktus bei sprendimus ir nustatyti, ar juose įtvirtinta sprendimų priėmimo tvarka yra skaidri, ar ši įtvirtinta tvarka yra pakankama, ar joje nėra perteklinių reikalavimų, ar pavaldžiose įstaigose tinkamai ir (ar) pakankamai veikia vidaus kontrolės sistema, tiksliai apibrėžti uždavinių bei priemonių įgyvendinimo vertinimo kriterijus, reglamentuoti programos administravimo mechanizmą, nustatyti konkrečius programos stebėseną ir kontrolę vykdančius subjektus, reglamentuoti programos (ir priemonių plano) keitimo, atnaujinimo ar papildymo mechanizmą, nustatyti programos veiksmingumo vertinimo tvarką. Taip pat rekomenduotos konkrečios priemonės, kurias būtų tikslinga įtraukti į priemonių planą.</p>

Institucija

Pagrindiniai kovos su korupcija programų ir priemonių planų trūkumai

KULTŪROS MINISTERIJA	<p>Išanalizavus Kultūros ministerijos 2015–2019 metų korupcijos prevencijos programos projektą (toliau – programa / priemonių planas), nustatyta, kad Programoje įvardijami tikslai ir uždaviniai nepakankamai atspindi aktualias Nacionalinės kovos su korupcija 2015–2025 metų programos nuostatas; programoje nėra numatytų galimybių visuomenei ir suinteresuotiems subjektams teikti pasiūlymus dėl programos nuostatų atnaujinimo per visą programos įgyvendinimo laikotarpį; tobulintina priemonių plano struktūra, kadangi jame nėra nustatyti tikslo rezultato kriterijai; numatytoms priemonėms nenurodyta problemų; atskirų priemonių plane įtvirtintų priemonių įgyvendinimo terminas reglamentuojamas nepakankamai konkrečiai ir aiškiai. Pasiūlyta: tobulinant programą ir priemonių planą vadovautis mūsų parengtomis Valstybės įstaigos korupcijos prevencijos programos rengimo rekomendacijomis ir atsižvelgti į Nacionalinės kovos su korupcija 2015–2025 metų programos III skyriaus 41 punkto nuostatas; Programos nuostatose numatyti galimybę visuomenei ir kitiems suinteresuotiems subjektams pateikti pasiūlymus Kultūros ministerijos Korupcijos prevencijos darbo grupei dėl programos ir priemonių plano tobulinimo; nustatyti tarnybinę ar drausminę atsakomybę už netinkamą programos vykdymą ar informacijos teikimą asmenims, kontroliuojantiems, kaip vykdoma programa, taip pat nesilaikant programoje nustatytų terminų ar pan.; priemones grupuoti pagal nustatytus programos tikslus ir uždavinius, numatyti tikslo rezultato kriterijus, išskirti problemą ir nurodyti konkrečias priemones problemai pašalinti; svarstyti galimybę į 2015–2019 metų priemonių planą įtraukti priemones, kurios, atlikus ankstesnės korupcijos prevencijos programos efektyvumo vertinimą, Kultūros ministerijos nuomone buvo veiksmingos ir kurias įgyvendinus sumažėjo korupcijos pasireiškimo tikimybė.</p>
SUSISIEKIMO MINISTERIJA	<p>Išanalizavus susisiekimui priskirtų valdymo sričių kovos su korupcija programos ir jos įgyvendinimo 2015–2016 metų priemonių plano projektą (toliau – programa), nustatyta, kad atlikdama aplinkos analizę ir vertindama skirtingų sociologinių tyrimų ir kitus duomenis ministerija skyrė nepakankamai dėmesio korupcijos ir jos prevencijos situacijos pačioje ministerijoje ir pavaldžiose įstaigoje analizei, kai kurie duomenys neatnaujinti, neįvertintas anksčiau vykdytos antikorporcinės politikos efektyvumas, nepakankamai detalizuotas programos administravimo mechanizmas; kai kurios įgyvendinimo plano priemonės suformuluotos deklaratyviai, jų veiksmingumo vertinimo kriterijai neaiškūs, nustatyti terminai abstraktūs, nėra numatyta konkrečių veiksmų išskirtiems tikslams pasiekti. Pasiūlyta: atnaujinti programą ir patikslinti jos administravimo mechanizmą; tiksliau suformuluoti įgyvendinimo plane nurodytas priemones, nustatyti konkretesnius priemonių įgyvendinimo terminus, patikslinti priemonių siekiamo rezultato vertinimo kriterijus, kurie turėtų būti aiškūs, konkretūs ir lengvai pamatuojami, ir t. t.</p>
INSTITUCINĖS (SAVIVALDYBIŲ) KOVOS SU KORUPCIJA PROGRAMOS IR JŲ PRIEMONIŲ PLANAI	
VILNIAUS REGIONAS	
VILNIAUS MIESTO SAVIVALDYBĖ	<p>Išanalizavus Vilniaus miesto savivaldybės administracijos 2016–2017 metų korupcijos prevencijos programos projektą (toliau – programa), nustatyta, kad programoje minima aplinkos analizė, atlikta nevisiškai, nes ją atliekant buvo tik įvertinti STT atliktos korupcijos rizikos analizės išvadoje identifikuoti korupcijos rizikos veiksniai ir savivaldybės administracijos vidaus teisės aktų projektų antikorporcinio vertinimo praktika; kai kurie programos tikslų, uždavinių ir priemonių vertinimo kriterijai yra apibrėžti abstrakčiai. Nors savivaldybėje yra sudaryta Antikorporcijos komisija, tačiau su korupcijos prevencija susiję įpareigojimai šiai komisijai nėra reglamentuoti. Taip pat nepakankamai išsamiai reglamentuota korupcijos prevencijos programos ir jos įgyvendinimo priemonių plano stebėsenos, keitimo, papildymo ir atnaujinimo tvarka ir ją tikslinantys subjektai. Pasiūlyta: atlikti savivaldybės aplinkos analizę antikorporciniu požiūriu, įvertinti jos priimtus norminius aktus bei sprendimus ir nustatyti, ar juose įtvirtinta sprendimų priėmimo tvarka yra skaidri ir pakankama, ar joje nėra perteklinių reikalavimų, ar pavaldžiose įstaigose tinkamai ir (ar) pakankamai veikia vidaus kontrolės sistema, taip pat tiksliai apibrėžti uždavinių bei priemonių įgyvendinimo vertinimo kriterijus. Pasiūlyta svarstyti galimybę programos ir jos priemonių įgyvendinimo stebėsenos ir koordinavimo funkcijas pavesti vykdyti savivaldybės Antikorporcijos komisijai, nustatyti, kokios aplinkybės (ar) veiksniai galėtų lemti programos nuostatų peržiūrėjimą (ar) papildymo dažnumą anksčiau nustatyto termino. Reglamentuoti konkrečius subjektus, atsakingus už programos priemonių plano papildymą, atnaujinimą ar keitimą.</p>

Institucija

Pagrindiniai kovos su korupcija programų ir priemonių planų trūkumai

<p>ŠIRVINTŲ RAJONO SAVIVALDYBĖ</p>	<p>Išanalizavus Širvintų rajono savivaldybės 2015–2017 metų kovos su korupcija programos ir jos įgyvendinimo priemonių plano projektą (toliau – programa / priemonių planas), nustatyta, kad programoje neatsispindi aplinkos analizės atlikimo rezultatai ir savivaldybės vertinti rizikingi korupcijos požiūriu vidiniai ir išoriniai veiksniai. Nebuvo įvertintas (arba tai neatsispindi naujoje programoje) savivaldybės anksčiau vykdytos antikorupcinės politikos efektyvumas. Pasigendama biudžetinių ir viešųjų įstaigų ir įmonių, kurių steigėja ar viena iš steigėjų yra savivaldybė bei vyriausybinių ar nevyriausybinių organizacijų įtraukimo į programos ir priemonių plano vykdymą. Priemonių plane pasigendama konkrečių priemonių, padėsiančių pašalinti konkrečias korupcijos rizikas. Į priemonių planą savivaldybė neįtraukė korupcijos pasireiškimo tikimybės nustatymo metu įvardytų veiksmų. Atskirų priemonių plano priemonių laukiamo rezultato vertinimo kriterijai yra apibrėžiami „skaičiumi“, tačiau nenustatyta, koks skaičius bus laikomas ribiniu. Pasiūlyta: atlikti išsamią savivaldybės veiklos aplinkos (situacijos) analizę antikorupciniu požiūriu, programoje nustatyti jos veiksmingumo ir (ar) poveikio vertinimo atlikimo tvarką, įtraukti savivaldybės institucijas ir įstaigas, taip pat viešąsias įstaigas ir įmones, kuriose bent vienas iš steigėjų yra savivaldybės institucija ar įstaiga, į programos vykdymą ir nustatyti joms su korupcijos prevencija susijusius įpareigojimus. Taip pat pasiūlyta priemonių plane tiksliau apibrėžti uždavinių ir priemonių įgyvendinimo vertinimo kriterijus, į priemonių planą įtraukti priemones visiems korupcijos rizikos veiksniams, nustatytiems atliekant korupcijos pasireiškimo tikimybės nustatymo procedūrą, šalinti ar mažinti.</p>
<p>ELEKTRŲNŲ SAVIVALDYBĖ</p>	<p>Išanalizavus Elektrėnų savivaldybės 2015–2017 metų korupcijos prevencijos programos projektą (toliau – programa), nustatyta, kad programoje minima savivaldybės veiklos situacijos analizė atlikta nevisiškai, plačiau neanalizuojant savivaldybės veiklos sričių, kuriose korupcijos paplitimo galimybė yra didžiausia. Nustatyti programos uždavinių ir priemonių vertinimo kriterijai nėra pakankamai tikslūs ir aiškūs. Taip pat nepakankamai išsamiai reglamentuota korupcijos prevencijos programos ir jos įgyvendinimo priemonių plano stebėsenos, keitimo, papildymo ir atnaujinimo tvarka ir ją tikslinančios subjektai. Pasiūlyta: atlikti Savivaldybės aplinkos analizę antikorupciniu požiūriu, įvertinti jos priimtus norminius aktus bei sprendimus ir nustatyti, ar juose įtvirtinta sprendimų priėmimo tvarka yra skaidri ir pakankama, ar juose nėra perteklinių reikalavimų, ar pavaldžiose įstaigose tinkamai ir (ar) pakankamai veikia vidaus kontrolės sistema, taip pat – tiksliai apibrėžti uždavinių bei priemonių įgyvendinimo vertinimo kriterijus bei išsamiai reglamentuoti programos administravimo, atnaujinimo ir papildymo mechanizmą. Nustatyti konkrečius subjektus, atsakingus už programos priemonių plano pakeitimą, papildymą ir atnaujinimą.</p>
KAUNO REGIONAS	
<p>KAUNO MIESTO SAVIVALDYBĖ</p>	<p>Išanalizavus Kauno miesto savivaldybės 2015–2017 metų korupcijos prevencijos programą, nustatyta, kad rengiant programą neišsamiai atlikta aplinkos analizė, neatliktas ankstesnės programos veiksmingumo vertinimas. Programoje neaiškiai suformuluoti kai kurie tikslai bei uždaviniai, kai kurie jų yra analogiški ir kartojasi. Savivaldybė nerengia ir savivaldybės interneto tinklalapyje neskelbia programos priemonių įgyvendinimo ataskaitų. Pasiūlyta: siekiant, kad programa būtų orientuota į aktualiausias savivaldybės problemas, tinkamai atlikti aplinkos analizę, taip pat įvertinti ankstesnės programos veiksmingumą (pagal nustatytus tikslų ir uždavinių vertinimo kriterijus įvertinti pasiektą ar nepasiektą rezultatą), atsižvelgti į korupcijos pasireiškimo tikimybės išvadų rezultatus, korupcijos rizikos valdymo vertinimo audito išvadas, kitus savivaldybės atliktus tyrimus ar apklausas. Taip pat pasiūlyta atnaujinant programą aiškiau suformuluoti tikslus bei uždavinius, rengti ir savivaldybės interneto tinklalapyje skelbti kasmetines programos priemonių įgyvendinimo ataskaitas, informaciją apie programos veiksmingumo ar poveikio vertinimą bei kitą su programos įgyvendinimu susijusią informaciją.</p>
<p>KĖDAINIŲ RAJONO SAVIVALDYBĖ</p>	<p>Išanalizavus Kėdainių rajono savivaldybės 2012–2015 metų korupcijos prevencijos programą, nustatyta, kad rengiant programą neišsamiai atlikta aplinkos analizė, programoje iškelti tikslai ir uždaviniai neorientuoti į korupcijos problemų sprendimą, netiksliai apibrėžta programos stebėsenos ir kontrolės tvarka, taip pat netiksliai apibrėžtas Antikorupcijos komisijos vaidmuo įgyvendinant programą. Nustatyta ir programos priemonių plano trūkumų – priemonės nesuskirstytos pagal tikslus ir uždavinius, dėl to savivaldybei bus sudėtinga įvertinti programos įgyvendinimo veiksmingumą, be to, kasmetinės programos priemonių įgyvendinimo ataskaitos yra neišsamios, nes jose aprašomos ne visos, o tik įgyvendintos priemonės. Pasiūlyta: siekiant, kad programa būtų orientuota į aktualiausias savivaldybės problemas, tinkamai atlikti</p>

Institucija

Pagrindiniai kovos su korupcija programų ir priemonių planų trūkumai

	<p>aplinkos analizę ir, atsižvelgiant į ją, iškelti programos tikslus ir nustatyti uždavinius; programoje aiškiai įvardinti subjektus, vykdančius programos stebėseną, vertinimą ir kontrolę, nustatyti šio proceso tvarką, taip pat aiškiau apibrėžti Antikorupcijos komisijos vaidmenį įgyvendinant programą. Pasiūlyta nurodyti tarnybinę ar drausminę atsakomybę už netinkamą programos vykdymą, informacijos teikimą asmenims, kontroliuojantiems, kaip vykdoma Programa, nesilaikant programoje nustatytų terminų. Taip pat pasiūlyta priemonių plane programas grupuoti atsižvelgiant į nustatytus programos tikslus ir uždavinius, o kasmetines priemonių plano įgyvendinimo ataskaitas rengti lentelės forma, kuri sudarys galimybę aiškiau matyti įgyvendintas ir neįgyvendintas priemones, pasiektą rezultatą ir spręsti klausimą dėl programos ir priemonių plano atnaujinimo ar papildymo. Rekomenduota savivaldybės patvirtintą kovos su korupcija programą, jos vykdymo ataskaitas skelbti viešai, atsižvelgiant į Nacionalinės kovos su korupcija 2015–2025 metų programos 43 punktą.</p>
KLAIPĖDOS REGIONAS	
ŠILALĖS RAJONO SAVIVALDYBĖ	<p>Išanalizavus Šilalės rajono savivaldybės 2013–2015 metų korupcijos prevencijos programą ir jos įgyvendinimo priemonių planą, nustatyta, kad programa yra struktūrizuota, tačiau ne visų programos struktūrinių dalių pavadinimai atitinka jų turinį, visiškai nenagrinėjama ir neaptariama korupcijos rizikos tikimybė jautriausiose korupciniu požiūriu savivaldybės veiklos srityse, nesiremiam apklausių ir tyrimų rezultatais, nesinaudojama korupcijos pasireiškimo tikimybės atlikimo metu gautomis išvadomis ar Centralizuoto vidaus audito skyriaus arba savivaldybės kontrolieriaus atliktų auditų duomenimis, neatliktas ankstesnės programos priemonių veiksmingumo ir poveikio korupcijos rizikai vertinimas. Nei programoje, nei plane nėra nurodytų jokių priemonių (būdų), pasitikėjimo savivaldybės institucijomis pokyčiams matuoti. Be to, nėra numatytas programos įgyvendinimo vertinimo periodiškumas ir mechanizmas. Pasiūlyta: parengti naują korupcijos prevencijos programą ir jos įgyvendinimo priemonių planą, vadovaujantis Nacionalinės kovos su korupcija 2015–2025 metų programos nuostatomis ir mūsų parengtomis Savivaldybės korupcijos prevencijos programos rengimo rekomendacijomis, ir kurioje būtų įvardintos strateginės antikorupcinės veiklos Šilalės rajono savivaldybėje nuostatos, atitinkančias ilgalaikės programos principus bei apimančias visas savivaldybės įstaigas ir įmones. Programoje ir plane panaudoti korupcijos pasireiškimo tikimybės nustatymo metu gautus duomenis ir siekti, kad būtų parenkamos maksimaliai tinkamos ir efektyvios korupcijos prevencijos priemonės, plane priemones grupuoti pagal nustatytus programos tikslus ir uždavinius, numatyti antikorupcinės programos įgyvendinimo kontrolės sistemą, nustatyti atsiskaitomybę ir atsakomybę už programos priemonių vykdymą, antikorupcinį politikų, valstybės tarnautojų ir darbuotojų švietimą ir mokymą susieti su savivaldybėje vykdoma žmogiškųjų išteklių (personalo) politika ir integruoti į savivaldybės tarnautojų ir darbuotojų mokymo planus.</p>
PAGĖGIŲ SAVIVALDYBĖ	<p>Išanalizavus Pagėgių savivaldybės korupcijos prevencijos 2015–2017 m. programą ir jos įgyvendinimo priemonių planą, nustatyta, kad programoje iškelti tikslai ir uždaviniai, nors ir orientuoti į korupcijos problemų sprendimą, tačiau jie nepagrįsti Plano priemonėmis, t. y. nenurodyti būdai, kaip tai bus pasiekiamas. Programoje detalizuotas Programos ir jos Plano administravimo mechanizmas neveikia praktikoje. Pasiūlyta: pakoreguoti Korupcijos prevencijos 2015–2017 m. programą ir jos įgyvendinimo priemonių planą, atsižvelgiant į Nacionalinės kovos su korupcija 2015–2025 metų programos (ypač 39, 40, 41, 42, 43, 44 punktų) nuostatas ir mūsų parengtas Savivaldybės korupcijos prevencijos programos rengimo rekomendacijas. Taip pat pasiūlyta parengti strategines antikorupcinės veiklos Pagėgių savivaldybėje nuostatas, atitinkančias ilgalaikės programos principus bei apimančias visas savivaldybės įstaigas ir įmones, panaudoti korupcijos pasireiškimo tikimybės nustatymo metu gautus duomenis ir siekti, kad konkretiems korupcijos rizikos veiksniams valdyti būtų parenkamos maksimaliai tinkamos ir efektyvios korupcijos prevencijos priemonės.</p>
PANEVĖŽIO REGIONAS	
PANEVĖŽIO MIESTO SAVIVALDYBĖ	<p>Išanalizavus Panevėžio miesto savivaldybės kovos su korupcija 2016–2018 m. programos projektą, nustatyta, kad kai kurioms Priemonių plane numatytoms priemonėms stinga konkretno, todėl nėra aišku, kaip jos bus įgyvendinamos. Pasiūlyta: sukonkretinti priemones; į priemonių planą įtraukti Nacionalinės kovos su korupcija 2015–2025 m. programos įgyvendinimo 2015–2019 metų priemonių plane nurodytas priemones, už kurių įgyvendinimą yra atsakinga Lietuvos savivaldybių asociacija.</p>

Institucija

Pagrindiniai kovos su korupcija programų ir priemonių planų trūkumai

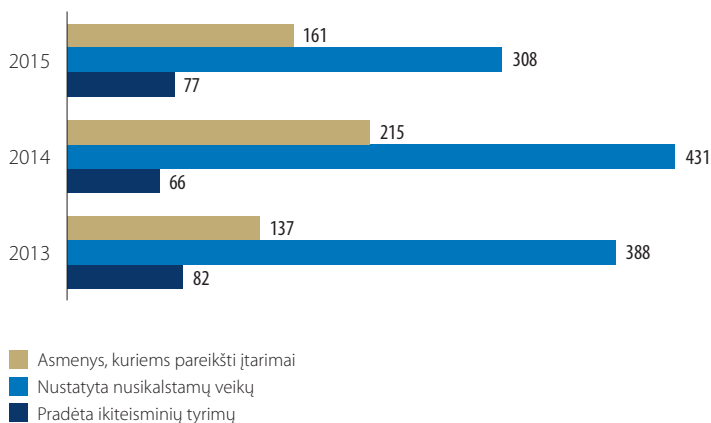
BIRŽŲ RAJONO SAVIVALDYBĖ	Išanalizavus Biržų rajono savivaldybės kovos su korupcija programą pasiūlyta : programoje iš-keltiems tikslams nustatyti po kelis uždavinius, o kiekvienam uždaviniui numatyti konkrečias priemones; pakoreguoti programą bei jos įgyvendinimo priemonių planą, atsižvelgiant į mūsų parengtas Savivaldybės korupcijos prevencijos programos rengimo rekomendacijas, atnaujina-nt savivaldybės programos įgyvendinimo priemonių planą, remtis ir korupcijos rizikos ana-lizės metu pateiktais pasiūlymais.
MOLĖTŲ RAJONO SAVIVALDYBĖ	Išanalizavus Molėtų rajono savivaldybės kovos su korupcija programą pasiūlyta : 2016 m. pabaigoje, t. y. baigiantis programos ir jos priemonių plano galiojimo laikotarpiui, įvertinti savivaldy-bės vykdytos antikorporcinės politikos efektyvumą ir nustatyti, kurios įgyvendintos korupcijos prevencijos priemonės buvo veiksmingos, o kurios nedavė norimų rezultatų.
PASVALIO RAJONO SAVIVALDYBĖ	Išanalizavus Pasvalio rajono savivaldybės kovos su korupcija 2015–2019 m. programos projektą, nustatyta, kad programoje neatsižvelgta į STT antikorporcinio vertinimo išvadoje dėl Nevyriausybinių organizacijų ir viešųjų įstaigų projektų rėmimo iš savivaldybės biudžeto lėšų tvarkos aprašo pateiktas pastabas. Taip pat rekomenduota pakoreguoti programą bei jos įgyvendinimo priemonių planą, atsižvelgiant į mūsų parengtas Savivaldybės korupcijos prevencijos progra-mos rengimo rekomendacijas bei į priemonių planą įtraukti Nacionalinės kovos su korupcija 2015–2025 m. programos įgyvendinimo 2015–2019 metų priemonių plane nurodytas priemo-nes, už kurių įgyvendinimą yra atsakinga Lietuvos savivaldybių asociacija.
ŠIAULIŲ REGIONAS	
RADVILIŠKIO RAJONO SAVIVALDYBĖ	Išanalizavus Radviliškio rajono savivaldybės kovos su korupcija 2015–2018 metų programos ir priemonių plano projektą (toliau – programa), nustatyta, kad programos veiklos situacijos ana-lizėje antikorporciniu požiūriu pasigendama detalesnės nustatytų grėsmių ir atrastų galimybių analizės, neįvardintos problemišiausios savivaldybės veiklos sritys, nenustatyti konkretūs progra-mos uždavinių ir priemonių veiksmingumo kriterijai, nekonkretūs priemonių įgyvendinimo laikotarpiai. Pasiūlyta : peržiūrėti ir patikslinti veiklos situacijos analizę antikorporciniu požiūriu, korupcijos prevencijos tikslus, programos vertinimo kriterijus, detalizuoti į priemonių planą įtrauktas korupcijos prevencijos priemones, jų įgyvendino laikotarpius.
RASEINIŲ RAJONO SAVIVALDYBĖ	Išanalizavus Raseinių rajono savivaldybės korupcijos prevencijos 2012–2015 metų programą ir jos priemonių planą, pasiūlyta : 2015 m. pabaigoje, t. y. baigiantis programos ir jos priemonių plano galiojimo laikotarpiui, įvertinti savivaldybės vykdytos antikorporcinės politikos efektyvumą, kad būtų aišku, kurios įgyvendintos korupcijos prevencijos priemonės buvo veiksmingos, o kurios ne-davė norimų rezultatų. Šie rezultatai turėtų būti paviešinti ir panaudoti rengiant naują programą ir priemonių planą, atsižvelgiant į mūsų parengtas Savivaldybės korupcijos prevencijos programos rengimo rekomendacijas. Siekiant efektyviai įgyvendinti programoje iškeltus tikslus ir nustatyti uždavinius, pasiūlyta programoje aiškiai įvardinti subjektus, vykdančius programos stebėseną, vertinimą ir kontrolę, nustatyti šio proceso tvarką. Nustatyti tarnybinę ar drausminę atsakomybę už netinkamą programos vykdymą ar informacijos teikimą asmenims, kontroliuojantiems, kaip vykdoma programa, taip pat nesilaikant programoje nustatytų terminų ar pan. Taip pat pasiūlyta kasmetines programos priemonių plano įgyvendinimo ataskaitas rengti lentelės forma, kuri suda-rys galimybę aiškiau matyti įgyvendintas ir neįgyvendintas priemones, vertinti pasiektą rezultatą ir spręsti klausimą dėl programos ir priemonių plano atnaujinimo ar papildymo. Atsižvelgiant į Nacionalinės kovos su korupcija 2015–2025 metų programos 43 punktą bei savivaldybės patvir-tintą kovos su korupcija programą, jos vykdymo ataskaitas skelbti viešai, per Seimo teisės aktų informacinę sistemą ir Savivaldybės interneto svetainėje.
ŠIAULIŲ RAJONO SAVIVALDYBĖ	Išanalizavus Šiaulių rajono savivaldybės kovos su korupcija 2015–2017 metų programos ir pri-emonių plano projektą (toliau – programa), nustatyta, kad : programos veiklos situacijos ana-lizėje antikorporciniu požiūriu pasigendama detalesnės nustatytų grėsmių ir atrastų galimybių analizės, nepakankamai aiškūs programos tikslai ir uždaviniai, nenustatyti konkretūs programos uždavinių ir priemonių veiksmingumo kriterijai, pasigendama antikorporciniam švietimui skirtų priemonių. Savivaldybei pasiūlyta : peržiūrėti ir patikslinti veiklos situacijos analizę antikorporc-iniu požiūriu, patikslinti korupcijos prevencijos tikslus ir uždavinius, programos vertinimo kriteri-jus, į priemonių planą įtraukti daugiau antikorporcinio švietimo priemonių, pasitelkus studentus atlikti sociologinį tyrimą dėl korupcijos paplitimo savivaldybėje.

KITŲ ĮSTAIGŲ KOVOS SU KORUPCIJA PROGRAMOS IR JŲ PRIEMONIŲ PLANAI

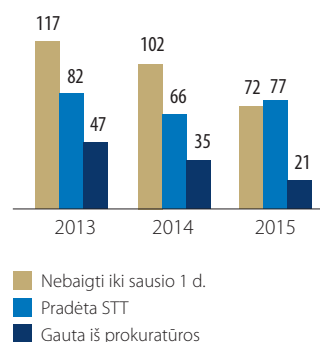
<p>KALĖJIMŲ DEPARTAMENTAS IR JAM PAVALDŽIOS ĮSTAIGOS BEI VALSTYBĖS ĮMONĖS</p>	<p>Išanalizavus Kalėjų departamento ir jam pavaldžių įstaigų bei valstybės įmonių kovos su korupcija programą, nustatyta, kad priemonių plane nėra nustatyti tikslo rezultato kriterijai, uždaviniai, taip pat numatyti priemonės nėra iškeltos problemos, nenumatyti laukiamų rezultatų vertinimo kriterijai, priemonės nėra sugrupuotos pagal programoje įtvirtintus uždavinius, atskiros įtvirtintos priemonės yra Lietuvos Respublikos įstatymuose valstybės įstaigai nustatytos funkcijos, kurių vykdymas nėra išsamiau detalizuojamas ir jos neturėtų būti įtraukiamos į priemonių planą kaip korupcijos prevencijos priemonė, nenumatyti priemonių plane įtvirtintų priemonių įgyvendinimo vertinimo kriterijai, atskirų priemonių plane įtvirtintų priemonių įgyvendinimo terminas reglamentuojamas nepakankamai konkrečiai ir aiškiai. Pasiūlyta: atlikti išsamią aplinkos analizę antikorupciniu požiūriu, detalizuoti programos tikslus ir nuosekliai kiekvienam tikslui nurodyti konkrečius uždavinius, nustatyti tikslo rezultato kriterijus, išskirti problemą ir numatyti konkrečias priemones problemai pašalinti, priemones grupuojant pagal nustatytus programos tikslus ir uždavinius, tiksliai apibrėžti uždavinių ir priemonių įgyvendinimo vertinimo kriterijus, nustatyti programos veiksmingumo vertinimo tvarką, išsamiau detalizuoti visų priemonių vykdymą.</p>
<p>NACIONALINĖ TEISMŲ ADMINISTRACIJA IR NACIONALINĖS TEISMŲ ADMINISTRACIJOS MOKYMO CENTRAS</p>	<p>Išanalizavus Nacionalinės teismų administracijos ir jai pavaldžios įstaigos Nacionalinės teismų administracijos Mokymo centro korupcijos prevencijos programą ir šios programos priemonių planą, nustatyta, kad programos pavadinime ir jos aprašyme trūksta nurodyto laikotarpio, kuriam programa rengiama, kad atlikta aplinkos analizė apima tik bendrojo pobūdžio sociologinių tyrimų duomenis ir Nacionalinės teismų administracijos įgyvendinamos korupcijos prevencijos politikos aprašymą, nesigilinant į galimas grėsmes, nenustatant probleminių sričių ir neišskiriant galimų korupcijos prielaidų, dėl to lieka neaišku, koku būdu buvo išskirti programos tikslai, uždaviniai ir nustatytos priemonės užsibrėžtiems tikslams pasiekti. Atsižvelgiant į tai pasiūlyta: Nacionalinės teismų administracijos darbuotojų tolerancijos korupcijai tyrimą atlikti iki programos parengimo ir tvirtinimo; aplinkos analizėje glaustai atskleisti vidaus audito ataskaitos apie korupcijos rizikos valdymą išvadų esmę, rengiant programą įvertinti Nacionalinės teismų administracijos anksčiau vykdytos antikorupcinės politikos efektyvumą. Kadangi Nacionalinė teismų administracija yra teismus ir teismų savivaldos institucijas aptarnaujanti biudžetinė įstaiga, taip pat pasiūlyta programos projektą suderinti su teismais, nustatyti galimybę teisėjams teikti siūlymus ir pastabas Antikorupcinei komisijai dėl programos nuostatų pakeitimo ar tobulinimo, o patvirtinus programą, su ja supažindinti visus teismus. Taip pat rekomenduota patikslinti priemonių plano struktūrą, kadangi jame nėra nustatyto tikslo, tikslo rezultato kriterijų ir uždavinių, o iš priemonių plano struktūros nėra aišku, kokios priemonės ir kuriuos tikslus padės pasiekti, taip pat sukonkretinti siekiamų rezultatų rodiklius, kad jie būtų lengvai apskaičiuojami arba pamatuojami. Siekiant kryptingos kovos su korupcija sistemos, pasiūlyta rengti bendrąją (šakinę) Nacionalinės teismų administracijos, Nacionalinės teismų administracijos Mokymo centro ir visų teismų korupcijos prevencijos programą.</p>
<p>RADIACINĖS SAUGOS CENTRAS</p>	<p>Išanalizavus Radiacinės saugos centro 2014–2016 metų kovos su korupcija programą ir jos įgyvendinimo priemonių planą, nustatyta, kad neišnagrinėta, kurios 2014 m. priemonės davė laukiamų rezultatų, kurios nepasiteisino ir dėl kurių priežasčių vienu priemonių atsisakyta, o kitos paliktos. Pasiūlyta: atsisakyti pasikartojančių nuostatų ir sudaryti vieną bendrąjį skyrių „Aplinkos analizė“, pakoreguoti tikslus, uždavinius, pagrindinius vertinimo kriterijus.</p>
<p>VŠĮ LIETUVOS VERSLO PARAMOS AGENTŪRA</p>	<p>Išanalizavus VŠ Lietuvos verslo paramos agentūros pateiktą kovos su korupcija programą, nustatyta, kad neretai procesai nurodomi kaip programos rezultatai, pavyzdžiui, „gerinti korupcijos prevencijos priemonių organizavimą“, „didinti nepakantumą korupcijai“, nors turėtų būti nurodomas aiškus ir pamatuojamas rezultatas, priemonių plane nenurodomos problemos, kurias siekiama išspręsti vykdant atitinkamą priemonę. Taip pat kai kurios priemonių plano priemonės yra sietinos su įstaigos kompetencijai teisės aktuose priskirta vykdyti veikla (funkcija), nors tai neturėtų būti programoje įvardinama, ir t. t. Pasiūlyta: atsisakyti praktikos, kai procesai įvardijami kaip programos rezultatai, pavyzdžiui, „gerinti korupcijos prevencijos priemonių organizavimą“, „didinti nepakantumą korupcijai“; priemonių plano struktūroje nustatyti skiltį, kurioje būtų įvardijama problema ir kaip ją išspręsti vykdant atitinkamą priemonę; atsakyti priemonių plane nurodytų priemonių, kurios yra sietinos su valstybės įstaigos kompetencijai teisės aktuose priskirta vykdyti veikla (funkcija), arba jų turinį išplėsti ir pritaikyti uždaviniams įgyvendinti.</p>

VEIKLOS, SUSIJUSIOS SU BAUDŽIAMUOJU PERSEKIOJIMU, STATISTINIAI RODIKLIAI

PRADĖTI IR ATLIKTI IKITEISMINIAI TYRIMAI

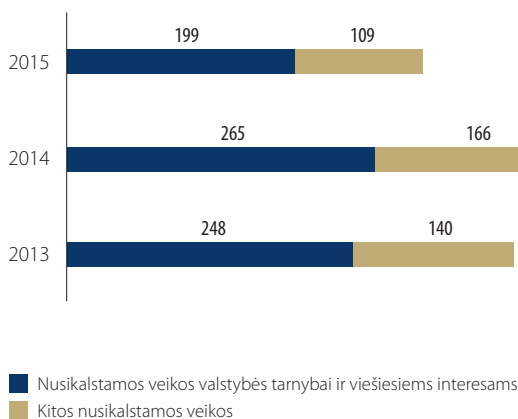

1 pav. Pradėtų ikiteisminių tyrimų, nustatytų nusikalstamų veikų ir įtariamųjų skaičiaus pokyčiai

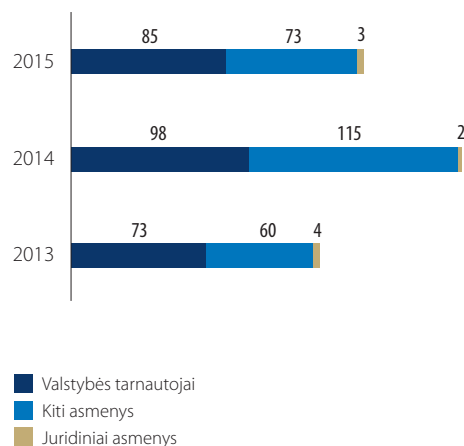

2 pav. Turėtų ikiteisminių tyrimų skaičiaus pokyčiai

NUSTATYTOS NUSIKALSTAMOS VEIKOS IR ASMENYS, KURIEMS PAREIKŠTI ĮTARIMAI

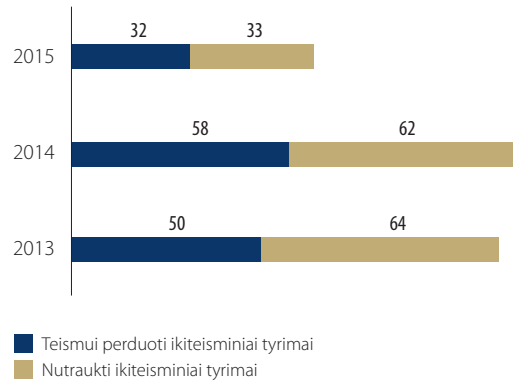
3 pav. Pagal kategorijas nustatytų nusikalstamų veikų skaičiaus pokyčiai

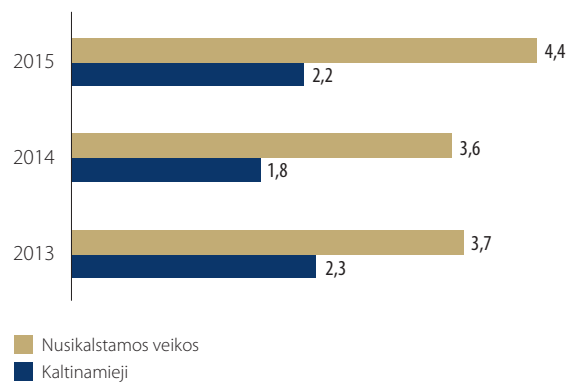
4 pav. Įtariamųjų pagal kategorijas skaičiaus pokyčiai

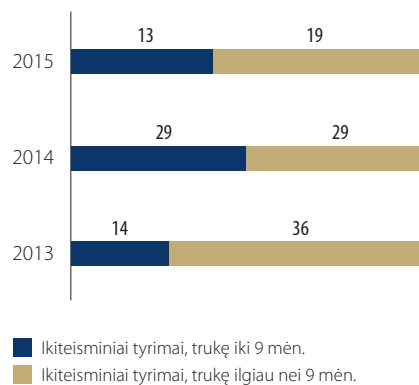
BAIGTI IR TEISMUI PERDUOTI IKITEISMINIAI TYRIMAI

5 pav. Pagal baigimo būdą baigtų ikiteisminių tyrimų skaičiaus pokyčiai

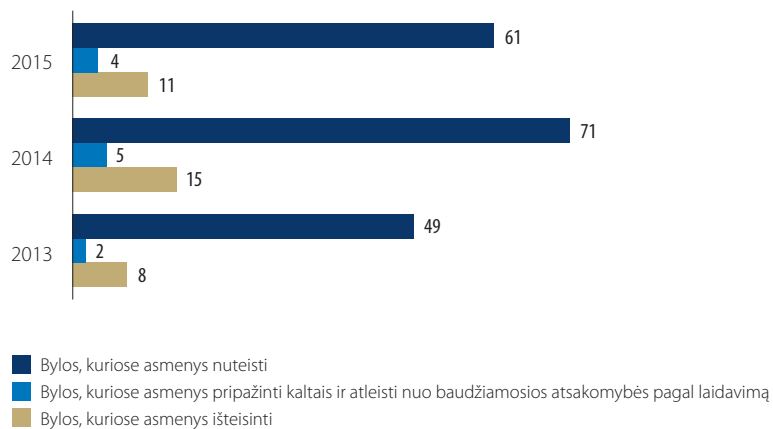

6 pav. Nusikalstamų veikų ir kaltinamųjų viename teismui perduotame ikiteisminiame tyrime vidurčio pokyčiai

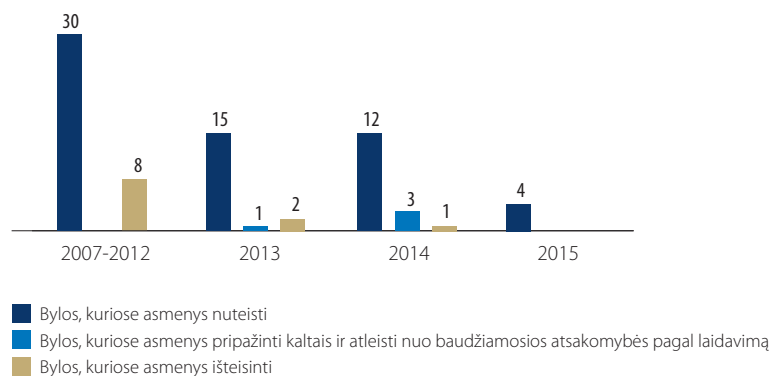

7 pav. Teismui perduotų ikiteisminių tyrimų trukmės pokyčiai

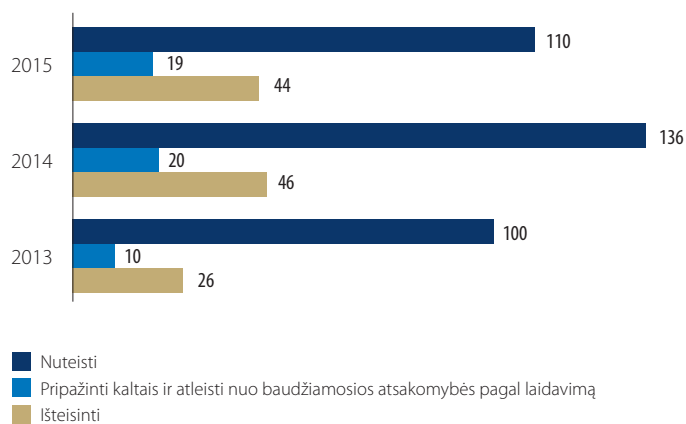
TEISME IŠNAGRINĖTOS BYLOS

8 pav. Teismuose išnagrinėtų bylų pokytis

9 pav. 2015 metais teismuose išnagrinėtos bylos pagal ikiteisminio tyrimo pradėjimo metus

10 pav. Nuteistų, atleistų nuo baudžiamosios atsakomybės ir išteisintų asmenų pokytis